

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA

CROATIAN COMPETITION AGENCY

Klasa: 430-01/2010-00/05
Urbroj: 580-09-02/42-12-470
Zagreb, 23. siječnja 2012.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Priljeno: 25-01-2012		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/12-09/01	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vir.
5693-12-01	2	2CD

HRVATSKI SABOR
n/r g. Borisa Šprema, predsjednika

Trg sv. Marka br. 6-7
10 000 Zagreb

**Predmet: Godišnje izvješće o državnim potporama za 2010. godinu
- dostavlja se**

Poštovani gospodine predsjedniče,

Sukladno članku 20. stavku 1. Zakona o državnim potporama ("Narodne novine", broj 140/05 i 49/11) u privitku Vam dostavljamo Godišnje izvješće o državnim potporama za 2010. godinu, te Vas molimo da predmetno izvješće uvrstite u dnevni red sjednice Hrvatskog sabora.

S poštovanjem,

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Olgica Šprema
mr. sc. Olgica Šprema

Privitak:

- dvije inačice Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. godinu u pisanom obliku;
- dvije inačice Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. godinu u elektronskoj verziji na CD mediju (Word dokument i PDF format).

**REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA**

**Godišnje izvješće
o državnim potporama za 2010. godinu**

prosinac 2011.

Sadržaj

1.	UVOD	3
	1.1. Definicija državne potpore	4
	1.2. Prikupljanje i obrada podataka	6
	1.3. Metodologija prikaza državnih potpora	6
	1.4. Sažetak Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. godinu	8
	1.5. Struktura Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. godinu	10
2.	DRŽAVNE POTPORE U 2010. GODINI	11
	2.1. Usporedba s makroekonomskim indikatorima	11
	2.2. Kategorije državnih potpora	16
	2.3. Državne potpore prema instrumentima	18
	2.4. Državna jamstva kao instrument potpore	20
3.	DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU	24
4.	DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA	27
	4.1. HORIZONTALNE POTPORE	28
	4.1.1. Istraživanje i razvoj i inovacije	29
	4.1.2. Zaštita okoliša i ušteda energije	31
	4.1.3. Zapošljavanje	34
	4.1.4. Mali i srednji poduzetnici	35
	4.1.5. Usavršavanje	38
	4.1.6. Kultura	39
	4.1.7. Podupiranje pristupa financiranju u krizi	40
	4.2. REGIONALNE POTPORE	43
	4.3. POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	47
	4.4. SEKTORSKE POTPORE	48
	4.4.1. Potpore prometu	50
	4.4.2. Potpore proizvodnji željeza i čelika	55
	4.4.3. Potpore brodogradnji	55
	4.4.4. Potpore turizmu	58
	4.4.5. Potpore ostalim djelatnostima	60
	4.4.6. Potpore za sanaciju i restrukturiranje	60
	4.4.7. Javno radiotelevizijsko emitiranje	62
5.	POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	64
6.	POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI	68
7.	PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2011. GODINI	72
8.	ZAKLJUČAK	74
	PRILOG 1. Davatelji potpora na razini središnje države u 2010. godini	76
	PRILOG 2. Instrumenti državne potpore	77
	PRILOG 3. Kategorije državnih potpora	80
	PRILOG 4. Popis izabranih odluka Agencije iz područja državnih potpora u 2010. godini	83

1. UVOD

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2010. godinu sadrži analitički pregled dodijeljenih državnih potpora u Republici Hrvatskoj u 2010., a usporedni prikaz državnih potpora daje se i za razdoblje od prethodne dvije godine, dakle za 2008. i 2009. godinu. Izvješće se temelji na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agenciji) dostavili davatelji potpora, odnosno nadležna ministarstva, agencije, fondovi, banke i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave.

Učinkovita kontrola dodjele državnih potpora jednom poduzetniku, grupi poduzetnika ili regiji, kako ostali poduzetnici, grupe poduzetnika ili regije koje ne primaju državne potpore ne bi bili dovedeni u neravnopravan položaj na tržištu, preduvjet je stvaranja fer i korektnog makroekonomskog i regulatornog okruženja koje potiče gospodarski rast, nova ulaganja, rast zaposlenosti i ukupno društveno blagostanje.

Kontrola državnih potpora u Republici Hrvatskoj uspostavljena je Zakonom o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 140/05 i 24/11) i propisima koji su doneseni temeljem tog zakona. Tim su Zakonom Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja povjerene zadaće koje se odnose na razmatranje i ocjenjivanje prijedloga državnih potpora, nadzor provedbe i učinaka dodijeljenih državnih potpora, nalog povrata državnih potpora koje su dane ili korištene protivno propisima te prikupljanje, obrada i evidencija podataka o državnim potporama, kao i ostale aktivnosti koje se odnose na dodjelu i kontrolu dodjele državnih potpora te na suradnju s davateljima državnih potpora.

Polazeći od spomenutih zakonskih ovlasti Agencija je donijela Pravilnik o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencije državnih potpora („Narodne novine“, broj 2/2010.; u daljnjem tekstu: Pravilnik). Ovim je Pravilnikom, između ostalog, propisan i način prikupljanja podataka od davatelja državnih potpora za izradu godišnjeg izvješća o državnim potporama.

Pored Zakona o državnim potporama sustav državnih potpora u Republici Hrvatskoj uređen je i Uredbom o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 50/06) te odlukama Vlade Republike Hrvatske koje se objavljuju temeljem Uredbe o državnim potporama, a uređuju pravila za dodjelu pojedinih kategorija državnih potpora sukladno pravnoj stečevini EU. Pri ocjeni i nadzoru onih kategorija državnih potpora koje nisu uređene spomenutim odlukama Vlade Republike Hrvatske, Agencija sukladno članku 6. stavku 4. Zakona o državnim potporama na odgovarajući način primjenjuje kriterije koji proizlaze iz primjene pravila o državnim potporama koja proizlaze iz članka 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj: 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; dalje u tekstu: SSP).

Agencija je dužna, sukladno članku 20. Zakona o državnim potporama Hrvatskom saboru podnijeti na usvajanje godišnje izvješće o državnim potporama. Istodobno, sukladno članku 70. SSP-a, radi osiguranja transparentnosti na području državnih potpora, Republika Hrvatska je

preuzela obvezu dostave redovitih godišnjih izvješća o državnim potporama nadležnim institucijama EU, slijedeći metodologiju i prikaz sadržan u pregledu državnih potpora EU.

Slijedom navedenog, u Godišnjem izvješću o državnim potporama za 2010. godinu sadržani su podaci o državnim potporama koje su dodijeljene u Republici Hrvatskoj u 2010. godini sukladno informacijama o dodijeljenim potporama zaprimljenim od davatelja potpora, a koji su obrađeni i iskazani prema metodologiji i načinu prikaza EU odnosno odgovarajućim nacionalnim propisima. Stoga, ovako postavljen analitički pregled državnih potpora omogućuje usporedbu kako razine, tako i strukture državnih potpora koje se dodjeljuju u Republici Hrvatskoj s odgovarajućim podacima EU u cjelini odnosno usporedbu s pojedinačnim zemljama članicama.

1.1. Definicija državne potpore

Sukladno Zakonu o državnim potporama, državne potpore su svi stvarni i potencijalni rashodi ili umanjeni prihodi države dodijeljeni od davatelja državne potpore koji narušavaju ili bi mogli narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti na tržištu korisniku državne potpore, bez obzira na oblik državne potpore, u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz SSP-a.

Korisnik državne potpore u smislu Zakona o državnim potporama je pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a koristi državne potpore. Dakle, o državnj se potpore radi isključivo u slučaju dodjele državnih sredstava korisnicima koji se bave poduzetništvom – poduzetnicima.

Sukladno gore navedenoj definiciji državne potpore, odnosno kako bi se utvrdilo ima li neka državna intervencija karakter državne potpore, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju dodjele državnih sredstava, utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni sljedeći kriteriji:

(i) **Državna sredstva** - Državnom potporom smatra se ona mjera koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnom potporom se smatra i manji odnosno neostvareni prihod države zbog neplaćenog poreza, doprinosa ili drugog nepodmirenog dugovanja odnosno neizvršene financijske obveze prema državi

(ii) **Prednost na tržištu** - prednost na tržištu se ostvaruje činjenicom da je korisnik potpore primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobađanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni većoj od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države putem tzv. rizičnog kapitala pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.

(iii) **Selektivnost** - Ovaj kriterij je ispunjen kada se može utvrditi da je određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz državnog proračuna, te je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. Kriterij selektivnosti je također ispunjen ako postoji određeno diskrecijsko pravo prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.

(iv) **Utjecaj na tržišno natjecanje** - Zakon, temeljem SSP-a, propisuje zabranu dodjele državnih potpora koje utječu (ili bi mogle utjecati) na trgovinu između Republike Hrvatske i Europske unije. Sukladno tome, Agencija treba provjeriti je li djelatnost koju obavlja korisnik potpore stvarno ili potencijalno predmet trgovine odnosno izvoza.

Prema tome, državnom potporom se smatra svaka mjera koja se temelji na programu državne potpore, ili se dodjeljuje pojedinačnom korisniku, ako su kumulativno ispunjeni gore navedeni kriteriji. Prilikom dodjele državne potpore odlučujući je učinak predmetne mjere, a ne njezin uzrok, vrsta ili cilj. Pojam državne potpore obuhvaća ne samo subvencije (rashodna strana državnog proračuna), nego i ostale instrumente državnih potpora koji na različite načine smanjuju prihodnu stranu državnog proračuna, te imaju jednake učinke kao i subvencije (npr. oslobođenje ili smanjenje poreza na dobit). Instrumenti državne potpore prikazani su u Prilogu 2. ovoga izvješća.

Što nisu državne potpore?

Državnom potporom u smislu Zakona o državnim potporama ne smatraju se:

- potpore javnim tijelima koje obavljaju djelatnost koja nema ekonomski karakter,
- opće mjere namijenjene svim poduzetnicima i svim sektorima u gospodarstvu u državi,
- državne mjere koje su neutralne u odnosu na državni proračun (tzv. regulatorne mjere),
- nabava robe i usluga po tržišnim cijenama odnosno tržišnoj vrijednosti (javni natječaji sukladno pravilima o javnim nabavama),
- financijske potpore koje udovoljavaju testu ulaganja po tržišnim uvjetima (test privatnog ulagatelja),
- potpore namijenjene izgradnji infrastrukturnih projekata opće namjene odnosno kada ekonomsku prednost ne stječe pojedini poduzetnik, sektor ili regija,
- državna jamstva ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: ako korisnik zajma nije u financijskim teškoćama; ako je korisnik zajma u mogućnosti na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države; ako se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena; ako je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i vremenu trajanja, i ne pokriva više od 80 posto preostalog duga ili druge financijske obveze,
- potpore pojedincima ili zaposlenicima gdje poduzetnici ne uživaju izravnu korist,
- potpore male vrijednosti (de minimis potpore) koje ne iznose više od 200.000 eura po korisniku u razdoblju od tri fiskalne godine.

Primjerice, status državne potpore nemaju niti pomoć kućanstvima, invalidnim osobama, javnim tijelima za djelatnosti koje nemaju gospodarski karakter, obrazovnim ustanovama, bolnicama, za izgradnju stambenih zgrada u državnom vlasništvu za socijalno ugrožene skupine, javnim centrima za profesionalno usavršavanje, smanjenje poreza na dodanu vrijednost za određene skupine proizvoda, potpora namijenjena za obranu i za javne radove.

1.2. Prikupljanje i obrada podataka

Godišnje izvješće o državnim potporama temelji se na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su Agenciji dostavili davatelji potpora prema uputama i obrascima iz Pravilnika. Pravilnikom je propisan i sadržaj godišnjeg izvješća, koje mora sadržavati opis metodologije, iznose državnih potpora po kategorijama/ciljevima i instrumentima, ocjenu prikupljenih podataka kao i podatke o državnim potporama male vrijednosti koje davatelji državnih potpora dostavljaju Agenciji sukladno propisima koji uređuju potpore male vrijednosti.

Dakle, Pravilnikom je uređeno da se državne potpore za potrebe izrade godišnjeg izvješća o državnim potporama iskazuju ovisno o namjeni i razini prema kategorijama odnosno ciljevima za koje se dodjeljuju. Stoga se potpore posebno iskazuju za djelatnost poljoprivrede i ribarstva, a posebno za područje industrije i usluga. Budući da dodjela potpora za poljoprivredu i ribarstvo, a to uključuje i šumarstvo, prehrambenu i duhansku industriju, nije predmet nadzora Agencije odnosno Zakona o državnim potporama, godišnja izvješća o potporama sadrže detaljno obrađen prikaz dodijeljenih potpora za gospodarske grane za koje Agenciji, sukladno obvezi iz članka 20. Zakona o državnim potporama, podatke dostavlja nadležno Ministarstvo.

Važno je naglasiti kako se navedena metodologija analitičkog prikaza državnih potpora temelji na gotovo istovjetnoj metodologiji koju koristi Europska komisija pri izradi i iskazivanju državnih potpora u EU.

Kada je riječ o izradi ovoga izvješća valja napomenuti kako nisu svi davatelji potpora s jednakom pozornošću pripremili svoja izvješća o potporama i dostavili ih Agenciji.

Također, obrazloženje za određeno kašnjenje u izradi izvješća za 2010. godinu su tehnički problemi u obradi podataka i to zbog potrebe usklađivanja jedinstvenih matičnih brojeva poduzetnika korisnika potpora s OIB-om. Uz to, i Europska komisija godišnje izvješće o državnim potporama u EU objavljuje 1. prosinca tekuće godine za godinu koja prethodi prethodnoj godini, a kako bi mogla usporediti potpore u Republici Hrvatskoj s onima u državama članicama i EU u cjelini, Agencija već nekoliko godina svoja izvješća o državnim potporama prilagođava ovoj dinamici objave EU izvješća.

1.3. Metodologija prikaza državnih potpora

Potpore industriji i uslugama u godišnjim izvješćima se iskazuju prema kategorijama i ciljevima i prema instrumentima odnosno načinu dodjele potpora.

Prema kategoriji državne potpore mogu biti horizontalne i sektorske, regionalne i potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U horizontalne državne potpore ubrajaju se potpore za:

- istraživanje i razvoj i inovacije,
- zaštitu okoliša i uštedu energije,
- male i srednje poduzetnike,
- sanaciju i restrukturiranje kroz programe državnih potpora,
- zapošljavanje,
- usavršavanje,
- kulturu i zaštitu baštine,
- rizični kapital, i
- ostale horizontalne ciljeve.

Za sektorske državne potpore vrijede posebna pravila pri dodjeli, sukladna propisima o potporama. Te se potpore pretežito odnose na sljedeće sektore i djelatnosti:

- kopneni promet, i to posebno cestovni, željeznički i unutarnji plovni promet,
- pomorski promet,
- zračni promet,
- turizam,
- financijske usluge,
- sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama,
- kinematografiju i ostalu audiovizualnu djelatnost,
- javne radiodifuzijske usluge,
- poštanske usluge, i
- ostale nespomenute djelatnosti.

Regionalne potpore su treća kategorija potpora koja se iskazuje u izvješću o državnim potporama, dok su potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave četvrta kategorija potpora iskazana u izvješću.

Nakon izbijanja globalne financijske i gospodarske krize u jesen 2008. godine, počela su se primjenjivati i posebna pravila o dodjeli potpora čiji je cilj ublažavanje i smanjivanje učinaka krize na financijski i gospodarski sektor. Stoga je prikaz potpora metodološki dopunjen posebnom kategorijom potpora namijenjenih za te ciljeve.

Potpore se mogu dodjeljivati u različitim oblicima, odnosno instrumentima dodjele. To su primjerice:

- subvencije,
- oprost poreza i doprinosa,
- odgoda plaćanja poreza,
- otpis duga ili odgoda podmirenja duga,
- udjeli u vlasničkom kapitalu,
- povoljniji zajmovi, i
- jamstva.

Prema vrsti, državne potpore dijele se na **programe državnih potpora i pojedinačne potpore**:

Programom državne potpore smatra se akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju pojedinačne državne potpore i akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu (članak 3. stavak 2. Zakona).

Pojedinačnom državnom potporom smatra se državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore uz obvezu dodatnog odobravanja (članak 3. stavak 3. Zakona).

Detaljan prikaz kategorija državnih potpora dan je u Prilogu 3. ovog godišnjeg izvješća, a instrumenti dodjele državne potpore prikazani su u Prilogu 2. ovog izvješća.

Zakonom o državnim potporama uređeni su opći uvjeti i pravila odobravanja, nadzora provedbe i povrata državnih potpora radi provedbe međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz SSP-a te je, osim u slučajevima određenim Zakonom, propisano kako nisu sukladne Zakonu državne potpore koje, bez obzira na oblik, narušavaju ili bi mogle narušiti tržišno natjecanje davanjem na tržištu prednosti korisniku potpore, u mjeri u kojoj bi to moglo utjecati na ispunjenje spomenute međunarodne obveze Republike Hrvatske.

No, od opće zabrane državnih potpora sukladno Zakonu o državnim potporama izuzete su potpore:

- a) za ublažavanje ili otklanjanje šteta prouzročenih prirodnim nepogodama, izvanrednim ili ratnim okolnostima,
- b) za poticanje gospodarskog razvoja područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenošću,
- c) za promicanje kulture i zaštiti baštine,
- d) za provedbu značajnih međunarodnih projekata ili otklanjanju ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu,
- e) za poticanje određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja,
- f) pravnim i fizičkim osobama kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa ili utvrđeno isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, a bez kojih ne bi mogle obavljati i provoditi povjerene im zadaće, uz uvjet da državne potpore predstavljaju isključivo naknadu za obavljanje i provedbu tih zadaća.

1.4. Sažetak Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. godinu

Državne potpore u Republici Hrvatskoj u 2010. godini iznosile su 9,4 milijarde kuna, što je rast od 8 posto u odnosu na 2009. godinu. Udio potpora u BDP-u bio je 2,8 posto, što u odnosu na 2009. godinu, kada je taj udio iznosio 2,6 posto, predstavlja povećanje od oko 8 posto. Udio potpora u rashodima države iznosio je 2010. godine 7,8 posto i povećan je za 6 posto u odnosu na 2009. godinu. Istodobno, prosječni iznos državne potpore po zaposlenome je s oko 6.000 kuna, koliko je iznosio 2009. godine u 2010. godini povećan na oko 6.800 kuna. Prema tim podacima, svaki je stanovnik Republike Hrvatske za državne potpore u 2010. godini izdvojio 2.132 kune.

U strukturi potpora i nadalje prevladavaju sektorske potpore na koje se odnosi 44,2 posto ili 4,1 milijardu kuna od ukupno dodijeljenih potpora. Državne potpore za poljoprivredu i ribarstvo iznosile su 4 milijarde kuna te one čine 42,7 posto ukupno dodijeljenih potpora u 2010. godini. Horizontalne potpore u strukturi ukupnih potpora čine 13,1 posto, odnosno u te je ciljeve uloženo 1,2 milijarde kuna. Dakle, državne potpore za horizontalne ciljeve (istraživanje i razvoj, zapošljavanje, malim i srednjim poduzetnicima, za zaštitu okoliša, usavršavanje i sl.), uključivo regionalne potpore i potpore koje dodjeljuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave unazad tri godine stagniraju na iznosu od nešto iznad milijardu kuna godišnje i rastu minimalnim stopama. Tako je u 2010. godini u odnosu na godinu ranije porast ukupnih izdvajanja za horizontalne ciljeve iznosio 3 posto.

U okviru dodijeljenih sredstava za sektorske potpore (4,1 milijarde kuna), u 2010. godini se najviše izdvajalo za sektor prometa – 1,5 milijardi kuna, pri čemu se ovdje ne radi o ulaganjima u prometnu infrastrukturu nego je isključivo riječ o državnim potporama kojima se pomaže poslovanje trgovačkih društava u području prometa kao što su Hrvatske željeznice za koje je izdvojeno oko 850 milijuna kuna, ili potpore Croatia Airlinesu preko 280 milijuna kuna i Jadroliniji preko 300 milijuna kuna. Nadalje, za brodogradnju je izdvojeno 1,2 milijarde kuna, a za radiotelevizijsko emitiranje (HRT) 1,18 milijarde kuna.

I u 2010. godini subvencije su bile najvažniji instrument državnih potpora i na njih se odnosi 72,6 posto od ukupno dodijeljenih potpora, dok se 18,5 posto državnih potpora odnosi na iznos potpore u danim državnim jamstvima. Kroz porezna oslobođenja, oprost poreza i doprinosa i slične olakšice dodijeljeno je 8,5 posto državnih potpora.

Dvije trećine državnih potpora izdvaja se za posebne sektore –poljoprivredu i ribarstvo, promet, brodogradnju, HRT, dok se za horizontalne ciljeve izdvaja nešto više od 13 posto državnih potpora odnosno 23 posto od ukupno dodijeljenih potpora industriji i uslugama. Omjeri u Europskoj uniji, koje Agencija koristi u komparativnom prikazu u poglavlju 6. ovog izvješća, ukazuju na posve drugačije stanje. Naime, u EU se više od 85 posto dodijeljenih državnih potpora industriji i uslugama usmjerava na horizontalne ciljeve (bez potpora financijskom sektoru), dakle, na državne potpore projektima zaštite okoliša i očuvanje energije, za regionalni razvoj, za istraživanje, razvoj i inovacije, zapošljavanje itd. No, u Republici Hrvatskoj je znatno povoljnije stanje nego u većini država članica EU kada se radi o dodjeli potpora financijskom sektoru, prije svega bankarskom, jer za razliku od tih država u Hrvatskoj nije niti u 2010. godini bilo potrebe za državnim intervencijama odnosno potporama u tom sektoru.

Stoga, i u ovom je izvješću potrebno istaknuti važnost provedbe sustava državnih potpora kao dijela zaštite tržišnog natjecanja, ne samo radi osiguravanja svim poduzetnicima jednakih uvjeta na tržištu pa time šansi za uspjeh, već i kao važnog čimbenika povećanja konkurentnosti hrvatskih poduzetnika kao i privlačenja i poticanja domaćih i stranih investitora u Republici Hrvatskoj. Usmjeravanje državnih potpora na financiranje horizontalnih ciljeva, za primjerice istraživanje i razvoj, zaštitu okoliša, zapošljavanje i regionalni razvitak, pridonosi ekonomskom i regionalnom razvoju i jačanju konkurentnosti strateških gospodarskih djelatnosti. Nasuprot tome, dodjela državnih potpora temeljem pojedinačnih odobrenja određenim poduzetnicima,

osobito onima u teškoćama, trebala bi biti izuzetak jednokratne naravi koji svoju svrhu pronalazi u obnavljanju dugoročne održivosti poduzetnika na tržištu.

Politika državnih potpora postala je dio ekonomskih i industrijskih politika kojima zemlje članice Europske unije potiču konkurentnost vlastitih kompanija ili, pak, dodjelom državnih potpora financijskom sektoru, doprinose financijskoj i ekonomskoj stabilnosti i za vrijeme krize. Njihova je dugoročna opredijeljenost pomaganje sektorima koji im donose rast i razvoj, a za horizontalne ciljeve daju značajno veće iznose od onih na koje u Republici Hrvatskoj ukazuju podatci iz ovog izvješća.

1.5. Struktura Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. godinu

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2010. godinu sastoji se od sedam poglavlja i priloga godišnjem izvješću. Nakon uvodnog dijela koji u Poglavlju 1. definira državne potpore, objašnjava metodologiju prikupljanja i prikaza podataka te daje sažetak ovoga izvješća, Poglavlje 2. iskazuje podatke i opisuje trendove u kretanju potpora u spomenutom trogodišnjem razdoblju i to u apsolutnim vrijednostima te relativno, u odnosu na bruto društveni proizvod, proračunske rashode, zaposlene i drugo. Također, dan je prikaz potpora prema ciljevima i kategorijama potpora (sektorske i horizontalne) te instrumentima dodjele.

Treće poglavlje donosi podatke o potporama poljoprivredi i ribarstvu, dok se u poglavlju 4. daje sveobuhvatan i detaljan opis iznosa, kategorija, instrumenata, davatelja i primatelja potpora u sektoru industrije i usluga. Ovo poglavlje uključuje i prikaz potpora namijenjenih regionalnom razvitku te potpore koje su dodijelile jedinice lokalne i područne (regionalne samouprave). Zaključno, bavi se sektorskim potporama u pojedinim industrijama.

Peto poglavlje daje prikaz potpora male vrijednosti (tzv. de minimis potpora) za koje vrijede posebna pravila dodjele i čiju dodjelu ne kontrolira Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja¹.

Poglavlje 6. donosi usporedni prikaz potpora u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji i njezinim državama članicama, iako se takve usporedbe rade na odgovarajući način i na mnogim drugim mjestima u ovom izvješću.

U poglavlju 7. nalazi se procjena Agencije o dodjeli državnih potpora u 2011. godini.

Na kraju izvješća, nalazi se poglavlje Zaključka kao posebna cjelina, kao i prijedlozi vezani uz uspostavu efikasnije politike državnih potpora.

¹ Potpore male vrijednosti (de minimis potpore) ne smatraju se potporama u smislu Zakona o državnim potporama, jer zbog samog ograničenog iznosa od najviše 1.500.000 kuna, ne utječu na trgovinu između Republike Hrvatske i članica Europske unije te se iznosi tih potpora ne pribrajaju ukupnom iznosu dodijeljenih potpora.

2. DRŽAVNE POTPORE U 2010. GODINI

2.1. Usporedba s makroekonomskim pokazateljima

U 2010. godini, u Republici Hrvatskoj, potpore su iznosile 9.381,5 milijuna kuna, što je povećanje za 689,7 milijuna kuna odnosno gotovo 8 posto u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 8.691,8 milijuna kuna, odnosno smanjenje za 180,3 milijuna kuna ili 1,9 posto u odnosu na 2008. godinu kada su iznosile 9.561,8 milijuna kuna.

Povećanje ukupno dodijeljenih potpora u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu je u najvećoj mjeri posljedica povećanja potpora sektoru poljoprivrede i ribarstva koje su u 2010. godini više za 335,9 milijuna kuna, te povećanja sektorskih potpora, osobito prometu (za 215,3 milijuna kuna), brodogradnji (za 91,3 milijuna kuna) te potpora za sanaciju i restrukturiranje (24,9 milijuna kuna).

Udio ukupnih potpora u BDP-u u 2010. godini iznosio je 2,8 posto, što je povećanje za 8,1 posto u odnosu na 2009. godinu odnosno za 1,1 posto u odnosu na 2008. godinu.

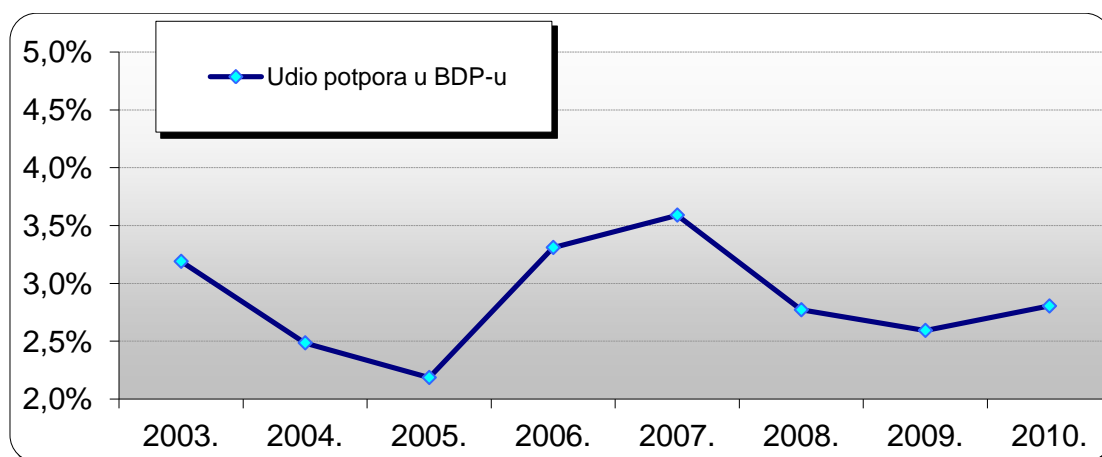
Potpore po zaposlenom u 2010. godini iznose 6.789,9 kuna, što je povećanje za 13,3 posto u odnosu na 2009. godinu kada su potpore po zaposlenom iznosile 5.994,2 kune, te za 9,6 posto u odnosu na 2008. godinu kada su potpore po zaposlenom iznosile 6.193,4 kune. Potpore po stanovniku u 2010. godini iznose 2.132,2 kune, što predstavlja povećanje za 7,9 posto u odnosu na 2009. godinu ali smanjenje za 1,9 posto u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 1. Ukupne potpore dodijeljene u razdoblju 2008. - 2010.

	Mjera	2008.	2009.	2010.	Indeks	
					2009. /2008.	2010. /2009.
Potpore	u mln HRK	9.561,8	8.691,8	9.381,5	91	108
Potpore	u mln EUR	1.323,8	1.184,2	1.287,6	89	109
BDP	u mln HRK	345.015,0	335.189,0	334.564,0	97	100
BDP	u mln EUR	47.765,0	45.668,9	45.917,3	96	101
Rashodi države	u mln HRK	115.292,4	117.924,0	120.323,0	102	102
Rashodi države	u mln EUR	15.961,5	16.066,9	16.513,8	101	103
Zaposleni	broj	1.543.878	1.450.039	1.381.676	94	95
Udio potpora u BDP-u	%	2,77	2,59	2,80	94	108
Potpore po zaposlenome	HRK	6.193,4	5.994,2	6.789,9	97	113
Potpore po zaposlenome	EUR	857,4	816,7	931,9	95	114
Udio potpora u rashodima države	%	8,29	7,37	7,80	89	106
Potpore po stanovniku Hrvatske	HRK	2.173,1	1.975,4	2.132,2	91	108
Potpore po stanovniku Hrvatske	EUR	300,9	269,1	292,6	89	109

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija (statistički prikaz rashoda državnog proračuna); podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 1. Udio ukupnih potpora u BDP-u u razdoblju 2003. - 2010.

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 1. pokazuje kako je nakon pozitivnog trenda smanjivanja državnih potpora u bruto društvenom proizvodu Republike Hrvatske koji je obilježavao razdoblje od 2007. – 2009. godine, u 2010. godini došlo do ponovnog povećanja udjela potpora u BDP-u na 2,8 posto, što je s jedne strane, posljedica povećanja izdataka proračuna za državne potpore, a s druge, slabog oporavka gospodarstva u cjelini koji se očitovao kroz nultu stopu rasta BDP-a u 2010. godini, iskazano u kunama, u odnosu na 2009. (iskazano u eurima rast BDP-a iznosio je 1 posto).

Tablica 2. Potpore u razdoblju 2008. – 2010. (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

Mjera		2008.	2009.	2010.
Iznos potpore	u mln HRK	4.493,9	3.711,6	3.850,1
Iznos potpore	u mln EUR	622,1	505,7	528,4
BDP	u mln HRK	345.015,0	335.189,0	334.564,0
BDP	u mln EUR	47.765,0	45.668,9	45.917,3
Udio potpora u BDP-u	%	1,30	1,11	1,15

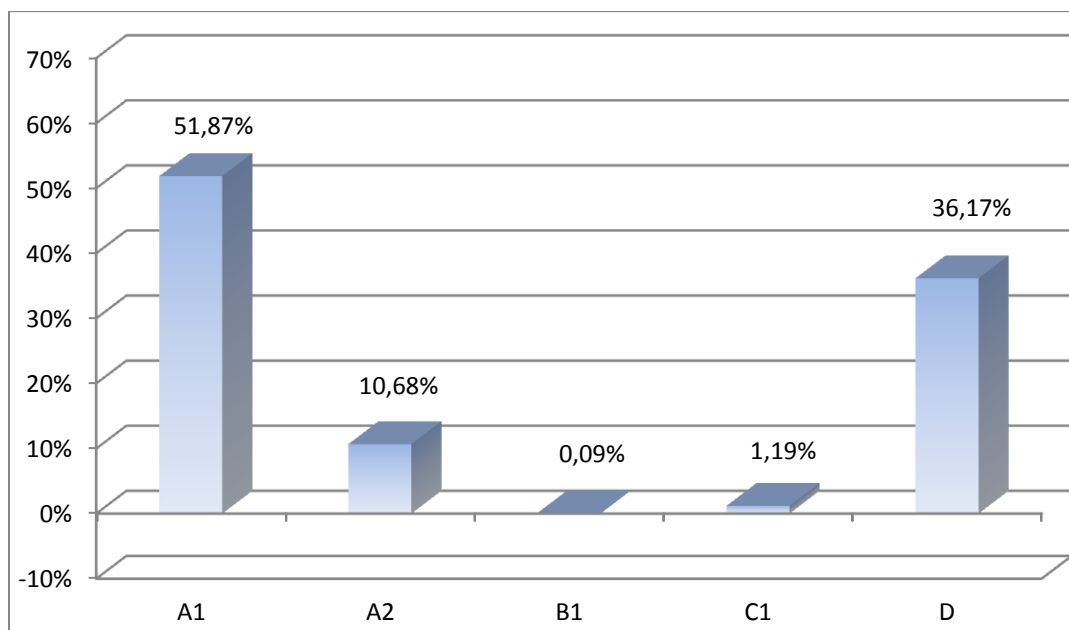
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

S obzirom na to da se potpore sektoru prometa, te potpore poljoprivredi i ribarstvu metodološki iskazuju odvojeno od potpora namijenjenih ostalim gospodarskim sektorima polazeći od specifičnost tih djelatnosti i posebnih pravila koja vrijede za dodjelu potpora, tako se i u ovom izvješću daje prikaz državnih potpora bez potpora poljoprivredi i ribarstvu odnosno prometu. Naime, pored tržišnih, potpore poljoprivredi i ribarstvu imaju i druge ciljeve. Istodobno, sektor prometa i od životnog je značaja za rast nacionalnog gospodarstva i razvitak društva u cjelini. Stoga se većina potpora ovom sektoru dodjeljuje u o obliku kompenzacije za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, pri čemu vrijedi pravilo da svaka država sama određuje vrstu usluge od općeg interesa, opseg i vrijeme te iznos sredstava koja će uložiti u pružanje te usluge.

U 2010. godini, potpore bez poljoprivrede i ribarstva i prometa (kopnenog, pomorskog i zračnog) iznose 3.850,1 milijun kuna što u odnosu na 2009. godinu predstavlja povećanje za 138,5 milijuna kuna, odnosno za 3,7 posto, te u odnosu na 2008. godinu smanjenje za 643,8 milijuna kuna, odnosno za 14,3 posto. Udio potpora, bez poljoprivrede i prometa, u BDP-u u 2010.

godini iznosi 1,15 posto što je za 3,6 posto više nego u 2009. godini odnosno za 11,5 posto manje nego u 2008. godini. S navedenim udjelom potpora bez poljoprivrede i prometa u nacionalnom BDP-u, u usporedbi s državama članicama EU, Hrvatska zauzima drugo mjesto, iza Mađarske u kojoj potpore čine preko 1,94 posto BDP-a.

Slika 2. Potpore prema instrumentima dodjele u 2010. godini (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)²

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini, gospodarstvu su, bez poljoprivrede i ribarstva i prometa, potpore u najvećem dijelu dodjeljivane kroz subvencije (udio subvencija u ukupnim potporama iznosi oko 51,9 posto, odnosno 1.997,1 milijun kuna), zatim slijede jamstva (36,2 posto ili 1.392,7 milijuna kuna), a potom porezna oslobođenja i olakšice (10,7 posto, odnosno 411 milijuna kuna), zatim povoljni zajmovi poduzetnicima (1,2 posto ili 45,8 milijuna kuna) te udjeli u vlasničkom kapitalu (oko 0,1 posto ili 3,5 milijuna kuna).

S obzirom na to da sektor željezničkog prometa tradicionalno ima poseban značaj, bilo da se radi o prijevozu putnika ili robe, te uzimajući u obzir da je tek nedavno liberaliziran i u europskim okvirima, državne su potpore u ovom sektoru uobičajen i značajan instrument poticaja, osobito u usporedbi s ostalim prometnim djelatnostima. U sljedećoj tablici prikazane su potpore iz kojih su isključene potpore sektoru željezničkog prometa, dok su zračni, pomorski i ostali kopneni promet uključeni u prikazani iznos dodijeljenih potpora. Ovakav način iskazivanja potpora uobičajen je prema metodologiji EU i koristi se u ovom izvješću kako bi se omogućila usporedba potpora dodijeljenih u Republici Hrvatskoj s potporama u EU i njezinim državama članicama.

² A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, B1 udjeli u vlasničkom kapitalu, C1 povoljni zajmovi, D izračunate državne potpore u jamstvima.

Tablica 3. Ukupne potpore u razdoblju 2007. – 2009. (s poljoprivredom i ribarstvom, bez željezničkog prometa)

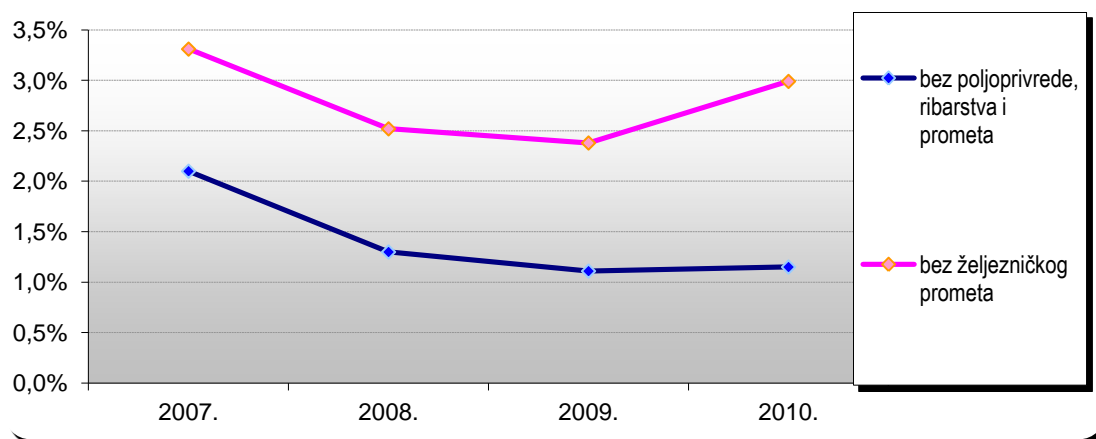
	Mjera	2008.	2009.	2010.
Iznos potpore	u mln HRK	8.704,6	7.982,3	8.531,8
Iznos potpore	u mln EUR	1.205,1	1.087,6	1.170,9
BDP	u mln HRK	345.015,0	335.189,0	334.564,0
BDP	u mln EUR	47.765,0	45.668,9	45.917,3
Udio potpora u BDP-u	%	2,52	2,38	2,55

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini potpore dodijeljene željezničkom prometu iznosile su 849,7 milijuna kuna, što je za 140,2 milijuna kuna ili 19,8 posto više u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 709,5 milijuna kuna. Potpore željezničkom prometu u promatranoj su godini ipak nešto niže nego u 2008. godini kada su iznosile 857,2 milijuna kuna. Uz navedene potpore koje se u najvećem dijelu odnose na financiranje pružanja osnovnih usluga, željeznici su i 2010. godini dodijeljena sredstva za održavanje infrastrukture što se u smislu Zakona o državnim potporama ne smatra potporom jer se tom infrastrukturom, za sada doduše još uvijek samo teoretski, mogu koristiti i ostali pružatelji usluga prijevoza željeznicom, a ne samo Hrvatske željeznice budući da je i zakonski izvršena liberalizacija ovog tržišta.

Na sljedećim slikama prikazani su udjeli potpora u BDP-u bez poljoprivrede i ribarstva i prometa i u BDP-u bez željezničkog prometa te struktura potpora.

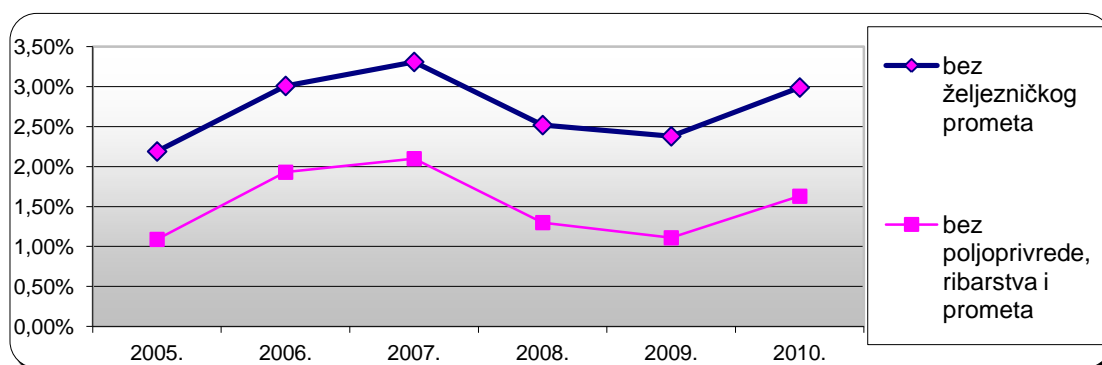
Slika 3. Udio potpora u BDP-u za razdoblje 2007. – 2010.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slike 3. i 4. pokazuju znatno povoljniji trend kretanja potpora u BDP-u kada se iz podataka o potporama isključe potpore poljoprivredi i ribarstvu i prometu u cjelini, dok samo isključivanje potpora željezničkom prometu iz ukupnih potpora nema značajnijeg učinka na trend kretanja potpora.

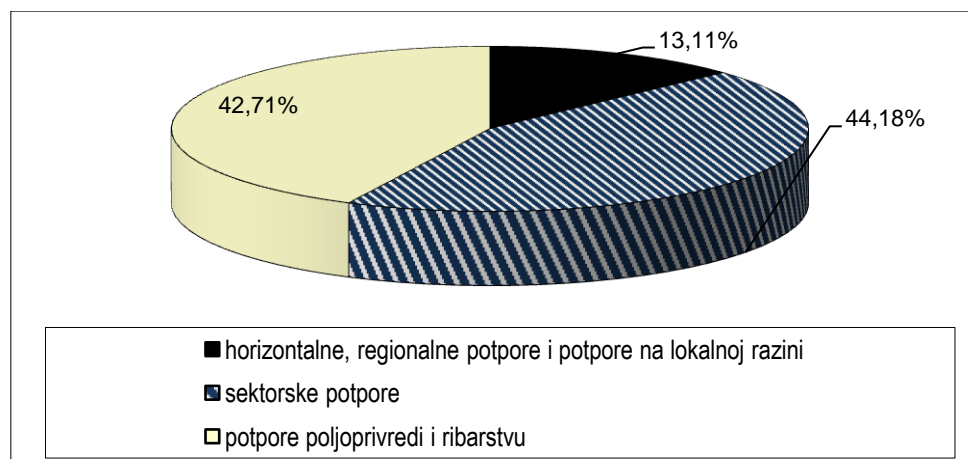
Slika 4.: Udio potpora u BDP-u za razdoblje 2005. - 2010.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Struktura ukupno dodijeljenih potpora u 2010. godini pokazuje kako Republika Hrvatska još uvijek nije napustila naslijeđeni sustav politike potpora u kojem, pored potpora za tradicionalne korisnike kao što su promet, gdje se najviše odvaja za željeznicu i pomorski promet s ciljem što efikasnijeg i boljeg povezivanja otoka s kopnom, sve veći udio imaju potpore za poljoprivredu i ribarstvo, dok je udio potpora za horizontalne ciljeve i regionalni razvoj gotovo zanemariv. Za usporedbu, u državama članicama EU poljoprivreda i ribarstvo se najvećim dijelom financiraju iz EU fondova, dok države članice u prosjeku 85 posto od dodijeljenih potpora izdvajaju za regionalni razvoj, zaštitu okoliša i uštedu energije, istraživanje, razvoj i inovacije, malo i srednje poduzetništvo i slično. Štoviše, u 19 od 27 država članica EU, potpore za spomenute horizontalne ciljeve u strukturi potpora čine i preko 85 posto u strukturi potpora.

Slika 5. Struktura ukupno dodijeljenih potpora u 2010. godini

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U Republici Hrvatskoj, kao što pokazuje Slika 5. u strukturi dodijeljenih potpora u 2010. godini najveći udio zauzimaju sektorske potpore s udjelom od oko 44,2 posto, zatim potpore poljoprivredi i ribarstvu s udjelom od 42,7 posto, te zajedno horizontalne i regionalne potpore te potpore na lokalnoj razini s udjelom od 13,1 posto.

2.2. Kategorije državnih potpora

Potpore se prema kategorijama odnosno ciljevima mogu podijeliti u nekoliko skupina, i to: potpore za horizontalne ciljeve (kao što su istraživanje i razvoj i inovacije, zaštita okoliša i ušteda energije, poticanje malog i srednjeg poduzetništva zapošljavanje, usavršavanje, kulturni ciljevi), zatim sektorske potpore koje su namijenjene za poticanje određenih gospodarskih sektora (uobičajeno se radi o prometu, proizvodnji željeza i čelika, brodogradnji, turizmu, javnom radiotelevizijskom emitiranju, audiovizualnim djelima itd.), te regionalne potpore koje potiču razvoj područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenošću. U metodologiji EU dodjele i praćenja potpora regionalne potpore uobičajeno se smatraju horizontalnim potporama, kao i one koje dodjeljuju lokalne i regionalne vlasti.

Spomenuta klasifikacija potpora odnosi se na područje industrije i usluga, ali ne i na potpore poljoprivredi i ribarstvu. Naime, potpore poljoprivredi i ribarstvu su potpore za koje vrijede posebni propisi sukladno zajedničkoj poljoprivrednoj politici i politici ruralnog razvoja u EU pa one stoga nisu niti predmet Zakona o državnim potporama i nadzora ove Agencije. Drugim riječima, premda se metodološki uključuju u prikaz ukupno dodijeljenih potpora, potpore poljoprivredi i ribarstvu ne iskazuju se ni kao sektorske, niti kao horizontalne potpore.

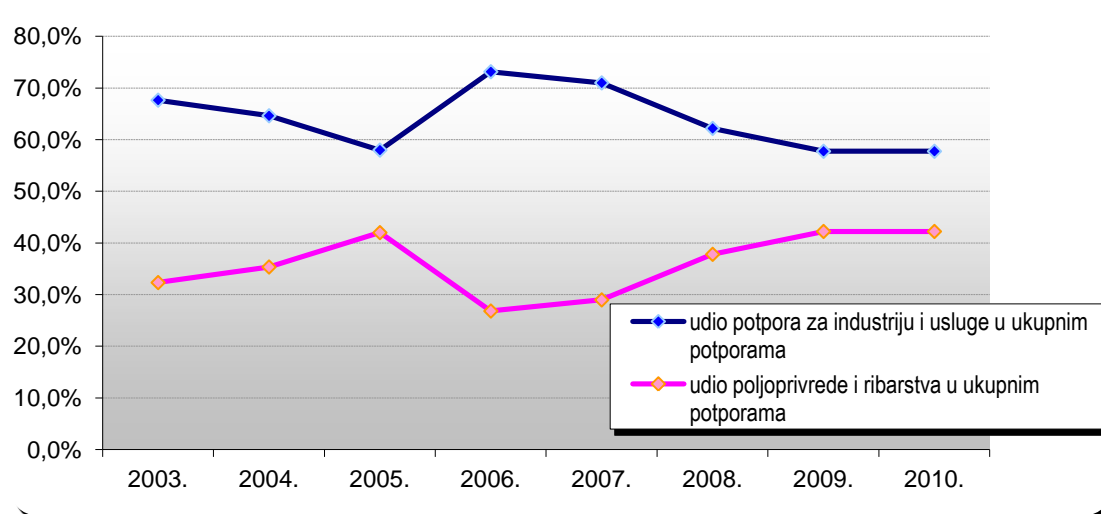
Tablica 4. Potpore prema kategorijama u razdoblju 2008. – 2010.

Kategorija	2008.			2009.			2010.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
1. Poljoprivreda i ribarstvo	3.615,1	500,5	37,81	3.671,0	500,2	42,24	4.006,9	549,9	42,71
2. Industrija i usluge	5.946,7	823,3	62,19	5.020,8	684,1	57,76	5.374,6	737,6	57,29
Horizontalni ciljevi	662,9	91,8	6,93	658,5	89,7	7,58	636,4	87,3	6,78
Istraživanje i razvoj i inovacije	209,5	29,0	2,19	139,1	19,0	1,60	167,6	23,0	1,79
Zaštita okoliša i očuvanje energije	37,2	5,2	0,39	64,6	8,8	0,74	27,3	3,7	0,29
Mali i srednji poduzetnici	172,3	23,9	1,80	228,3	31,1	2,63	170,9	23,5	1,82
Usavršavanje	68,9	9,5	0,72	53,9	7,3	0,62	48,0	66	0,51
Zapošljavanje	136,4	18,9	1,43	42,6	5,8	0,49	93,1	12,8	0,99
Kultura	38,6	5,3	0,40	36,4	5,0	0,42	51,4	7,1	0,55
Podupiranje pristupa financiranja u krizi	0,0	0,0	0,00	93,6	12,8	1,08	78,1	10,7	0,83
Posebni sektori	4.794,5	663,8	50,14	3.824,0	521,0	44,00	4.145,1	568,9	44,18
Proizvodnja čelika	0,0	0,0	0,00	2,2	0,3	0,03	0,0	0,0	0,00
Promet	1.452,8	201,1	15,19	1.309,2	178,4	15,06	1.524,5	209,2	16,25
Brodogradnja	1.892,1	261,9	19,79	1.152,7	157,1	13,26	1.244,0	170,7	13,26
Turizam	171,5	23,7	1,79	164,5	22,4	1,89	157,7	21,6	1,68
Radiotelevizijsko emitiranje	1.068,5	147,9	11,17	1.133,1	154,4	13,04	1.182,5	162,3	12,60
Ostali sektori	134,7	18,6	1,41	59,4	8,1	0,68	8,6	1,2	0,09
Sanacija i restrukturiranje	74,9	10,4	0,78	2,9	0,4	0,03	27,8	3,8	0,30
Regionalne potpore	310,9	43,0	3,25	319,4	43,5	3,67	309,2	42,4	3,30
Potpore na lokalnoj razini	178,4	24,7	1,87	218,9	29,8	2,52	283,9	39,0	3,03
UKUPNO	9.561,8	1.323,8	100,00	8.691,8	1.184,2	100,00	9.381,5	1.287,6	100,00

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini potpore industriji i uslugama iznose 5.374,6 milijuna kuna i ukupnoj strukturi potpora čine 57,3 posto. Udio potpore industriji i uslugama u ukupno dodijeljenim potporama nije se bitno mijenjao u odnosu na 2009. godinu kada je iznosio 57,8 posto. U odnosu na razdoblje od 2006. godine do danas zamjetan je trend smanjivanja udjela potpora industriji i uslugama u ukupnoj strukturi potpora, a povećanje udjela potpora namijenjenih poljoprivredi i ribarstvu, koje su u 2010. godini dostigle iznos od 4.006,9 milijuna kuna. To pokazuje i Slika 6.

Slika 6. Udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i potpora za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje 2003. – 2010.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatramo li strukturu potpora industriji i uslugama, i nadalje najveći udio u ukupno dodijeljenim potporama imaju potpore namijenjene određenim sektorima i poduzetnicima.

Istodobno, u 2010. godini dolazi do smanjivanja horizontalnih potpora u užem smislu odnosno potpora namijenjenih istraživanju i razvoju, zaštiti okoliša, malom i srednjem poduzetništvu, usavršavanju i slično, pa one iznose 636,4 milijuna kuna. U okviru horizontalnih potpora u širem smislu u 2010. godini regionalne potpore iznose 309,2 milijuna kuna. Istodobno, potpore dodijeljene od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2010. godini iznose 283,9 milijuna kuna.

2.3. Državne potpore prema instrumentima

Državne potpore se mogu dodjeljivati kroz različite instrumente³ ili oblike potpora, a najznačajniji su: subvencije (A1), porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice (A2)⁴, udjeli u vlasničkom kapitalu (B1), povoljni zajmovi (C1), državna jamstva (D).

U 2010. godini potpore su najviše dodjeljivane u obliku subvencija. Na subvencije se odnosi 6.808,1 milijun kuna, što čini 72,6 posto od ukupno dodijeljenih potpora. Po zastupljenosti potom slijede državna jamstva na koja se odnosi 1.730,9 milijuna kuna ili 18,5 posto od ukupno dodijeljenih potpora, porezna oslobođenja i olakšice u iznosu od 793,2 milijuna kuna ili 8,5 posto udjela, a zatim povoljni krediti u iznosu od 45,8 milijuna kuna. Posljednje mjesto pripada udjelima u vlasničkom kapitalu s iznosom od 3,5 milijuna kuna.

Također, u 2010. godini i u sektoru poljoprivrede i ribarstva, najčešći oblik dodijele potpora su subvencije na koje se odnosi gotovo 90 posto potpora dodijeljenih tom sektoru.

Promatrano prema kategorijama potpora, i u sektorskim potporama prevladavaju subvencije kao instrument dodjele potpora, i to u iznosu od 2.444,2 milijuna kuna odnosno udjelu od 59 posto.

I u okviru horizontalnih potpora, najviše potpora se dodjeljuje u obliku subvencija, osobito kada se radi o potporama malim i srednjim poduzetnicima, potporama za kulturu te za podupiranje pristupa financiranju u krizi. Subvencije su najčešće korišteni oblik dodjele potpora i na razini jedinica lokalne i područne samouprave.

Potpore u obliku jamstava u 2010. godini najvećim se dijelom odnose na brodogradnju.

Potpore dodijeljene u obliku poreznih olakšica i oslobođenja prevladavaju kod potpora namijenjenih regionalnom razvitku koje se dodjeljuju sukladno posebnim zakonima (Zakon o poticanju ulaganja, Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara, itd.)

Detaljan pregled dodijeljenih potpora prema kategorijama za 2010. godinu prikazan je nastavno u izvješću.

³ U Prilogu 2. nalazi se popis instrumenata dodjele potpora, kao i metodologija izračuna elementa potpore kod pojedinog instrumenta.

⁴ U skupinu instrumenata potpora oznake A2 osim poreznih izuzeća, olakšica i oslobođenja od plaćanja doprinosa, ulazi i otpis dugova prema raznim državnim vjerovnicima.

Tablica 5. Potpore prema instrumentima dodjele u 2010. godini (mln HRK)

Kategorija		A1	A2	B1	C1	D	Ukupno
1.	Poljoprivreda i ribarstvo	3.596,2	382,1	0,0	0,0	28,6	4.006,9
2.	Industrija i usluge	3.211,9	411,1	3,5	45,8	1.702,3	5.374,6
	Horizontalni ciljevi	445,2	164,1	0,0	27,1	0,0	636,4
	Istraživanje i razvoj i inovacije	51,5	116,1	0,0	0,0	0,0	167,6
	Zaštita okoliša i očuvanje energije	26,3	0,0	0,0	1,0	0,0	27,3
	Mali i srednji poduzetnici	158,8	0,0	0,0	12,1	0,0	170,9
	Usavršavanje	0,0	48,0	0,0	0,0	0,0	48,0
	Zapošljavanje	93,1	0,0	0,0	0,0	0,0	93,1
	Kultura	51,4	0,0	0,0	0,0	0,0	51,4
	Podupiranje pristupa financiranju u krizi	64,1	0,0	0,0	14,0	0,0	78,1
	Posebni sektori	2.444,2	0,0	0,0	17,9	1.683,0	4.145,1
	Proizvodnja čelika	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Promet	1.214,9	0,0	0,0	0,0	309,6	1.524,5
	Brodogradnja	4,0	0,0	0,0	0,0	1.240,0	1.244,0
	Turizam	42,8	0,0	0,0	0,0	114,9	157,7
	Radiotelevizijsko emitiranje	1.182,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1.182,5
	Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,4	8,2	8,6
	Sanacija i restrukturiranje	0,0	0,0	0,0	17,5	10,3	27,8
	Regionalne potpore	61,4	247,0	0,0	0,8	0,0	309,2
	Potpore na lokalnoj razini	261,1	0,0	3,5	0,0	19,3	283,9
	UKUPNO	6.808,1	793,2	3,5	45,8	1.730,9	9.381,5

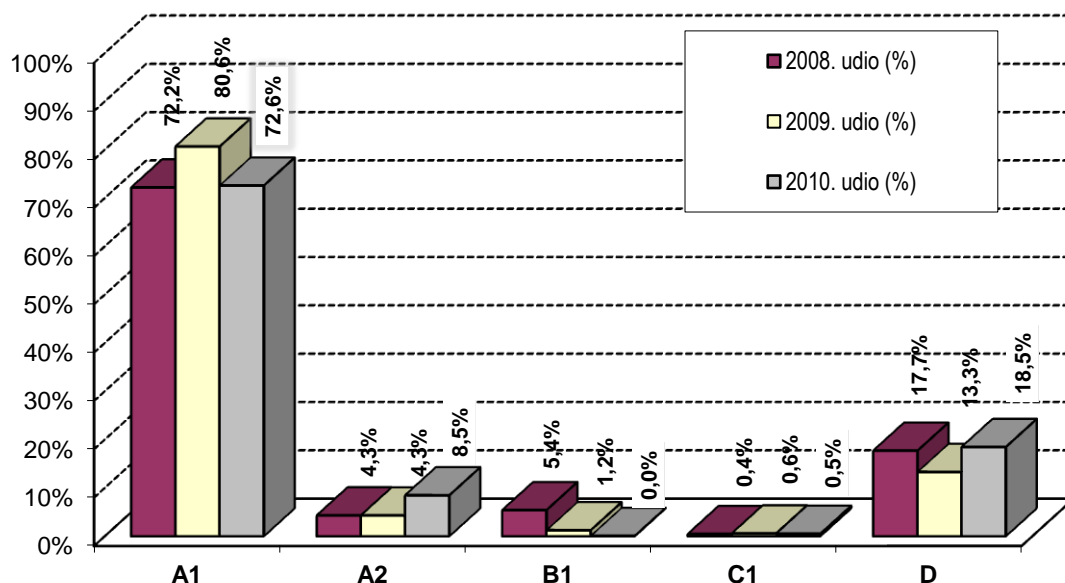
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Tablica 6. Potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje 2008. – 2010. godine (uključena poljoprivreda i ribarstvo)

	2008.			2009.			2010.		
	u mln	u mln	udio (%)	u mln	u mln	udio (%)	u mln	u mln	udio (%)
	HRK	EUR		HRK	EUR		HRK	EUR	
A1	6.901,8	955,5	72,18	7.009,7	955,1	80,65	6.808,1	934,4	72,57
A2	410,6	56,8	4,29	372,4	50,7	4,28	793,2	108,8	8,45
B1	515,2	71,3	5,39	106,0	14,4	1,22	3,5	0,5	0,04
C1	42,4	5,9	0,44	49,3	6,7	0,57	45,8	6,3	0,49
D	1.691,8	234,2	17,69	1.154,4	157,3	13,28	1.730,9	237,6	18,45
	9.561,8	1.323,8	100,00	8.691,8	1.184,2	100,00	9.524,5	1.287,6	100,00

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Slika 7.: Ukupne potpore prema instrumentima za razdoblje 2008. – 2010.

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

2.4. Državna jamstva kao instrument potpore

Državno jamstvo kao instrument dodjele potpora specifično je u sustavu dodjele potpora jer za ovaj oblik potpore vrijede posebna pravila. Naime, sukladno Odluci o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj: 39/09) uređeni su način i uvjeti pod kojima se državna jamstva mogu dodjeljivati kao potpore, odnosno uvjeti kojima mora biti udovoljeno kako se državna jamstva ne bi smatrala potporom. Također, ovom se Odlukom uređuje i metodologija izračuna elementa potpore sadržanog u jamstvu.

Spomenutom Odlukom uređeno da se državno jamstvo ne smatra potporom ako je ono dano polazeći od kriterija koji se temelje na „načelu privatnog ulagača u tržišnom gospodarstvu“. Drugim riječima, smatra se da državno jamstvo ne sadrži element potpore ukoliko zajmoprimac nije u financijskim teškoćama, zatim ako je državno jamstvo vezano isključivo uz određenu financijsku transakciju, određenog je iznosa i vremenski ograničeno, te ne pokriva više od 80 posto kredita odnosno financijske obveze, tj. ako je za jamstvo plaćena tržišna cijena. Navedeni uvjeti odnose se na pojedinačna državna jamstva, dok uvjeti koji isključuju postojanje potpore kod programa državnih jamstava obuhvaćaju i dodatne kriterije koji se odnose na samofinanciranje te transparentnost programa. Nadalje, pravila o izdanim državnim jamstvima za male i srednje poduzetnike sadržana u spomenutoj Odluci predviđaju jednostavnije kriterije za ocjenu sadržava li državno jamstvo potporu ili ne i to kroz institut tzv. „premijske sigurne luke“⁵.

U svim slučajevima u kojima nisu kumulativno ispunjeni spomenuti uvjeti sukladno kojima se jamstvo ne smatra potporom, državno jamstvo predstavlja potporu koja se izračunava posebnom metodologijom. Pritom, kod pojedinačnih državnih jamstava element potpore se računa kao razlika između tržišne cijene jamstva i cijene koja je stvarno plaćena za to jamstvo. Međutim, kada se tržišna cijena za jamstvo ne može odrediti, element potpore računa se kao protuvrijednost potpore u obliku kredita pod povoljnijim uvjetima, odnosno kao razlika između tržišne kamate, koju bi poduzetnik platio bez državnog jamstva i kamate po kojoj je kredit dobiven zahvaljujući državnom jamstvu, a nakon odbitka svih plaćenih premija. Državno jamstvo u cijelom iznosu odnosno u iznosu kojim se jamči za određeni kredit smatrat će potporom ukoliko postoji vjerojatnost da korisnik kredita pokrivenog državnim jamstvom neće biti mogućnosti vratiti taj kredit, što se odnosi na one slučajeve kada se radi o izdavanju državnog jamstva radi dobivanja kredita korisnicima kredita koji se smatraju poduzetnicima u teškoćama⁶, kada je jamstvo zbog nemogućnosti korisnika kredita da ga vraća aktivirano te ga je otplatila država, te ukoliko otplatu nedospjele kreditne obveze preuzima država uz otpis duga korisniku kredita.

U razdoblju od 2008 - 2010. kako je prikazano u Tablici 7., najveći broj izdanih državnih jamstava odnosi se na namjene koje, u smislu Zakona o državnim potporama, ne predstavljaju potpore, kao što su to izgradnja cesta i autocesta, željeznička i lučka infrastruktura, bolnice, ulaganja u elektroprivredu, kapitalna ulaganja u vodoopskrbu i slično.

Jamstva koja su izdana za svrhe koje se sukladno članku 3. Zakona o državnim potporama smatraju potporom odnose se na brodogradnju, kopneni željeznički promet te za ostalu industriju.

⁵ Ako se državna jamstva izdaju malim ili srednjim poduzetnicima, može se odstupajući od točke 3.2. alineje (d) Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpore u obliku jamstava, prihvatiti i jednostavnija ocjena koja daje odgovor na pitanje uključuje li jamstvo zajma potporu ili ne. Ako su zadovoljeni i drugi uvjeti opisani u točki 3.2. alinejama (a), (b) i (c) Odluke, smatra se da državno jamstvo ne predstavlja potporu ako se na iznos za koji efektivno jamči država plaća minimalna godišnja premija odnosno „premijske sigurne luke“, a koja se temelji na ocjeni kojom je ocijenjen zajmoprimac. Premije sigurne luke određene su prema maržama utvrđenima za zajmove slično ocijenjenim poduzetnicima u Obavijesti Komisije o preoblikovanju metode za određivanje referentnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6). Premije sigurne luke primjenjuju se na stvarni iznos jamstva ili iznos kontragarancije koje daje država na početku svake predmetne godine.

⁶ Poduzetnikom u teškoćama, sukladno Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje, objavljenoj u „Narodnim novinama“, broj: 20/07, smatra se svaki poduzetnik koji nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima svojih vlasnika ili vjerovnika zaustaviti negativno poslovanje, koja bi ugrozilo opstanak poduzetnika bez potpore države.

Tablica 7. Državna jamstva za razdoblje 2008. – 2010. (mln HRK)

Redni broj	Opis	2008.	2009.	2010.
1.	Ukupno izdana državna jamstva	7.866,7	9.392,1	9.628,5
2.	Izdana državna jamstva koja ne predstavljaju potporu	5.386,6	6.780,9	6.398,7
3.	Izdana državna jamstva s elementom potpore (red 1.-2.)	2.480,1	2.611,2	3.229,8
4.	Potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima s elementom potpore (red 3.)	1.516,0	928,5	1.388,3
5.	Aktivirana jamstva s elementom potpore (bez brodogradnje)	152,3	209,8	323,3
6.	Ostala aktivirana jamstva (davatelji jedinice lokalne i područne samouprave)	23,5	16,1	3,7
7.	Ukupan iznos potpora u jamstvima (red 4.+5.+6.)	1.691,8	1.154,4	1.715,3

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini, ukupno izdana državna jamstva s elementom potpore iznose 1.715,3 milijuna kuna, a viša su u odnosu na 2009. godinu za 48,6 posto, a u odnosu na 2008. godinu za 1,4 posto.

Potpore sadržane u državnim jamstvima odnose se na potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima odnosno na izračunati element potpore u jamstvima, a to su aktivirana državna jamstva za koje je obvezu preuzelo Ministarstvo financija i jedinice lokalne i područne samouprave.

Državna jamstva koja su aktivirana odnosno protestirana u 2010. godini, odnose se na sljedeće djelatnosti: brodogradnju, zračni promet, turizam, pomorski promet, za restrukturiranje poduzetnika u teškoćama te za poljoprivredu.

U 2010. godini, u odnosu na prethodna razdoblja, vidljiv je rast izdanih državnih jamstava s elementom potpore, koja iznose 3.229,8 milijuna kuna, što je više za 23,7 posto odnosno 618,6 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu kada su jamstva iznosila 2.611,2 milijuna kuna. Rast potpora sadržanih u jamstvima u odnosu na 2008. godinu kada su navedena jamstva iznosila 2.480,1 milijuna kuna iznosi 30,2 posto, dakle radi se o porastu za 749,7 milijuna kuna.

Pozitivan trend na području potpora u 2010. godini je smanjivanje iznosa ukupno aktiviranih jamstva. Naime, 2010. godine Ministarstvu financija je na naplatu pristiglo 1.095,5 milijuna kuna obveza na ime izdanih jamstava što je za 48,1 posto odnosno za 1.013,2 milijuna kuna manje u odnosu na 2009. godinu kada je država morala preuzeti 2.108,7 milijuna kuna dugova pojedinih poduzetnika kojima je izdala državna jamstva kako bi oni mogli dobiti kredite od poslovnih banaka. Međutim, u odnosu na 2008. godinu to je ipak više za 147,9 posto odnosno za 653,5 milijuna kuna.

U 2010. godini aktiviran je i određeni iznos jamstava izdanih brodogradilištima u prethodnim godinama, ali su ta jamstva već u trenutku izdavanja smatrana državnim potporom i Agencija ih je u svojim prethodnim godišnjim izvješćima evidentirala kao potpore brodogradilištima. Stoga, kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje istih podataka, državna jamstva za brodogradnju izdana ranije, a aktivirana u 2010. u ovom se izvješću ne iskazuju kao državna potpora.

Tablica 8. Stopa rizika aktiviranja državnih jamstava za razdoblje 2008. – 2010. (mln HRK)

Redni broj	Opis	2008.	2009.	2010.
1.	Izdana državna jamstva s elementom potpore	2.480,1	2.611,2	3.229,8
2.	Aktivirana jamstva za brodogradnju	289,7	1.898,9	772,2
3.	Ostala aktivirana jamstva s elementom potpore	152,3	209,8	323,3
4.	Ukupna aktivirana jamstva (red 2.+3.)	442,0	2.108,7	1.095,5
5.	Stopa rizika bez brodogradnje (red 3./1.)	6,14%	8,03%	10,01%
6.	Stopa rizika uključujući brodogradnju (red 4./1.)	17,82%	80,76%	33,92%

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Stopa rizika aktiviranja izdanih državnih jamstava odnosno vjerojatnost ne vraćanja kredita pokrivenih jamstvom prikazana je u Tablici 8. Stopa rizika predstavlja procijenjeni iznos tržišne cijene jamstava s obzirom na rečeni rizik nemogućnosti podmirenja kreditne obveze od strane poduzetnika kojem je izdano državno jamstvo. Ova stopa daleko je viša od „cijene“ jamstva koja je propisana Odlukom o kriterijima za davanje državnih jamstava („Narodne novine“, broj: 16/03 i 108/03) te iznosi 0,5 posto nominalnog iznosa izdanog državnog jamstva.

3. DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU

U 2010. godini poljoprivredi i ribarstvu su dodijeljene potpore u iznosu od 4.006,9 milijuna kuna, što predstavlja povećanje za 335,9 milijuna kuna odnosno 9,2 posto u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 3.671 milijun kuna, odnosno povećanje za 391,8 milijuna kuna ili 10,8 posto u odnosu na 2008. godini kada su potpore poljoprivredi i ribarstvu iznosile 3.615,1 milijun kuna.

Udio potpora ovom sektoru u ukupno dodijeljenim potporama iznosi u 2010. godini 42,7 posto dok je njihov udio u BDP-u 1,2 posto. Razvidno je da usporedno s rastom udjela potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupno dodijeljenim potporama raste i udio ovih potpora u BDP-u (u 2009. godini iznosio je 1,1 posto, a u 2008. godini nešto više od 1 posto).

Tablica 9. Ukupne potpore i potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje 2008. – 2010.

Poljoprivreda i ribarstvo	2008.		2009.		2010.		Indeks	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	2009./2008.	2010./2009.
Ukupne potpore	9.561,8	1.323,8	8.691,8	1.184,2	9.381,5	1.287,6	90,9	107,9
Potpore bez poljoprivrede i ribarstva	5.946,7	823,3	5.020,8	684,1	5.374,6	737,6	84,4	107,0
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	3.615,1	500,5	3.671,0	500,2	4.006,9	549,9	101,5	109,2
udio (%) u ukupnim potporama	37,81		42,24		42,71		111,7	101,1
udio (%) u BDP-u	1,05		1,10		1,20		104,5	109,4

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Iako Agencija nije nadležna za odobravanje potpora sektoru poljoprivrede i ribarstva jer se na kontrolu potpora u poljoprivredi i ribarstvu, uključivo prehrambenu industriju, industriju pića i duhansku industriju, ne primjenjuju odredbe Zakona o državnim potporama i ostali propisi o potporama donesenim temeljem navedenoga zakona, u skladu s njegovom odredbama za potrebe izrade godišnjeg izvješća o potporama Agencija ipak iskazuje i ove potpore sukladno podacima koje joj je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva te Ministarstvo financija.

Potpore poljoprivredi i ribarstvu dodjeljivane su najvećim dijelom kroz subvencije u iznosu od 3.596,2 milijuna kuna, koje čine 89,8 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu, porezne olakšice u iznosu od 382,1 milijuna kuna odnosno udjelom od 9,5 posto, dok se udio od 0,7 posto odnosno iznos od 28,6 milijuna kuna odnosi na protestirana državna jamstva.

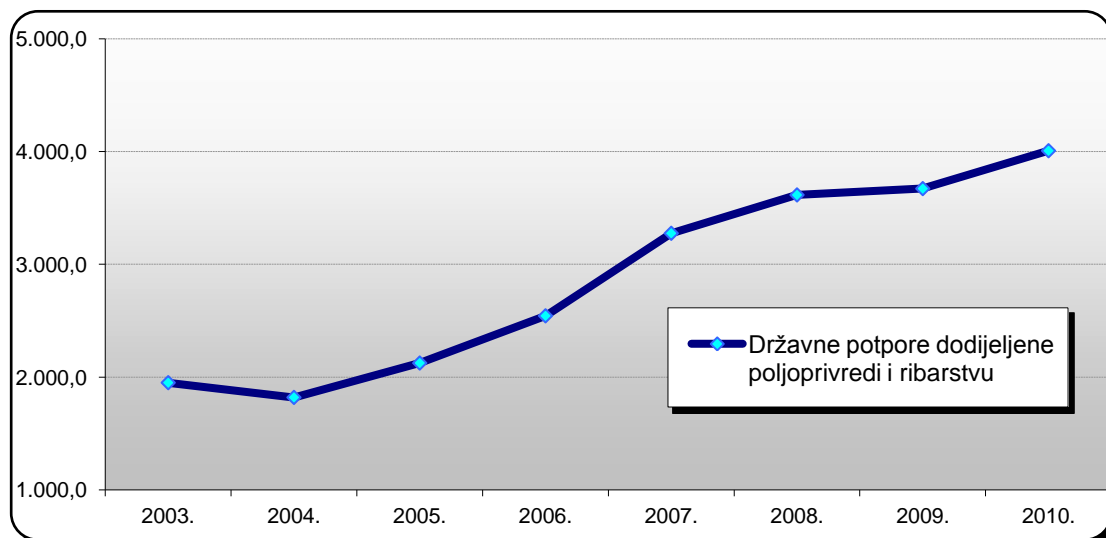
Potpore od 3.596,2 milijuna kuna odnosi se na: poticanje poljoprivredne proizvodnje i intervencije na tržištu u iznosu od 2.899 milijuna kuna, investicijske potpore u poljoprivredi u iznosu od 321,9 milijuna kuna, potpore dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima u iznosu od 161,1 milijun kuna, tržišne intervencije 118,5 milijuna kuna, zaštićene pasmine 24,8 milijuna

kuna, razvoj sela i seoskog prostora 18,2 milijuna kuna, prilagodbu ribarske flote 14,9 milijuna kuna, održavanje eko-sustava ribnjaka 13,6 milijuna kuna, razvoj marikulture, gospodarskog ribolova na slatkim vodama, prerade i marketinga proizvoda ribarstva 7,6 milijuna kuna, poticanje ustroja udruga proizvođača 7,8 milijuna kuna, IPARD 3,7 milijuna kuna, manifestacije i sajmove 2,7 milijuna kuna, istraživanje u poljoprivredi 1,4 milijuna kuna te na projekte od zajedničkog interesa od 1 milijun kuna.

Kroz porezne olakšice za potrošnju tzv. plavog diesela dodijeljen je iznos od 382,1 milijun kuna.

Prema podacima Ministarstva financija, aktivirano je 28,6 milijuna kuna državnih jamstava poduzetnicima iz djelatnosti poljoprivrede i ribarstva, a navedeni iznos se odnosi na 24,1 milijun kuna aktiviranih jamstava za IPK Osijek te 4,5 milijuna kuna aktiviranih jamstava za Sušionicu d.o.o. Vrpolje.

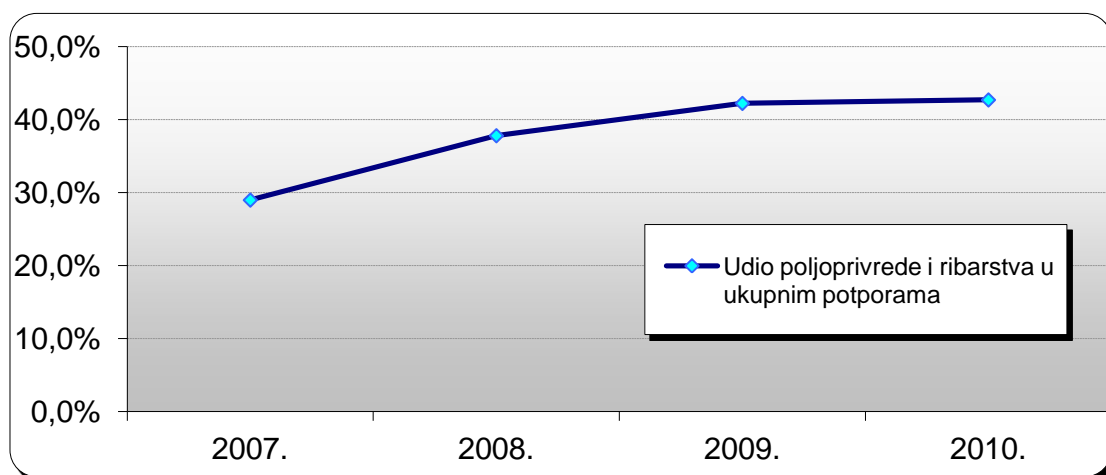
Slika 8. Ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje 2003. – 2010. (000 kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Iz Slike 8. vidljivo je kako potpore poljoprivredi i ribarstvu bilježe kontinuirani rast od 2004. godine, kada su iznosile 1.950,4 milijuna kuna. U razdoblju od 2004. – 2008. potpore poljoprivredi i ribarstvu bilježe prosječan godišnji rast od 18,9 posto. Nakon 2008. godine rast je nastavljen ali nešto usporenijom dinamikom, ali u 2010. godini ponovo dolazi do ubrzanijeg rasta potpora za spomenute namjene.

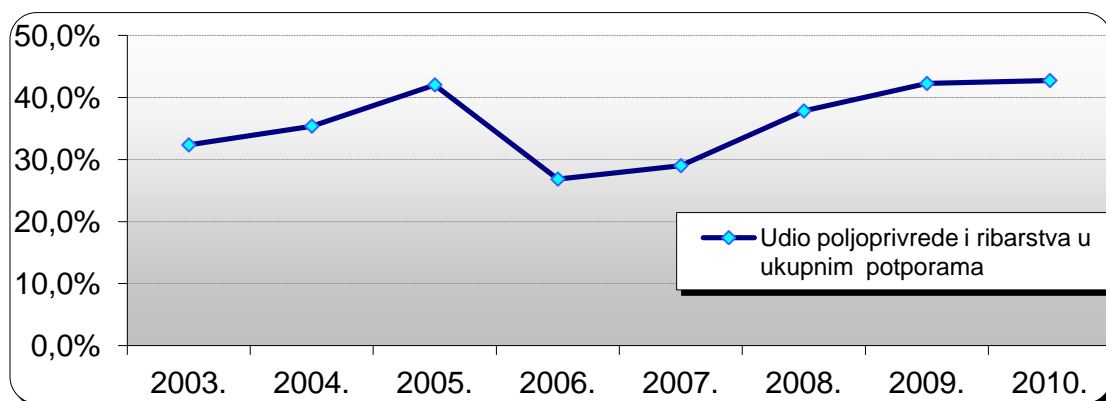
Slika 9. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje 2007. - 2010.

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Iz Slike 9. vidljiv je i kontinuirani rast udjela potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupno dodijeljenim potporama u razdoblju od 2007. do 2010. godine, čime je nastavljen trend rasta koji je započeo 2006. godine. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupno dodijeljenim potporama u 2007. godini iznosio je 29 posto, u 2008. godini 38 posto, u 2009. godini 42 posto, a u 2010. godini taj je udio bio 43 posto.

Slika 10. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje 2003. – 2010.

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrano u nešto dužem razdoblju, odnosno od 2003. godine do danas, razvidan je stalan rast udjela potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupno dodijeljenim potporama s izuzetkom 2006. i 2007. godine kada je unatoč rastu potpora za ove namjene ipak do značajnijeg rasta došlo na području potpora brodogradnji, što je pak utjecalo na smanjenje udjela potpora danih poljoprivredi i ribarstvu u ukupno dodijeljenim potporama.

4. DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA

Sektoru industrije i usluga u 2010. godini dodijeljene su potpore u iznosu od 5.374,6 milijuna kuna, što je za 353,8 milijuna kuna odnosno 7,1 posto više nego u 2009. godini kada su iznosile 5.020,8 milijuna kuna. Međutim, u odnosu na 2008. godinu, u 2010. godini potpore industriji i uslugama su manje za 572,1 milijun kuna odnosno 9,6 posto.

Promatrano prema kategorijama u ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama udio potpora namijenjenih pojedinim sektorima iznosi 77 posto, a udio potpora za horizontalne ciljeve, uključivo regionalnih i potpora na lokalnoj razini, iznosi 23 posto.

Drugim riječima, od ukupno dodijeljenih 5.374,6 milijuna kuna potpora industriji i uslugama, 4.145,1 milijun kuna odnosi se na sektorske potpore, a na potpore za horizontalne ciljeve 1.229,5 milijuna kuna. U 2010. godini najveći udio u sektorskim potporama odnosi se na promet, brodogradnju i radiotelevizijsko emitiranje.

Prikazane horizontalne potpore iznose 1.229,5 milijuna kuna, što je za 32,7 milijuna kuna ili 2,7 posto više u odnosu na 2009. godinu kada su potpore za horizontalne ciljeve iznosile 1.196,8 milijuna kuna, odnosno 77,3 milijuna kuna ili 6,7 posto više u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 10. Potpore industriji i uslugama za razdoblje 2008. – 2010.

Kategorija	2008.			2009.			2010.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
Industrija i usluge	5.946,7	823,3	100,00	5.020,8	684,1	100,00	5.374,6	737,6	100,00
1. Sektorske potpore	4.794,5	663,8	80,62	3.824,0	521,0	76,16	4.145,1	568,9	77,12
2. Horizontalne potpore	1.152,2	159,5	19,38	1.196,8	163,0	23,84	1.229,5	168,7	22,88
2.1. horizontalni ciljevi ⁷	662,9	91,8	11,15	658,5	89,7	13,12	636,4	87,3	11,84
2.2. regionalne potpore	310,9	43,0	5,23	319,4	43,5	6,36	309,2	42,4	5,75
2.3. potpore na lokalnoj razini	178,4	24,7	3,00	218,9	29,9	4,36	283,9	39,0	5,28

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

⁷ U horizontalne ciljeve spadaju: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštita okoliša i ušteda energije, mali i srednji poduzetnici, zapošljavanje, usavršavanje, kultura i zaštita baštine, i podupiranje pristupa financiranju u krizi.

4.1. Horizontalne potpore

Potpore horizontalnim ciljevima manje narušavaju tržišno natjecanje od potpora namijenjenih pojedinim sektorima ili čak pojedinačnim poduzetnicima budući da su namijenjene otklanjanju tržišnih neuspjeha odnosno usmjeravaju se u one ciljeve u kojima tržište ne može dati odgovarajuće rezultate. Radi se o potporama namijenjenim istraživanju i razvoju i inovacijama, zaštiti okoliša i uštedi energije, malom i srednjem poduzetništvu, usavršavanju, zapošljavanju, kulturi i slično.

U razdoblju od 2008. do 2010. godine, horizontalne potpore, bez regionalnih i potpora na lokalnoj razini, dakle podgrupa potpora u koju su uključene potpore za gore navedene ciljeve, bilježe kontinuirani pad. Te potpore u 2010. godini iznose 636,4 milijuna kuna te su manje za 22,1 milijun kuna odnosno 3,4 posto u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 658,5 milijuna kuna, odnosno za 26,5 milijuna kuna ili 4 posto u odnosu na 2008. godinu. Udio spomenutih potpora u ukupno dodijeljenim potporama je u 2010. godini iznosio 6,8 posto, u 2009. godini 7,6 posto dok je u 2008. godini taj udio bio 6,9 posto. Njihov udio u BDP-u kreće se od 0,19 do 0,20 posto u promatranim godinama.

Tablica 11. Horizontalne potpore za razdoblje 2008. – 2010. (bez regionalnih potpora i potpora na lokalnoj razini)

Horizontalne državne potpore	2008.			2009.			2010.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Istraživanje i razvoj i inovacije	209,5	29,0	0,06	139,1	19,0	0,04	167,6	23,0	0,05
Zaštita okoliša i ušteda energije	37,2	5,2	0,01	64,6	8,8	0,02	27,3	3,7	0,01
Mali i srednji poduzetnici	172,3	23,9	0,05	228,3	31,1	0,07	170,9	23,5	0,05
Usavršavanje	68,9	9,5	0,02	53,9	7,3	0,02	48,0	6,6	0,01
Zapošljavanje	136,4	18,9	0,04	42,6	5,8	0,01	93,1	12,8	0,03
Kultura	38,6	5,3	0,01	36,4	5,0	0,01	51,4	7,1	0,02
Podupiranje pristupa financiranju u krizi	0,0	0,0	0,00	93,6	12,8	0,03	78,1	10,7	0,02
UKUPNO	662,9	91,8	0,19	658,5	89,7	0,20	636,4	87,3	0,19

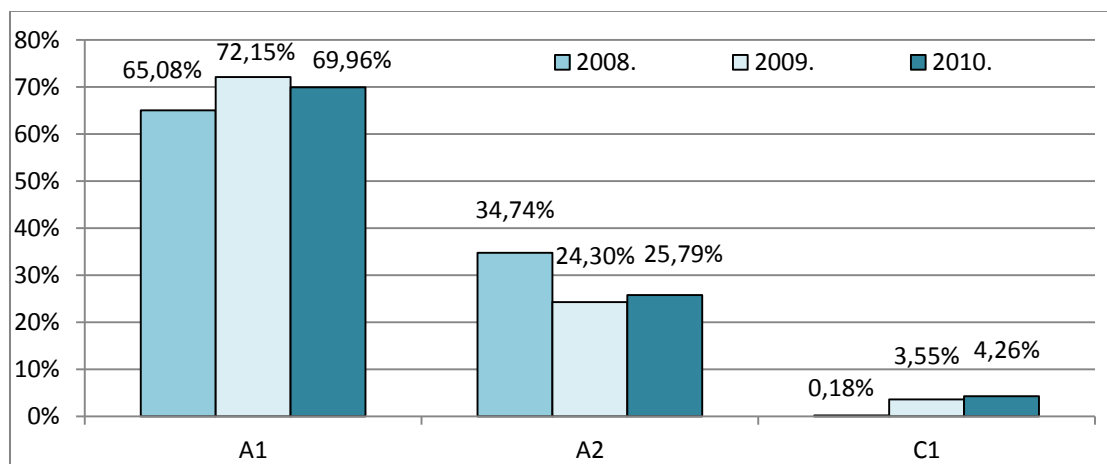
Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Smanjenje horizontalnih potpora u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu je u najvećem dijelu posljedica nižih potpora malim i srednjim poduzetnicima i to za 57,4 milijuna kuna, potpora za zaštitu okoliša i očuvanje energije koje su za 37,3 milijuna kuna manje nego u 2009. godini dok smanjenje potpora za podupiranje pristupa financiranju u krizi iznosi 15,5 milijuna kuna, a potpora za usavršavanje 5,9 milijuna kuna.

U okviru ove podgrupe potpora rast u 2010. godini bilježe potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u iznosu od 28,5 milijuna kuna, potpore za zapošljavanje u iznosu od 50,5 milijuna kuna te potpore za kulturu u iznosu od 15 milijuna kuna.

U strukturi horizontalnih potpora u 2010. godini, najveći udio ili gotovo 27 posto odnosi se na potpore malim i srednjim poduzetnicima, zatim slijede potpore za istraživanje i razvoj i inovacije s udjelom od preko 26 posto, potpore za zapošljavanje s udjelom od 14,6 posto, potpore kojima se podupire pristup financiranju u krizi s 12,3 posto, potpore za kulturu s udjelom od 8,1 posto, potpore za usavršavanje sa 7,5 posto dok je najmanji udio potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije koji iznosi 4,3 posto.

Slika 11. Horizontalne potpore prema instrumentima dodjele⁸ za razdoblje 2008. – 2010. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrano prema instrumentima dodjele, horizontalne potpore u 2010. godini se najviše dodjeljuju u obliku subvencija i poreznih olakšica i oslobođenja. Naime, 70 posto ukupnih potpora dodijeljenih horizontalnim ciljevima odnosi se na subvencije, 25,8 posto na potpore dodijeljene u obliku poreznih oslobođenja, izuzeća, oprosta poreza i doprinosa i olakšica te 4,2 posto u obliku povoljnih zajmova.

4.1.1. Istraživanje i razvoj i inovacije

U 2010. godini potpore za istraživanje i razvoj i inovacije dodijeljene su u iznosu od 167,6 milijuna kuna što je više za 28,5 milijuna kuna ili 20,5 posto u odnosu na 2009. godinu, ali istodobno manje za 41,9 milijuna kuna ili 20 posto u odnosu na 2008. godinu. Udio ovih potpora u ukupnim potporama dodijeljenih za horizontalne ciljeve u 2010. godini iznosi 26,3 posto, dok je u 2009. godini taj udio bio manji i iznosio je 21,1 posto, a u 2008. godini iznosio je 31,6 posto. Udio navedenih potpora u ukupnim državnim potporama u 2010. godini iznosi 1,8 posto, dok udio u BDP-u iznosi 0,05 posto. Udio potpora za istovrsne ciljeve u potporama industriji i uslugama u EU 27 u 2010. godini iznosi oko 18 posto, a u BDP-u EU 27 iznosi 0,1 posto⁹.

⁸ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, C1 povoljni zajmovi.

⁹ Europsko vijeće je na samitu u Barceloni u ožujku 2002. godine postavilo cilj povećanja izdvajanja za istraživanje i razvoj na 3 posto BDP-a EU do 2010. godine, od čega dvije trećine treba biti financirano iz privatnog sektora, a jedna trećina iz javnog.

Tablica 12. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje 2008. – 2010.

Istraživanje i razvoj i inovacije	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	46,9	6,5	31,6	4,3	51,5	7,1
A2 porezne olakšice	162,6	22,5	107,5	14,6	116,1	15,9
UKUPNO	209,5	29,0	139,1	19,0	167,6	23,0
udio (%) u horizontalnim ciljevima	31,60		21,12		26,34	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	3,52		2,77		3,12	
udio (%) u ukupnim potporama	2,19		1,60		1,79	
udio (%) u BDP-u	0,06		0,04		0,05	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore za istraživanje, razvoj i inovacije su u 2010. godini dodjeljivane u okviru programa potpora Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te na temelju odredbi o poreznim olakšicama sadržanim u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju kao i Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu. Na potpore sukladno spomenutim zakonima odnosi se 116,1 milijun kuna. Također, isto ministarstvo je dodijelilo potpore sukladno Smjernicama za poticanje Programa hrvatskog inovacijskog tehnološkog sustava (TEHCRO, IRCRO, RAZUM, KONCRO) dodjelom subvencija u iznosu od 47,5 milijuna kuna. Subvencije su pretežito dodijeljene malim poduzetnicima, pri čemu su najviše iznose koristili sljedeći poduzetnici: TGL Stimulacijski servisi d.o.o., Systemcom d.o.o., Iturus sum d.o.o., InfoDom d.o.o., TEB Elektronika d.o.o., Hipersfera d.o.o., Banko d.o.o. te IN2 d.o.o.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je kroz Poslovni inovacijski centar Hrvatske BICRO d.o.o. dodijelilo potpore male vrijednosti u obliku subvencija temeljem Programa provjere inovativnog koncepta PoC, u iznosu od 2 milijuna kuna. No, potpore male vrijednosti se ne smatraju potporom u smislu Zakona o državnim potporama pa se zato i ne iskazuju u ovom dijelu izvješća već u dijelu koji se odnosi na dodjelu potpora male vrijednosti.

Također, u 2010. godini i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je dodijelilo potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u obliku subvencija u iznosu od 4 milijuna kuna temeljem programa pod nazivom Mjere za poticanje razvoja i proizvodnje opreme za primjenu obnovljivih izvora energije u prerađivačkoj industriji 2008. - 2010. Subvencije su dodijeljene Končar-Institutu za elektrotehniku d.d., Solvisu d.o.o., Centrometalu d.o.o., Đuro Đakoviću Kotlovi d.o.o., Brini d.o.o., Brodarskom institutu d.o.o., Elektrokemu d.o.o. i ostalima.

Pravila o dodjeli potpora za istraživanje i razvoj i inovacije¹⁰**Područje primjene i cilj potpore**

- za temeljna istraživanja,
- za primijenjena istraživanja,
- za razvojna istraživanja,
- za projekte istraživanja i razvoja.

Opravedani troškovi

- troškovi rada zaposlenih koji se isključivo bave istraživačkim aktivnostima,
- troškovi za instrumente, opremu i nekretnine koji se isključivo i stalno koriste za istraživačke aktivnosti,
- troškovi ugovornih istraživanja, tehničkog znanja i patenata,
- troškovi za savjetodavne i slične usluge namijenjene isključivo za istraživačke aktivnosti,
- dodatni ukupni troškovi (režijski) i drugi operativni troškovi koji nastaju neposredno kao posljedica istraživanja i razvoja.

Iznos i intenzitet potpore

- temeljno istraživanje do 100 posto opravdanih troškova,
- primijenjeno istraživanje do 70 posto opravdanih troškova za male poduzetnike, 60 posto za srednje poduzetnike i 50 posto za velike poduzetnike,
- primijenjeno istraživanje u slučaju: zajedničke suradnje između više poduzetnika; prekogranične projekte za velike poduzetnike s uključenim najmanje jednim malim ili srednjim poduzetnikom ili zajedničke suradnje između jednog poduzetnika i istraživačke organizacije, ili širenja rezultata projekta bez naknade intenzitet potpore u odnosu na opravdane troškove iznosi do 80 posto za male poduzetnike, do 75 posto za srednje poduzetnike i do 65 posto za velike poduzetnike,
- razvojno istraživanje do 45 posto opravdanih troškova za male poduzetnike, do 35 posto za srednje poduzetnike i do 25 posto za velike poduzetnike,
- razvojno istraživanje u slučaju: zajedničke suradnje između više poduzetnika; za prekogranične projekte za velikog poduzetnika s uključenim s najmanje jednim srednjim ili malim poduzetnikom ili zajedničke suradnje jednog poduzetnika s istraživačkom organizacijom intenzitet potpore u odnosu na opravdane troškove iznosi do 60 posto za male poduzetnike, do 50 posto za srednje poduzetnike i do 40 posto za velike poduzetnike,
- za studije tehničke izvedivosti: za troškove studija koje su priprema primijenjenom istraživanju malim i srednjim poduzetnicima do 75 posto opravdanih troškova, odnosno 65 posto velikim poduzetnicima, te za studije koje su priprema razvojnom istraživanju malim i srednjim poduzetnicima do 50 posto opravdanih troškova, odnosno 40 posto velikim poduzetnicima.

4.1.2. Zaštita okoliša i ušteda energije

U 2010. godini potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije, sukladno podacima koje su Agenciji dostavili davatelji potpora, bilježe veliki pad u odnosu na ranije razdoblje i iznose 27,3 milijuna kuna što je za 37,3 milijuna kuna ili 57,7 posto manje u odnosu na 2009. godinu. U odnosu na 2008. godinu potpore za zaštitu okoliša u 2010. godini su za 9,9 milijuna kuna ili za 26,6 posto niže. Udio ovih potpora u ukupnim potporama dodijeljenih horizontalnim ciljevima u 2010. godini iznosi 4,3 posto, dok je taj udio u 2009. godini iznosio 9,8 posto. Udio potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije u ukupnim državnim potporama u 2010. godini iznosi 0,3 posto, u potporama

¹⁰ Odluka o objavljivanju pravila o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 84/07.

industriji i uslugama 0,5 posto, dok njihov udio u BDP-u iznosi svega 0,01 posto. Za ilustraciju, udio potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije u potporama industriji i uslugama u EU u 2010. godini iznosi oko 24 posto.

Tablica 13. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije za razdoblje 2008. – 2010.

Zaštita okoliša i očuvanje energije	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	36,0	5,0	62,2	8,5	26,3	3,6
C1 Povoljniji zajmovi	1,2	0,2	2,4	0,3	1,0	0,1
UKUPNO	37,2	5,2	64,6	8,8	27,3	3,7
udio (%) u horizontalnim ciljevima	5,61		9,81		4,29	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,63		1,29		0,51	
udio (%) u ukupnim potporama	0,39		0,74		0,29	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,02		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema instrumentima potpore, u 2010. godini su potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije dodjeljivane u najvećem dijelu u obliku subvencija na koje se odnosi 26,3 milijuna kuna, a iznos od 1 milijun kuna dodijeljen je u obliku povoljnih kredita.

U 2010. godini Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je dodjeljivao potpore temeljem programa državnih potpora u području zaštite okoliša i to za sanaciju odlagališta opasnog otpada, lokacije visokog onečišćenja okoliša temeljem Zakona o zaštiti okoliša u iznosu od 5,6 milijuna kuna, a potpore su dodijeljene poduzetnicima Koksar d.o.o. Bakar i Tvornica elektroda i ferolegura d.d. TEF Šibenik. Također, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je temeljem programa pod nazivom Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti dodijelio potpore u iznosu od 278.331 kuna poduzetnicima Nacionalni park Brijuni Fažana te Ugostiteljskom obrtu „Pavićeve Mlinice“ Trogir.

U 2010. godini Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nastavilo je s dodjelom potpora poduzetniku Koksar d.o.o. Bakar za razgradnju industrijskih kapaciteta, za što je izdvojeno pola milijuna kuna.

Najveći iznosi potpora za zaštitu okoliša u 2010. godini dodijeljeni su temeljem Programa gradnje brodova za hrvatske brodare u razdoblju od 2007. do 2011. godine u iznosu od 21 milijun kuna. Poduzetnici kojima su dodijeljena navedena sredstva su Uljanik plovidba d.d. Pula, Tankerska plovidba d.d. Zadar te Jadroplov d.d. Split.

Pored navedenih potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost dodijelio 13,6 milijuna kuna potpora male vrijednosti za iste namjene, ali u ograničenim iznosima po pojedinom korisniku.

Kako Agenciji nije prijavljen niti jedan drugi program koji bi na kvalitetan način po uzoru na programe u drugim europskim državama potporama poticao projekte zbrinjavanja otpada, korištenja alternativnih izvora energije ili uštede u energiji, može se zaključiti da u našoj zemlji

još uvijek nije zaživjela svijest o potrebi dodjele potpora gospodarstvu za spomenute ciljeve. Pojedine članice EU, primjerice Švedska, Finska ili Slovenija, najveći dio državnih potpora namjenjuju upravo za zaštitu okoliša, a i pravila o dodjeli potpora za ove namjene u EU, pa tako i u Republici Hrvatskoj, omogućuju značajna izdvajanja upravo za ove svrhe.

Pravila o dodjeli potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije¹¹

Područje primjene i cilj potpore

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu mogu se dodjeljivati za sljedeće namjene: ulaganja ili nabavu novih transportnih vozila kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, ranu prilagodbu malih i srednjih poduzetnika budućim standardima Zajednice, istraživanje zaštite okoliša, uštedu energije i promicanje obnovljivih izvora energije, ulaganje u visoko učinkovitu kogeneraciju, energetske učinkovito daljinsko grijanje, gospodarenje otpadom, zbrinjavanje onečišćenih lokacija, premještanje poduzetnika.

Međutim, potpore za uštedu energije, obnovljive izvore energije i kogeneraciju mogu se dodjeljivati i kao operativne potpore pod uvjetom da su ograničene na naknadu dodatnih troškova proizvodnje u usporedbi s tržišnim cijenama predmetnih proizvoda ili usluga. Takve potpore moraju biti ograničene po vremenu trajanja i postupno se smanjivati.

Potpore poduzetnicima koji premašuju standarde zaštite okoliša ili povećavaju razinu zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, potpore za istraživanje zaštite okoliša, potpore za gospodarenje otpadom, potpore za energetske učinkovito daljinsko grijanje te potpore za premještanje poduzetnika mogu se dodijeliti za ulaganja do visine 50 posto opravdanih troškova za velike poduzetnike, 60 posto za srednje i 70 posto za male poduzetnike.

Opravedani troškovi

Opravedani troškovi potpore za ulaganja ili nabavu novih transportnih vozila kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, ranu prilagodbu malih i srednjih poduzetnika budućim standardima zajednice, uštedu energije i promicanje obnovljivih izvora energije, ulaganje u visoko učinkovitu kogeneraciju, energetske učinkovito daljinsko grijanje i gospodarenje otpadom odnose se na dodatne troškove ulaganja nužne za postizanje namjene za koju se pojedina potpora dodjeljuje. Opravedani troškovi potpore za istraživanje zaštite okoliša odnose se na troškove istraživanja, za potpore za zbrinjavanje onečišćenih lokacija na troškove zbrinjavanja umanjene za rast cijene zemljišta, te za potpore za premještanje poduzetnika na razliku prihoda i rashoda vezanih uz napuštanje postrojenja ili zemljišta i kupnje odnosno izgradnje novog.

Iznos i intenzitet potpore

Intenzitet potpora za uštedu energije, obnovljive izvore energije, potpora za kogeneraciju te potpora za ekološke inovacije kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda iznosi do 60 posto opravdanih troškova ulaganja. Ukoliko se te potpore dodjeljuju malim i srednjim poduzetnicima, intenzitet potpore uvećava se za 10 postotnih bodova za srednje poduzetnike i 20 postotnih bodova za male poduzetnike.

U slučaju provedbe javnog natječaja, odnosno postupka prikupljanja ponuda, intenzitet potpora kojima se premašuju standardi zaštite okoliša ili povećava razina zaštite okoliša u nedostatku tih standarda, potpora za obnovljive izvore energije te potpora za kogeneraciju može iznositi do 100 posto opravdanih troškova ulaganja.

Intenzitet potpore za ranu prilagodbu budućim standardima za zaštitu okoliša, ukoliko je prilagodba provedena između jedne i tri godine prije dana stupanja na snagu standarda, iznosi velikim poduzetnicima 10 posto, srednjim poduzetnicima 15 posto te malim poduzetnicima 20 posto opravdanih troškova. Ukoliko je prilagodba provedena više od tri godine prije dana stupanja na snagu standarda intenziteti se uvećavaju za dodatnih 5 postotnih bodova.

¹¹ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 154/08.

4.1.3. Zapošljavanje

Potpore za zapošljavanje u 2010. godini iznose 93,1 milijun kuna što predstavlja povećanje za 50,5 milijuna kuna ili za 118,5 posto u odnosu na 2009. godinu, ali su još uvijek manje nego u 2008. godini kada su iznosile 136,4 milijuna kuna. Udio u ukupnim potporama koje su dodijeljene za horizontalne ciljeve u 2010. godini iznosi 14,6 posto, što je značajno više nego u 2009. godini kada je taj udio iznosio 6,5 posto, a manje nego u 2008. godini (20,6 posto). Udio potpora za zapošljavanje u ukupnim potporama u 2010. godini iznosi oko 1 posto, dok udio u BDP-u iznosi 0,03 posto.

Tablica 14. Potpore za zapošljavanje za razdoblje 2008. – 2010.

Zapošljavanje	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	132,2	18,3	40,5	5,5	93,1	12,8
A2 porezne olakšice	4,2	0,6	2,1	0,3	0,0	0,0
UKUPNO	136,4	18,9	42,6	5,8	93,1	12,8
udio (%) u horizontalnim ciljevima	20,58		6,47		14,63	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,29		0,85		1,73	
udio (%) u ukupnim potporama	1,43		0,49		0,99	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,01		0,03	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrano prema instrumentima dodjele, u 2010. godini potpore za zapošljavanje su dodjeljivane isključivo kroz subvencije.

U 2010. godini davatelji potpora za zapošljavanje su Hrvatski Zavod za zapošljavanje, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Naime, Hrvatski zavod za zapošljavanje je dodijelio 68,7 milijuna kuna subvencija putem Nacionalnog provedbenog plana za zapošljavanje 2009. do 2010., a temeljem Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom je dodijelio subvencije za zapošljavanje u iznosu od 23,3 milijuna kuna temeljem Odluke o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom, poduzetnicima kao što su URIHO, DES Split, INA d.d., Geneza d.o.o., Suvenir Arbor Vitae d.o.o., Podravka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Belišće d.d., Biokalnik – IPA, Franck d.d. i ostali.

Temeljem Zakona o poticanju ulaganja čija je provedba u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, dane su potpore za zapošljavanje u obliku subvencija u iznosu od 1,1 milijun kuna poduzetnicima Alca Zagreb d.o.o., Elektrotermički sustavi d.o.o., Tubla d.o.o., Magma d.o.o., Spectra - media d.o.o. i Galko d.o.o.

U 2010. godini su dodjeljivane i potpore male vrijednosti za zapošljavanje, i to: Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom kroz subvencije u iznosu od 16,5 milijuna kuna, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine dodijelilo 6,8 milijuna kuna subvencija, a Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je 168.700 kuna u obliku snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa za zaposlene radnike kod fizičkih osoba.

Pravila o dodjeli potpora za zapošljavanje¹²

Područje primjene i cilj potpore

Potpore za zapošljavanje mogu se dodijeliti za otvaranje novih radnih mjesta, zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju, radnika s invaliditetom, i za naknadu dodatnih troškova prilikom zapošljavanja radnika s invaliditetom.

Potpore za zapošljavanje na područjima koja imaju pravo na regionalnu potporu mogu se dodijeliti svim poduzetnicima u iznosu određenom u karti regionalnih potpora, pod uvjetom da korisnik potpore doprinese najmanje s 25 posto vlastitih sredstava. Potpore za otvaranje novih radnih mjesta na područjima koja nemaju pravo na regionalnu potporu, mogu se dodijeliti samo malim i srednjim poduzetnicima, i to malim poduzetnicima u iznosu do 20 posto opravdanih troškova i srednjim poduzetnicima u iznosu do 10 posto opravdanih troškova.

Opravdani troškovi

Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te troškovi plaća za radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja u razdoblju od dvije godine.

Iznos i intenzitet potpore

Pri zapošljavanju radnika u nepovoljnom položaju, intenzitet potpore na prelazi 50 posto troškova plaća u razdoblju od najviše 12 mjeseci nakon zapošljavanja. Ukoliko je radnik u izrazito nepovoljnom položaju, opravdani troškovi mogu biti troškovi plaća u razdoblju od najviše 24 mjeseca nakon zapošljavanja. Poslodavcu koji zapošljava radnika s invaliditetom, moguće je dodijeliti potporu koja ne prelazi 75 posto troškova plaća u razdoblju zaposlenosti radnika s invaliditetom. Također, moguće je dodijeliti i potporu za opravdane troškove prilagodbe poslovnih prostora, nabave opreme koju koriste radnici s invaliditetom, zapošljavanja osoblja za pomoć radnicima s invaliditetom, troškove izgradnje i širenja poduzetnika, administrativne i troškove prijevoza izravno vezane uz zapošljavanje osoba s invaliditetom. U tom slučaju, intenzitet potpore iznosi 100 posto opravdanih troškova.

4.1.4. Mali i srednji poduzetnici

Potpore malim i srednjim poduzetnicima u 2010. godini dodijeljene su u iznosu od 170,9 milijuna kuna, što je za 57,4 milijuna kuna ili 25,1 posto manje u odnosu na 2009. godinu, odnosno manje za 1,4 milijuna kuna u odnosu na 2008. godinu.

¹² Odluka o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 37/09.

Tablica 15. Potpore malim i srednjim poduzetnicima u razdoblju 2008. – 2010.

Mali i srednji poduzetnici	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	172,3	23,9	208,8	28,4	158,8	21,8
C1 Povoljniji zajmovi	0,0	0,0	19,5	2,7	12,1	1,7
UKUPNO	172,3	23,9	228,3	31,1	170,9	23,5
udio (%) u horizontalnim ciljevima	25,99		34,67		26,85	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,90		4,55		3,18	
udio (%) u ukupnim potporama	1,80		2,63		1,82	
udio (%) u BDP-u	0,05		0,07		0,05	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Udio potpora malim i srednjim poduzetnicima u ukupnim potporama za horizontalne ciljeve u 2010. godini iznosi 26,9 posto, dok je taj udio u 2009. godini iznosio 34,7 posto, a u 2008. godini 26 posto. Udio potpora malim i srednjim poduzetnicima u ukupnim potporama u 2010. godini iznosi 1,8 posto, dok udio u BDP-u iznosi 0,05 posto.

Promatrano prema instrumentima, u 2010. godini potpore malom i srednjem poduzetništvu najvećim dijelom su dodjeljivane kroz subvencije na koje se odnosi 158,8 milijuna kuna ili 92,9 posto, dok je 12,1 milijun kuna ili 7,1 posto dodijeljeno u obliku povoljnih kredita.

Najveći davatelji potpora malom i srednjem poduzetništvu su Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva te Ministarstvo ruralnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Naime, temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina Hrvatska banka za obnovu i razvitak dodijelila je 12,1 milijun kuna potpora što kroz subvencije, što u obliku povoljnijih kredita. Temeljem navedenog Pravilnika potpore su dodjeljivane kroz niz programa, kao što su Program kreditiranja gospodarstva, Program kreditiranja poduzetnika početnika, Program kreditiranja projekata kandidata za IPARD Mjeru 1.1. i Mjeru 1.2., Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, Program kreditiranja razvitka malog i srednjeg poduzetništva, Program kreditiranja razvitka otoka te ostalih programa. Također, temeljem istog Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina, dodijeljeno je još 70 milijuna kuna potpora. Niz poduzetnika koristio je mogućnosti spomenutoga Pravilnika, kao što su primjerice Eurocable Group d.d., Strizivojna hrast d.o.o., Salve Regina - Marija Bistrica d.o.o., Biranj d.o.o., Zdenka - mliječni proizvodi d.o.o., Olympia Vodice d.d., Gea - tvornica ulja d.o.o., Oaza dom d.o.o., Odašiljači i veze d.o.o., Dina - Petrokemija d.d., Furnir otok d.o.o., Sladorana d.d., Krauthaker d.o.o., Congama d.d., Laguna Novigrad d.d. i ostali.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva dodjeljivalo je subvencije malim i srednjim poduzetnicima temeljem dva programa. Na temelju Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske od 2006. do 2010. godine, ovo ministarstvo dodijelilo je 65 milijuna kuna subvencija poduzetnicima s područja drvne industrije za tehnološko unaprjeđenje proizvodnje pa su korisnici tih potpora primjerice Valis Fagus d.o.o., AG Dinas d.o.o., Bilokalnik - Drvo d.o.o., DI Čazma d.o.o., DI Klana d.d., Drvoproizvod d.d.,

Drvenjača d.d. i ostali. Cilj navedenog programa je višestruko povećati vrijednost drvne sirovine kroz proizvode visokog stupnja finalizacije koje karakterizira visoka kvaliteta, dizajn i prepoznatljivost, a proizvodnja finalnih proizvoda dovest će do povećanja njihovog udjela i konkurentnosti na tržištu, povećanja zaposlenosti i zadržavanja stanovništva u ruralnim područjima te poticanja razvoja i zaštite nacionalne industrijske prerade drva. Također, cilj je i prilagodba zastarjelih tehnoloških postrojenja novim tehnologijama u području zaštite okoliša i daljnji razvoj ekološki prihvatljive industrije.

Istodobno, temeljem Projekta socijalnog i gospodarskog oporavka područja posebne državne skrbi u Republici Hrvatskoj, dodijeljeno je 24,2 milijuna kuna subvencija i to poduzetnicima Tušak d.o.o., Elatio d.o.o., Nileks d.o.o., Furnir Otok d.o.o., Probis d.o.o., Agrobiv d.o.o., Eko gradnja d.o.o., Konavle metal d.o.o., Autopromet Slunj i ostalima. Razvojni cilj projekta odnosi se na potporu gospodarskom i socijalnom oživljavanju nerazvijenih i ratom pogođenih područja kojom se želi ojačati socijalna kohezija, što je u skladu s vladinim planom uključivanja u EU.

Kao i u prethodnom razdoblju, potpore malim i srednjim poduzetnicima su i u 2010. godini dodjeljivane i kroz potpore male vrijednosti u ukupnom iznosu od 122,9 milijuna kuna.

Primjerice, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dodijelilo je potpore male vrijednosti donošenjem Operativnog plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2010. godinu, Ministarstvo kulture dodijelilo je potpore sukladno Operativnom planu poticaja malog i srednjeg poduzetništva za 2010. godinu odnosno Poduzetništvo u kulturi, dok je Hrvatska agencija za malo gospodarstvo dodijelila potpore sukladno programima Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva, Poduzetničke potpore institucije, Poduzetništvo mladih, početnika i osoba s invaliditetom, Poduzetništvo žena, Pravilnik o dodjeli jamstva HAMAG-a, Program izobrazbe i razvoja mreže konzultanata za malo gospodarstvo, Razvoj obrtništva te Zadržno poduzetništvo.

Pravila o dodjeli potpora za male i srednje poduzetnike¹³

Područje primjene i cilj potpore

Potpore malim i srednjim poduzetnicima na području koje ima pravo na regionalnu potporu, mogu se dodijeliti do gornje granice određene u karti regionalnih potpora, pod uvjetom da se ulaganje očuva u tome području najmanje tri godine nakon zaključenja ulaganja, te da korisnik potpore u takvim ulaganjima sudjeluje s najmanje 25 posto vlastitih sredstava. Međutim, ulaganja i otvaranje novih radnih mjesta mogu pridonijeti gospodarskom razvitku i u regijama koje nemaju pravo na regionalnu potporu te se također smatra da malim i srednjim poduzetnicima u tim područjima treba pomoći u prevladavanju teškoća koje proizlaze iz njihove veličine.

Stoga je potpore za male i srednje poduzetnike moguće dodijeliti za poticanje ulaganja i zapošljavanje, za savjetodavne usluge i sudjelovanje na sajmovima i izložbama.

Opravidani troškovi

Opravidani troškovi odnose se na troškove ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, na troškove bruto plaća za novootvorena radna mjesta povezana s ulaganjem za dvogodišnje razdoblje, troškove savjetodavnih usluga koje pružaju vanjski konzultanti te troškove najma, postavljanja i vođenja štanda za prvo sudjelovanje poduzetnika na pojedinom sajmu ili izložbi. Radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja mogu se smatrati opravdanim troškovima ukoliko zadovoljavaju sljedeće uvjete:

¹³ Odluka o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 37/09.

radno mjesto mora biti povezano s provedbom projekta početnih ulaganja i mora biti popunjeno tijekom tri godine nakon dovršenoga ulaganja; projekt ulaganja mora osigurati povećanje broja radnika u poduzeću u usporedbi s prosjekom tijekom proteklih 12 mjeseci i nova radna mjesta moraju biti sačuvana najmanje tri godine.

Iznos i intenzitet potpore

Dozvoljena gornja granica intenziteta potpore iznosi: do 10 posto opravdanih troškova ulaganja za srednje poduzetnike, do 20 posto opravdanih troškova ulaganja za male poduzetnike, odnosno do 50 posto opravdanih troškova za savjetodavne usluge i za prvo sudjelovanje na sajmu ili izložbi. Ukoliko se poduzetnik nalazi u regiji koja može primati regionalne potpore, tada se intenzitet potpore povećava na iznos predviđen kartom regionalnih potpora.

4.1.5. Usavršavanje

Potpore za usavršavanje u 2010. godini iznose 48 milijuna kuna, te su za 5,9 milijuna kuna ili 11 posto niže u odnosu na 2009. godinu, a u odnosu na 2008. godinu niže su za 20,9 milijuna kuna ili 30,3 posto. Udio potpora za usavršavanje u ukupno dodijeljenim horizontalnim potporama iznosi 7,5 posto, a u ukupnim potporama 0,5 posto, dok njihov udio u BDP-u iznosi 0,01 posto.

Tablica 16. Potpore za usavršavanje za razdoblje 2008. – 2010.

Usavršavanje	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	5,4	0,7	3,5	0,5	0,0	0,0
A2 porezne olakšice	63,5	8,8	50,4	6,9	48,0	6,6
UKUPNO	68,9	9,5	53,9	7,3	48,0	6,6
udio (%) u horizontalnim ciljevima	10,39		8,19		7,54	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,16		1,07		0,89	
udio (%) u ukupnim potporama	0,72		0,62		0,51	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,02		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U odnosu na instrumente dodjele, u 2010. godini potpore za usavršavanje su dodjeljivane u obliku poreznih olakšica sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu¹⁴. Upravo je temeljem navedenog zakona dodijeljen ukupan iznos od 48 milijuna kuna potpora za usavršavanje.

Pravila o dodjeli potpora za usavršavanje

Područje primjene i cilj potpore

Potporama za usavršavanje potiču se dvije kategorije usavršavanja: posebno usavršavanje koje uključuje poduku izravno i prvenstveno primjenjivu na trenutni ili budući položaj zaposlenika kod poduzetnika, odnosno pruža neprenosive ili ograničeno prenosive kvalifikacije na druge poduzetnike ili

¹⁴ Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu objavljen je u „Narodnim novinama“, broj: 109/07, 134/07 i 152/08.

područja, te opće usavršavanje koje uključuje poduku koja nije samo ili prvenstveno primjenjiva na trenutni ili budući položaj zaposlenika već pruža kvalifikacije prenosive na druge poduzetnike ili područja.

Opravadani troškovi

U slučajevima projekata koji uključuju i posebno i opće usavršavanje, koje se za potrebe izračuna intenziteta ne može promatrati odvojeno, te u slučajevima gdje se ne može utvrditi je li usavršavanje posebno ili opće, primjenjivat će se intenziteti koji se odnose na posebno usavršavanje.

Opravadani troškovi se odnose na troškove predavača, putne troškove predavača i polaznika koji se usavršavaju, uključujući smještaj, ostale tekuće troškove, troškove amortizacije uređaja i opreme u skladu s opsegom njihova korištenja u svrhu usavršavanja, troškove usmjeravanja i savjetovanja u vezi s projektom usavršavanja te troškove polaznika i opće indirektno troškove usavršavanja do visine svih opravdanih troškova iz prethodnih navoda.

Iznos i intenzitet potpore

Dozvoljeni intenzitet potpore za posebno usavršavanje iznosi do 25 posto opravdanih troškova te 60 posto opravdanih troškova za opće usavršavanje. Međutim, intenzitet potpore može biti uvećan do maksimalnog intenziteta od 80 posto opravdanih troškova: za 10 posto ukoliko se usavršavanje provodi za radnike s invaliditetom ili radnike u nepovoljnom položaju, te za 10 postotnih bodova ukoliko se potpora dodjeljuje srednjem poduzetniku, odnosno 20 posto malom poduzetniku.

4.1.6. Kultura

Potpore za kulturu u 2010. godini bilježe rast te su dosegle iznos od 51,4 milijuna kuna, a u odnosu na 2009. godinu su više za 15 milijuna kuna odnosno 41,2 posto. Prema 2008. godini potpore za kulturu više su za 12,8 milijuna kuna ili 33,2 posto.

Tablica 17. Potpore kulturi za razdoblje 2008. – 2010.

Kultura	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	38,6	5,3	36,4	5,0	51,4	7,1
UKUPNO	38,6	5,3	36,4	5,0	51,4	7,1
udio (%) u horizontalnim ciljevima	5,82		5,53		8,08	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,65		0,72		0,96	
udio (%) u ukupnim potporama	0,40		0,42		0,55	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Udio potpora za kulturu u ukupnim horizontalnim ciljevima iznosi 8,1 posto u 2010. godini, a kao što pokazuju podaci u Tablici 17., u 2009. godini taj je udio iznosio 5,5 posto, u 2008. godini 5,8 posto. Udio potpora za kulturu u ukupnim potporama u 2010. godini iznosi oko 0,6 posto, a udio u BDP-u iznosi 0,02 posto.

Potpore su isključivo dodjeljivane u obliku subvencija.

Potpore na području kulture, prema dostavljenim podacima davatelja potpora, dodjeljuju Ministarstvo kulture i Hrvatski audiovizualni centar. Ministarstvo kulture je subvencioniralo korisnike potpora prema uvjetima i kriterijima iz Programa financiranja nakladništva u 2010. godini te je na ovaj način dodijeljeno 15,9 milijuna kuna potpora za izdavanje knjiga, časopisa, za književne manifestacije i slično. Korisnici potpora iz ovog programa su poduzetnici Zajednica nakladnika i knjižara Grupacija nakladnika hrvatske knjige, HKZ Hrvatsko slovo d.o.o., Matica hrvatska Zagreb, Profil multimedija d.o.o., Fraktura d.o.o., Naklada Ljevak d.o.o., V.B.Z. d.o.o. i ostali.

Hrvatski audiovizualni centar je u 2010. godini dodijelio 35,5 milijuna kuna sukladno Programu Film i kinematografija poduzetnicima Kinorama d.o.o., Ars Septima, Mainframe - Zagreb d.o.o., Hrvatski filmski savez, Formula film, Hula Hop d.o.o., Inter film d.o.o., Bonobo Studio d.o.o., Propeler film d.o.o. i ostalima.

Pravila o dodjeli potpora za kulturu
Područje primjene i cilj potpore - promicanje kulture i očuvanje kulturne baštine ¹⁵ , te poticanje audiovizualne i kinematografske industrije ¹⁶ .
Opravdani troškovi i intenzitet potpore - za promicanje kulture i zaštitu kulturne baštine može se dodijeliti potpora do 100 posto opravdanih troškova uz napomenu da projekt mora biti značajan za razvoj hrvatske kulture; - kod poticanja audiovizualne industrije, intenzitet potpore ograničen je na 50 posto opravdanih troškova, a nositelj prava može utrošiti do 20 posto proračuna produkcije izvan Republike Hrvatske, a taj intenzitet može biti i viši za složene i niskobudžetne filmove.

4.1.7. Podupiranje pristupa financiranju u krizi

Donošenjem Odluke o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj: 56/09) djelomično su izmijenjena postojeća pravila o potporama, kako bi se olakšalo poslovanje tijekom gospodarske krize te se ublažile njene posljedice.

Potpore za podupiranje pristupa financiranju u krizi u 2010. godini iznose 78,1 milijun kuna, te su za 15,5 milijuna kuna ili 16,6 posto niže u odnosu na 2009. godinu. Navedene potpore imaju udio od 12,3 posto u ukupnim horizontalnim potporama u 2010. godini, dok u 2009. godini taj udio iznosi 14,2 posto. Udio u ukupnim potporama u 2010. godini iznosi 0,8 posto, a udio tih potpora u BDP-u iznosi 0,02 posto.

¹⁵ Sukladno Uredbi o državnim potporama objavljenoj u „Narodnim novinama“, broj: 121/03.

¹⁶ Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori kinematografskoj i ostaloj audiovizualnoj djelatnosti objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 46/08.

Tablica 18. Potpore kojima se podupire pristup financiranju u krizi za razdoblje 2008. – 2010.

Podupiranje pristupa financiranja u krizi	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	0,0	0,0	92,1	12,5	64,1	8,8
C1 povoljniji krediti	0,0	0,0	1,5	0,2	14,0	1,9
UKUPNO	0,0	0,0	93,6	12,8	78,1	10,7
udio (%) u horizontalnim ciljevima	0,00		14,21		12,27	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,00		1,86		1,45	
udio (%) u ukupnim potporama	0,00		1,08		0,83	
udio (%) u BDP-u	0,00		0,03		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Prema instrumentima dodjele, potpore za podupiranje pristupa financiranju su dodjeljivane najvećim dijelom kao subvencije i manjim dijelom kroz povoljne zajmove. U 2010. godini dodijeljeno je 64,1 milijun kuna subvencija, a kroz povoljne kredite 14 milijuna kuna.

Davatelji potpora koji su koristili blaža pravila za dodjelu potpora radi smanjivanja negativnih učinaka financijske i gospodarske krize su Fond za zaštitu okoliša i Hrvatska banka za obnovu i razvitak zajedno s Ministarstvom financija i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva. Tako je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost sukladno mjerama iz Odluke o mjerama Privremenog okvira i temeljem Programa smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš – smanjenja emisije štetnih plinova cestovnih vozila N2, N3 i M3, u 2010. godini dodijelio 29,9 milijuna kuna subvencija korisnicima u području cestovnog prometa.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak i Ministarstvo financija su dodjeljivali potpore usklađene s pravilima iz Odluke o mjerama Privremenog okvira u 2010. godini u ukupnom iznosu od 48,2 milijuna kuna, od čega 34,2 milijuna kuna u obliku subvencija te 13,9 milijuna kuna u obliku povoljnih kredita.

Također, temeljem Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava za osnaženje poslovanja dodijeljeno je 18,6 milijuna kuna sredstava u obliku kredita uz povoljne kamatne stope (ispod tržišnih), a korisnici potpora ovog Programa su Milenij Hoteli d.o.o., Hup-Zagreb d.d., Keramika Modus d.o.o., Zvečevo d.d., Megst d.o.o., Riječka industrija odjeće d.o.o., Feroimpex automobilska tehnika d.o.o., Itas - Prvomajska d.d. i ostali.

Temeljem Programa kreditiranja trajnih obrtnih sredstava dodijeljeno je 24,7 milijuna kuna, i to poduzetnicima Adriatica.Net d.o.o., Agro - Rijeka d.o.o., Crosco d.o.o., Petrokemija d.d., Adria d.d., Tehnika d.d., Belišće d.d., Samoborka d.d., Jedinstvo d.d., Medika d.d., Tehnika d.d., Istravino d.d., Kraš d.d. i ostalima.

Temeljem Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja dodijeljeno je 4,9 milijuna kuna, a korisnici potpora ovog Programa su Etna Trading d.o.o., Stipex - Mesna Industrija d.o.o. i Tofrado d.o.o.

Pravila o dodjeli potpora za podupiranje pristupa financiranju u krizi

Područje primjene i cilj potpore¹⁷

Privremeni okvir ublažava i pojednostavljuje pravila za dodjelu pojedinih postojećih kategorija potpora, a mjere obuhvaćaju:

- dodjelu ograničenog iznosa potpora do 500.000 eura u razdoblju od 1. srpnja 2008. do 31. prosinca 2010. godine;
- potpore u obliku jamstava s ciljem poticanja poduzetnika za lakši pristup financijskom tržištu i smanjenja trenutne nesklonosti banaka povećanju rizika prilikom odobravanja kredita;
- potpore u obliku subvencionirane kamatne stope na način da je uvedena privremena referentna kamatna stopa koja je značajno niža od postojeće referentne kamatne stope;
- potpore za proizvodnju zelenih proizvoda koji povećavaju razinu zaštite okoliša, a dodjeljuju se u obliku subvencionirane kamatne stope;
- potpore za ulaganje u rizični kapital do iznosa od 1,5 milijuna eura kako bi se malim i srednjim poduzetnicima olakšao pristup kapitalu uslijed nemogućnosti pristupa financijskom tržištu;
- kratkoročno osiguranje izvoznih kredita od strane javnih osiguravatelja kako bi se ublažio nedostatak pokrivenosti rizika od strane privatnih osiguravatelja.

Potpore do 500.000 eura može se dodijeliti pod sljedećim uvjetima:

- potpora ne prelazi iznos od 500.000 eura po poduzetniku neovisno dodjeljuje li se u obliku bespovratnih sredstava (subvencija) ili u obliku različitom od bespovratnih sredstava (kredit pod povoljnijim uvjetima od tržišnih);
- potpora se dodjeljuje isključivo temeljem programa koji ne može biti ograničen na pojedinu regiju (potpora se ne može dodijeliti ad hoc);
- potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na dan 1. srpnja 2008. godine, ali se može dodijeliti i poduzetnicima koji su nakon toga dana zapali u teškoće uzrokovane globalnom financijskom i gospodarskom krizom (n.p.r. nemogućnost dobivanja kredita od poslovne banke zbog smanjenja njenog plasmana);
- potpora se ne primjenjuje na poduzetnike iz sektora ribarstva;
- potpora se ne smije odnositi na direktno izvezene količine ili na osnivanje izvozne distribucijske mreže odnosno potporom se ne može uvjetovati kupnja domaćih proizvoda u odnosu na uvozne;
- potpora se mora dodijeliti najkasnije do 31. prosinca 2010. godine;
- prije dodjele potpore, davatelj potpore je u obvezi pribaviti od poduzetnika izjavu o svim dobivenim potporama male vrijednosti i potporama do 500.000 eura iz razloga što zbroj ovih potpora u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca 2010. godine ne smije prijeći ukupan iznos od 500.000 eura. Za primarnu poljoprivrednu proizvodnju dozvoljeni iznos je 15.000 eura;

Potpore se primjenjuje i na poduzetnike koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda i stavljanjem tih proizvoda na tržište.

¹⁷ Odluka o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj: 56/09).

4.2. Regionalne potpore

U 2010. godini regionalne potpore su iznosile 309,2 milijuna kuna, te su manje za 10,2 milijuna kuna ili 3,2 posto u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 319,4 milijuna kuna.

Tablica 19. Regionalne potpore za razdoblje 2008. – 2010.

Regionalne potpore	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Regionalne potpore	310,9	43,0	319,4	43,5	309,2	42,4
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	5,23		6,36		5,75	
udio (%) u ukupnim potporama	3,25		3,67		3,30	
udio (%) u BDP	0,09		0,10		0,09	

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore namijenjene regionalnom razvoju u prethodne tri godine, kako to pokazuje i Tablica 19., kreću se oko iznosa od nešto više od 300 milijuna kuna, a njihov udio u ukupnim potporama iznosi nešto više od 3 posto odnosno oko 5,8 posto u ukupnim potporama namijenjenim sektoru industrije i usluga. U EU 27 regionalne potpore imaju izniman značaj jer se njima potiču investicije i zapošljavanje u područjima koja su manje razvijena u odnosu na prosjek razvijenosti EU (mjereno razinom BDP-a). Stoga ove potpore u ukupno dodijeljenim potporama za industriju i usluge u EU u 2010. godini sudjeluju s gotovo 25 posto.

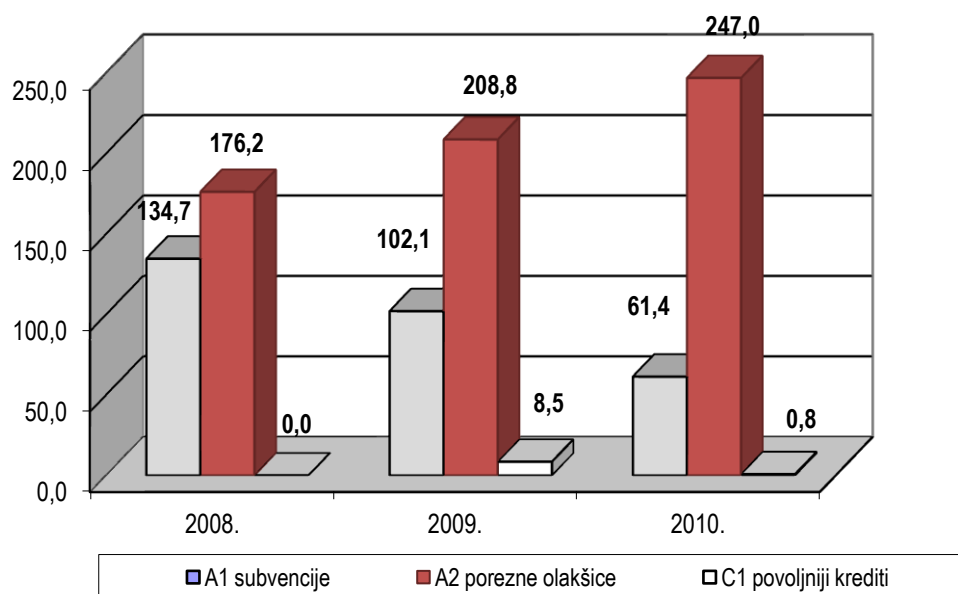
Tablica 20. Regionalne potpore po instrumentima dodjele 2008. – 2010. (mln HRK)

Instrument	2008.	2009.	2010.
A1 subvencije	134,7	102,1	61,4
A2 porezne olakšice	176,2	208,8	247,0
C1 povoljniji krediti	0,0	8,5	0,8
UKUPNO	310,9	319,4	309,2

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Regionalne potpore u 2010. godini najviše se dodjeljuju u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 247 milijuna kuna (80 posto), zatim subvencija u iznosu od 61,4 milijuna kuna (19,8 posto) te u obliku povoljnih kredita 0,8 milijuna kuna.

Slika 12. Regionalne potpore prema instrumentima dodjele 2008. - 2010. (u mln HRK)

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore namijenjene regionalnom razvitku u Republici Hrvatskoj uglavnom su uređene posebnim propisima (Zakon o poticanju ulaganja) i programima potpora, a samo iznimno se dodjeljuju kao pojedinačne potpore.

Davatelji regionalnih potpora u 2010. godini su, prema dostavljenim podacima, Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, te Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije.

Primjerice, Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije je dodijelila subvencije u iznosu od 1,4 milijuna kuna temeljem Odluke o mjerilima i kriterijima za dodjelu poticajnih sredstava za razvoj širokopojasne infrastrukture na područjima gdje ne postoji dostatan interes za razvoj i ulaganje u infrastrukturu širokopojasnog pristupa internetu poduzetniku Odašiljači i veze d.o.o., Zagreb.

Nadalje, Hrvatska banka za obnovu i razvitak dodjeljivala je regionalne potpore u iznosu od 28 milijuna kuna kroz povoljnije kredite, temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina sukladno Programu kreditiranja gospodarstva te Programu kreditiranja turističkog sektora.

Veći broj poduzetnika koristio je potpore iz navedenog Pravilnika i pojedinih programa koje on sadrži. Radi se primjerice o Eurocable Grupi d.d., Zagreb, DINA - Petrokemiji d.d., Omišalj, Sladorani d.d., Županja, Odašiljačima i vezama d.o.o., Zagreb. Kroz Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, dodijeljeno je 6,3 milijuna kuna potpora poduzetnicima Kalos, Vela Luka te Strizivojna hrast d.o.o., Strizivojna. Turističkoj djelatnosti dodijeljeno je nešto više od 5 milijuna kuna sukladno Programu kreditiranja turističkog sektora.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dodjeljivalo je regionalne potpore temeljem nekoliko programa. Ukupan iznos sredstava namijenjen za te svrhe iznosio je 279,8 milijuna kuna.

Temeljem Operativnog programa potpora održavanja konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2010. godinu, ovo Ministarstvo je dodijelilo subvencije u iznosu od 14,3 milijuna kuna. Operativni program predviđen je kao mjera za rast potražnje, očuvanja radnih mjesta odnosno za nova ulaganja radi ostvarivanja dugotrajne održivosti, te se njime planira potaknuti pokretanje investicijskih projekata koji će se pozitivno odraziti na jačanje konkurentnosti tekstilne i kožarsko-obučarske industrije, osigurati otvaranje novih radnih mjesta povezanih s početnim ulaganjima te je predviđen i kao jedna od mjera za otklanjanje ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu nastalih zbog gospodarske i financijske krize. Korisnici potpora su mnogobrojni, primjerice: Čateks d.d., Psunj d.d., Arena modna kuća d.o.o., Lola Ribar d.d., T7 Vis d.o.o., Bulgari Filati d.o.o., Zlatna igla - Siscia d.o.o., Galko d.o.o., Neda Senj d.o.o., Galeb d.d., Penić Textil export import d.o.o., Kotka d.d., itd.

Isto Ministarstvo je 2010. dodijelilo i subvencije u iznosu od 6,8 milijuna kuna temeljem Operativnog programa potpora proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda, proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka, proizvodnji proizvoda od gume i plastike i proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Cilj i svrha ovog programa je učinkovitija proizvodnja, budući da se sredstva namjeravaju uložiti u strojeve i opremu što će dovesti do promjene strukture proizvodnje prema višim kvalitativnim i cjenovnim razredima, stalnom tehnološkom obnavljanju proizvodnje i primjeni prenesenih inovacija i vlastitih znanja, specijalizaciji i povezivanju poduzetnika u lancu dodane vrijednosti, te organizacija klasterizacije djelatnosti na identificiranim i prihvaćenim čvorištima zajedništva, što je i predviđeno strateškim odrednicama. I ovaj program, unatoč relativno malim sredstvima koristili su: Belupo d.d. Koprivnica, Chromos boje i lakovi d.d. Zagreb, Bifix d.o.o. Buje, Nova Forma d.o.o. Zagreb, Saponia d.d. Osijek, Muraplast d.o.o. Kotoriba, Jadran Galenski Laboratorij d.d. Rijeka, itd..

Također, Ministarstvo je kroz Operativni program potpora sektorima proizvodnje, elektroničkih i optičkih proizvoda, električne opreme, strojeva i uređaja, motornih vozila, prikolica i poluprikolica za 2010. godinu, dodijelilo subvencije u iznosu od 6,1 milijun kuna većem broju poduzetnika, kao što su: P.P.C. Buzet d.o.o. Buzet, Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb, Končar - kućanski aparati d.o.o. Zagreb, Dekor tvornica rasvjete d.o.o. Zabok, Dese elettronica d.o.o. Novigrad, TTO thermotechnik d.o.o. Dražice, Specijalna oprema Lučko d.o.o. Donji Stupnik, Hydromat inženjering d.o.o. Ivanec, Labinprogres tps d.o.o. Labin, itd. Cilj programa je potaknuti razvoj prerađivačke industrije, povećati njezin udjel u bruto-društvenom proizvodu Republike Hrvatske, odnosno povećati zaposlenost i stvoriti uvjete za ravnomjeran regionalni razvoj.

U 2010. godini Ministarstvo je usvojilo i Operativni program potpora razvoju proizvodnje metala, te gotovih metalnih proizvoda u 2010. godini, koji je bio temelj za dodjelu subvencija u iznosu od 5,6 milijuna kuna poduzetnicima kao što su: Omco Croatia d.o.o. Hum na Sutli, PK d.o.o. Škrlevo, Pluto d.d. Hrvatski Leskovac, Metal Product d.o.o. Zagreb, Hittner d.o.o. Bjelovar, Kordun Alati d.o.o. Karlovac, Metalska Industrija Varaždin d.d. Varaždin i ostali. Cilj navedenog programa je promjena strukture proizvodnje prema višim kvalitativnim i cjenovnim razredima, stalna tehnološka modernizacija i primjena svjetskih standarda i vlastitih znanja, prilagođavanje kadrovske strukture novim tehnologijama te specijalizacija i okrupnjivanje tvrtki oko nositelja razvoja.

Mogućnost korištenja regionalnih potpora za nova ulaganja i poticanje zapošljavanja uređena je i Zakonom o poticanju ulaganja. Sukladno ovom zakonu u 2010. godini omogućeno je korištenje 247 milijuna kuna potpora kroz porezne olakšice.

Pravila o dodjeli regionalnih potpora¹⁸

Poticanju razvoja gospodarski nedovoljno razvijenih područja Hrvatske s visokom nezaposlenošću ili niskim standardom života namijenjene su regionalne potpore. One se mogu dodjeljivati u skladu s kartom regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 52/08). Regionalne potpore dodjeljuju se za poticanje zaposlenosti povezane s investicijskim ulaganjem i za investicijska ulaganja, ali i za kompenzaciju dijela operativnih troškova poslovanja poduzetnika.

Regionalne potpore moguće je dodijeliti i za širenje djelatnosti prilikom uvođenja dodatnih proizvoda, proširenje postojeće djelatnosti, projekte početnog ulaganja, te za osnovne promjene proizvodnog procesa postojeće poslovne djelatnosti, to jest za pokrivanje opravdanih troškova koji se sastoje od materijalnih i nematerijalnih ulaganja, kao i troškova plaća za novootvorena radna mjesta (intenzitet potpore je udio potpore u opravdanim troškovima, a viši je u regijama koje su siromašnije u odnosu na prosječan BDP u Europskoj uniji, a ovisi i o veličini poduzetnika).

Pravila o regionalnim potporama mogu se primijeniti na „velike projekte ulaganja“, koje je potrebno prijaviti Agenciji, i čiji opravdani troškovi prelaze iznos od 50 milijuna eura.

Regionalne potpore nije moguće dodijeliti za brodogradnju, proizvodnju čelika i ugljena, sintetičkih vlakana i promet jer su te djelatnosti obuhvaćene posebnim pravilima o potporama.

Sukladno Odluci o objavljivanju pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj 37/09), regionalne potpore mogu se dodijeliti za ulaganje i zapošljavanje te za novoosnovane male poduzetnike. Regionalne potpore za ulaganje i zapošljavanje dodjeljuju se u regijama koje su određene u karti regionalnih potpora, pod uvjetom da je ulaganje zadržano u regiji tijekom najmanje pet godina nakon završetka ulaganja (odnosno tri godine u slučaju malih i srednjih poduzetnika). Intenzitet potpore ne smije prijeći prag regionalne potpore, a pragovi se mogu povećati za 20 posto kod potpora za male i 10 posto kod potpora za srednje poduzetnike (uz iznimku potpora koje se dodjeljuju u korist velikih projekata ulaganja te za sektor prometa).

Pragovi se primjenjuju na intenzitet potpore, izračunat kao postotak opravdanih materijalnih i nematerijalnih troškova ulaganja (ili kao postotak procijenjenih troškova plaća za zaposlenu osobu tijekom dvije godine za radna mjesta izravno povezana s investicijskim projektom).

Kod regionalnih potpora za novoosnovane male poduzetnike opravdani troškovi su pravni, savjetodavni, konzultantski i administrativni troškovi izravno vezani uz osnivanje malog poduzetnika, kao i drugi posebni troškovi ako su stvarno nastali unutar prvih pet godina od osnivanja poduzetnika.

¹⁸ Odluka o objavljivanju pravila o regionalnim potporama objavljena u „Narodnim novinama“, broj: 58/08.

4.3. Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Agencija prikuplja podatke o dodijeljenim potporama na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iako jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave raspolažu znatno manjim sredstvima za aktivnosti usmjerene na podupiranje razvitka gospodarstva u odnosu na tijela središnje vlasti, ipak ta sredstva mogu znatno potaknuti poduzetništvo, što dolazi do izražaja posebice kada se radi o poboljšanju i unapređenju infrastrukture i ostalim uvjetima kojima se osigurava prostor za obavljanje određene proizvodne ili uslužne djelatnosti, pristup financiranju početnih aktivnosti poduzetnika i slično.

Podatke o dodijeljenim potporama za 2010. godinu dostavile su sve županije (njih 21), uključujući Grad Zagreb, zatim 111 gradova (od ukupno 126) te 353 općine (od ukupno 429). Podatke o potporama nisu dostavili sljedeći gradovi: Dubrovnik, Ilok, Klanjec, Krapina, Metković, Novi Vinodolski, Opuzen, Oroslavje, Ploče, Pregrada, Rovinj, Skradin, Šibenik, Zabok i Zlatar, kao niti 76 općina. Za pretpostaviti je da oni koji nisu dostavili podatke ne dodjeljuju državne potpore u smislu Zakona o državnim potporama.

Naime, najveći dio sredstava jedinice lokalne i regionalne samouprave, osobito one male, skromnih financijskih mogućnosti, i nadalje usmjeravaju na ciljeve koji se ne smatraju potporama u smislu Zakona o državnim potporama, a najviše se odnose na tzv. tekuće donacije raznim udrugama, sportskim i kulturno-umjetničkim društvima, vatrogasnim udrugama, Crvenom križu, političkim strankama, zdravstvenim i vjerskim ustanovama i slično.

No, za ciljeve i namjene koji se smatraju potporom u smislu Zakona o državnim potporama, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2010. godini izdvojile su 283,9 milijuna kuna što je za 65 milijuna kuna ili 30 posto više u odnosu na 2009. godinu. Povećanje u odnosu na 2008. godinu još je značajnije i iznosi 105,5 milijuna kuna ili 59 posto. Potpore dodijeljene na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u ukupnim potporama u 2010. godini imaju udio od 3 posto, a u potporama koje se odnose na horizontalne ciljeve 23,1 posto.

Tablica 21. Potpore dodijeljene na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele za razdoblje 2008. – 2010.

Potpore na lokalnom nivou	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	149,8	20,7	200,8	27,4	242,9	33,3
A1 neposredna subvencija kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	18,2	2,5
B1 udio u temeljnom kapitalu	5,1	0,7	2,0	0,3	3,5	0,5
D jamstva	23,5	3,3	16,1	2,2	19,3	2,6
UKUPNO	178,4	24,7	218,9	29,8	283,9	39,0
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	3,00		4,36		5,28	
udio (%) u ukupnim potporama	1,87		2,52		3,03	
udio (%) u BDP-u	0,05		0,07		0,08	

Izvor: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, podaci obrađeni u AZTN-u

Značajan rast potpora na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jednim je dijelom posljedica stvarnog povećanja sredstava namijenjenih rastu gospodarstva, a drugim i povećane discipline davatelja potpora odnosno županija, gradova i općina koji u sve većem broju ipak odgovaraju na poziv Agencije i redovitije dostavljaju tražena izvješća o dodijeljenim potporama. Primjerice u 2008. godini 3 županije nisu dostavile tražene podatke, 23 grada i 70 općina, dok je u 2009. i osobito u 2010. godini taj odaziv znatno bolji.

Prema instrumentima dodjele, u 2010. godini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave su potpore uglavnom dodjeljivale kroz subvencije (242,9 milijuna kuna ili 85,6 posto), zatim putem jamstava (19,3 milijuna kuna ili 6,8 posto), subvencije kamata u iznosu od 18,2 milijuna kuna (6,4 posto) te putem kapitalnih ulaganja odnosno udjelom u temeljnom kapitalu u iznosu od 3,5 milijuna kuna (1,2 posto).

I nadalje je najveći pojedinačni davatelj potpora Grad Zagreb koji je, između ostalog, u 2010. godini 54,9 milijuna kuna dodijelio poduzetniku Arena Zagreb d.o.o., Hrvatskim željeznicama d.o.o. 81,1 milijun kuna, a kroz Program „Lokalni projekt razvoja – poduzetnik“ iznos od 5,3 milijuna kuna malim poduzetnicima.

4.4. Sektorske potpore

Potpore namijenjene pojedinim industrijskim i uslužnim sektorima u 2010. godini ukupno su iznosile 4.145,1 milijun kuna, što je za 321,1 milijun kuna ili 8,4 posto više u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 3.824 milijuna kuna, odnosno za 649,4 milijuna kuna ili 13,5 posto manje nego 2008. godine kada su iznosile 4.794,5 milijuna kuna. Kao što je već spomenuto, udio sektorskih potpora u ukupnim potporama iznosi 44,2 posto, a u potporama sektoru industrije i usluga 77 posto. Udio sektorskih potpora u BDP-u iznosi 1,24 posto.

Tablica 22.: Sektorske potpore za razdoblje 2008. – 2010.

Posebni sektori	2008.			2009.			2010.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Proizvodnja čelika	0,0	0,0	0,00	2,2	0,3	0,00	0,0	0,0	0,00
Promet	1.452,8	201,1	0,42	1.309,2	178,4	0,39	1.524,5	209,2	0,46
Brodogradnja	1.892,1	261,9	0,55	1.152,7	157,1	0,34	1.244,0	170,7	0,37
Turizam	171,5	23,7	0,05	164,5	22,4	0,05	157,7	21,6	0,05
Radiotelevizijsko emitiranje	1.068,5	147,9	0,31	1.133,1	154,4	0,34	1.182,5	162,3	0,35
Ostali sektori	134,7	18,6	0,04	59,4	8,1	0,02	8,6	1,2	0,00
Sanacija i restrukturiranje	74,9	10,4	0,02	2,9	0,4	0,00	27,8	3,8	0,01
Ukupno	4.794,5	663,8	1,39	3.824,0	521,0	1,14	4.145,1	568,9	1,24

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

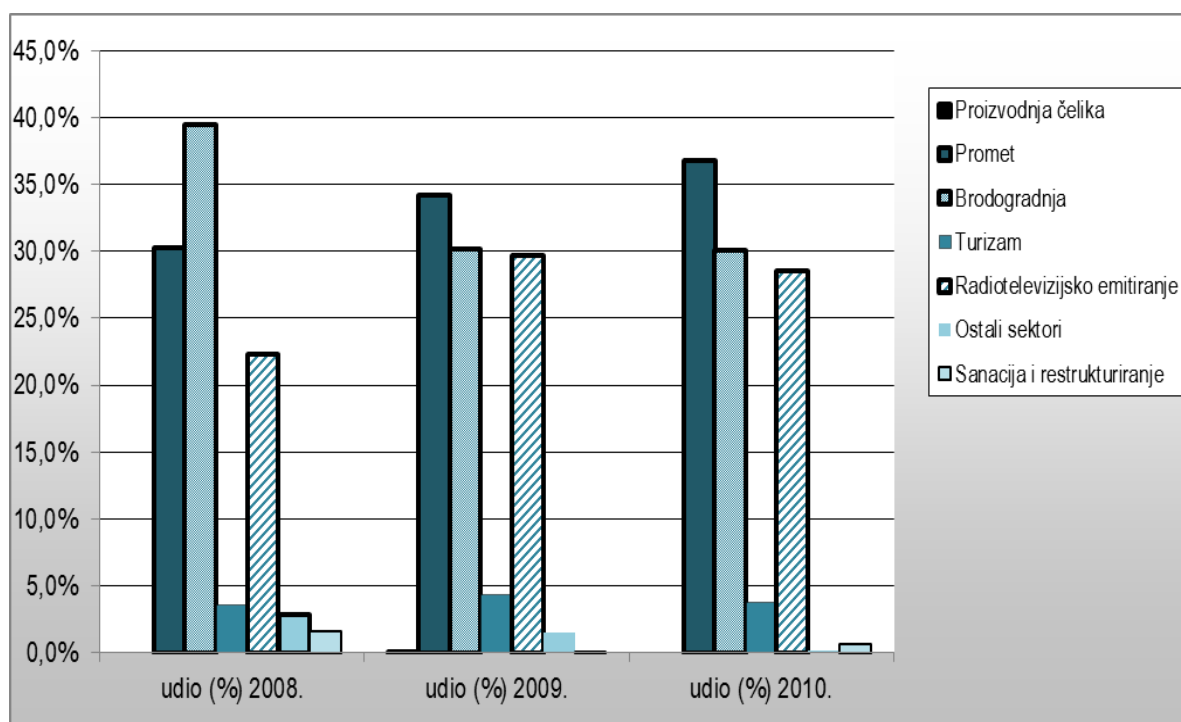
Najveća izdvajanja i najveći udio u okviru sektorskih potpora odnosi se na sektor prometa kojemu je u 2010. godini dodijeljeno 1.524,5 milijuna kuna potpora. Pritom, najveći korisnik potpora u ovom sektoru je željeznički promet kojemu je dano 849,7 milijuna kuna potpora (55,7 posto), slijedi pomorski promet s iznosom potpora od 378,8 milijuna kuna (24,9 posto), te zračni promet s iznosom potpora od 296 milijuna kuna (19,4 posto).

Sektoru brodogradnje su dodijeljene potpore u iznosu od 1.244 milijuna kuna, dok se na pružanje usluge javne televizije odnosno za javno radiotelevizijsko emitiranje odnosi 1.182,5 milijuna kuna danih potpora.

Od ostalih gospodarskih sektora izdvaja se turizam kojem je dodijeljeno 157,7 milijuna kuna potpora.

Za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama dodijeljeno je 27,8 milijuna kuna, dok je ostalim sektorima dodijeljeno 8,6 milijuna kuna.

Slika 13.: Struktura potpora dodijeljenih pojedinim sektorima u razdoblju 2008. – 2010. (%)

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrano prema instrumentima dodjele potpora, u okviru sektorskih potpora prevladavaju subvencije na koje se odnosi 2.444,2 milijuna kuna, odnosno 59 posto danih potpora, slijede ih državna jamstva s iznosom od 1.683 milijuna kuna (41 posto).

4.4.1. Potpore prometu

Potpore sektoru prometa u 2010. godini su za 215,3 milijuna kuna ili 16,5 posto više u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 1.309,2 milijuna kuna. Nešto je niži rast potpora prometu u odnosu na 2008. godinu, kada su iznosile 1.452,8 milijuna kuna. Potpore sektoru prometa u 2010. godini u ukupnim potporama u 2010. godini imaju udio od 16,3 posto, a u potporama sektoru industrije i usluga 28,4 posto, dok njihov udio u BDP-u iznosi 0,46 posto.

Tablica 23. Potpore sektoru prometa za razdoblje 2008. – 2010.

Promet	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Željeznički promet	857,2	118,7	709,5	96,7	849,7	116,6
Pomorski promet	495,7	68,6	416,6	56,8	378,8	52,0
Zračni promet	99,9	13,8	183,1	24,9	296,0	40,6
UKUPNO	1.452,8	201,1	1.309,2	178,4	1.524,5	209,2
udio (%) u posebnim sektorima	30,30		34,24		36,78	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	24,43		26,08		28,36	
udio (%) u ukupnim potporama	15,19		15,06		16,25	
udio (%) u BDP-u	0,42		0,39		0,46	

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini potpore sektoru prometa dodjeljivane su najvećim dijelom u obliku subvencija s udjelom od 80 posto, a potpore dodijeljene u obliku jamstava imale su udjel od 20 posto.

Tablica 24. Potpore dodijeljene sektoru prometa prema instrumentima za razdoblje 2008. – 2010. (mln HRK)

	2008.	2009.	2010.
A1 subvencije	1.048,6	1.215,3	1.214,9
B1 udio u temeljnom kapitalu	404,2	0,0	0,0
D jamstva	0,0	93,9	309,6
Ukupno	1.452,8	1.309,2	1.524,5

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka; podaci obrađeni u AZTN-u

Kao što je već spomenuto, najveći iznos potpora sektoru prometa u 2010. godini odnosi se na djelatnost željezničkog prometa (849,7 milijuna kuna), zatim na djelatnost pomorskog prometa (378,8 milijuna kuna), te na djelatnost zračnog prometa (296 milijuna kuna).

Potpore **željezničkom prometu** više su za 140,2 milijuna kuna ili 20 posto u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 709,5 milijuna kuna. Potpore željezničkom prometu u 2010. godini sudjeluju s 9 posto u ukupno dodijeljenim potporama.

Prema instrumentima dodjele, potpore željezničkom prometu su 2009. i 2010. godine dodjeljivane u obliku subvencija sukladno Programu poticanja željezničkog, putničkog i kombiniranog prometa, dok su u prethodnim godinama bile dodjeljivane i kroz kapitalna ulaganja. U 2010. godini, temeljem navedenog Programa dodijeljeno je 709,7 milijuna kuna subvencija, pri čemu se iznos od 396 milijuna kuna odnosi na poticanje putničkog i kombiniranog prijevoza. Iznos od 313,7 milijuna kuna Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dodijelilo je za provedbu Programa restrukturiranja i modernizacije željeznica.

Također, u 2010. godini i Ministarstvo financija izdalo je državna jamstva u iznosu od 140 milijuna kuna, poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o. i HŽ Vuča vlakova d.o.o.

Ovdje treba napomenuti kako je Hrvatskim željeznicama u promatranom razdoblju dodijeljeno znatno više sredstava iz državnog proračuna. No, kako se radi o sredstvima koja se odnose na obnovu i modernizaciju infrastrukture koja je namijenjena svim stvarnim i potencijalnim korisnicima odnosno budućim operatorima na ovom tržištu, tako se ta sredstva ne smatraju državnim potporom. Iako, u ovom trenutku, dok još nije došlo do liberalizacija toga tržišta, od tih ulaganja korist imaju isključivo Hrvatske željeznice.

Pored sredstava iz državnog proračuna, željeznici su u 2010. godini dodijeljene i potpore od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 81 milijuna kuna. Potpore za ostali **kopneni promet** (cestovni i riječni promet) dodijeljene su u iznosu od 81,7 milijun kuna, a davatelji tih potpora su županije, gradovi i općine te su one prikazane u Poglavlju 4.3. Potpore na lokalnoj razini.

Pomorskom prometu u 2010. godini dodijeljeno je 378,8 milijuna kuna potpora što je manje za 37,8 milijuna kuna nego u 2009. godini kada su potpore za pomorski promet iznosile 416,6 milijuna kuna. Smanjivanje potpora pomorskom prometu još je uočljivije kada se te potpore usporede s onima danim 2008. godine. Naime, tada su one iznosile 495,7 milijuna kuna i bile su više za oko 24 posto.

Potpore pomorskom prometu su u 2010. godini dodjeljivane u obliku subvencija u iznosu od 372,5 milijuna kuna te aktiviranih državnih jamstava u iznosu od 6,3 milijuna kuna. Potpore namijenjene pomorskom prometu u 2010. godini imaju udio od 4 posto u ukupno dodijeljenim potporama odnosno 7 posto u potporama namijenjenim sektoru industrije i usluga.

Potpore ovom segmentu prometa najvećim su dijelom dodjeljivane od strane Agencije za obalni linijski pomorski promet temeljem programa Subvencije za prometno povezivanje otoka s kopnom i otoka međusobno, u iznosu od 372,5 milijuna kuna i to poduzetnicima Jadrolinija Rijeka, G&V Line d.o.o., Linijska nacionalna plovidba d.d., Mediteranska plovidba d.d., Rapska plovidba d.d., Bura line & Offshore i ostalima.

Također, u 2010. godini aktivirano je 6,3 milijuna kuna državnih jamstava, a taj iznos se odnosi na poduzetnika Mediteranska plovidba d.d. Korčula.

Na lokalnoj razini u 2010. godini dodijeljene su pomorskom prometu i subvencije u iznosu od 3,7 milijuna kuna i to poduzetniku Linijska nacionalna plovidba d.d. Split za prometno povezivanje otoka s kopnom.

Također, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je za djelatnost pomorskog prometa pripremio i nekoliko programa potpora koji su realizirani kao programi potpora male vrijednosti (nisu obuhvaćene u Tablici 23. upravo zato jer se radi o potporama male vrijednosti koje se ne smatraju potporama iz Zakona o državnim potporama jer zbog svog ograničenog iznosa nemaju utjecaja na trgovinu između Republike Hrvatske i EU, ali se navode budući da se radi o izdatku iz proračuna namijenjenom djelatnosti pomorskog prometa). Radi se o 7,5 milijuna kuna subvencija koje su dane temeljem Uredbe o uvjetima, kriterijima, visini naknade i načinu ostvarivanja prava za postojeća i nova radna mjesta otočnim poslodavcima, kao i o 5,5 milijuna kuna temeljem Programa subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima u

nacionalnoj plovidbi u razdoblju od 2010. do 2012. godine, te o 3,9 milijuna kuna temeljem Programa izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodara - malih poduzetnika u razdoblju od 2010. do 2012. godine.

Potpore **zračnom prometu** u 2010. godini dodijeljene su u iznosu od 296 milijuna kuna i više su za 112,9 milijuna kuna odnosno 62 posto u odnosu na 2009. godinu kada su iznosile 183,1 milijun kuna, odnosno za 196,1 milijun kuna u odnosu na 2008. godinu. Potpore zračnom prometu u 2010. godini dodjeljivane su kao subvencije u iznosu od 132,7 milijuna kuna te kao aktivirana državna jamstva u iznosu od 163,3 milijuna kuna.

Potpore zračnom prometu u iznosu od 125 milijuna kuna dodijeljene su kao potpora za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa. Naime, temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o obvezi obavljanja domaćeg linijskog zračnog prijevoza Croatia Airlines d.d. u razdoblju od 2007. do 2011. godine, odnosno za očuvanje prometne povezanosti, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je dodijelilo potpore u iznosu od 125 milijuna kuna za subvencioniranje zračnog prometa koji obavlja Croatia Airlines d.d. Također, i iznos od 163,3 milijuna kuna protestiranih jamstava odnosi se na potpore poduzetniku Croatia Airlines d.d. za refinanciranje Airbus flote Croatia Airlines, odnosno ukupnog ostatka duga postojećih kredita za 6 airbus zrakoplova 319/320.

I potpore osječkoj i riječkoj zračnoj luci dane su za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, a temeljem odgovarajućih odluka Vlade Republike Hrvatske. Zračnoj luci Osijek d.o.o., dana je subvencija u iznosu od 3,5 milijuna kuna temeljem Odluke o obvezi otvorenosti Zračne luke Osijek za javni zračni promet u razdoblju od 2009. do 2013. godine, dok je Zračna luka Rijeka d.o.o., koristila subvencije u iznosu od 4,2 milijuna kuna temeljem Odluke o obvezi otvorenosti Zračne luke Rijeka u razdoblju od 2010. do 2014. godine.

Pravila o dodjeli potpora sektoru prometa – usluge od općeg gospodarskog interesa¹⁹

Područje primjene i cilj potpore

Potpore dane za poticanje djelatnosti prometa u najvećoj mjeri se odnose na potpore poduzetnicima za obavljanje javnih usluga od općeg gospodarskog interesa. Uvjet za dodjelu tih potpora jest da te potpore isključivo čine naknadu poduzetniku za nesmetano obavljanje javne službe, odnosno njegove zakonske obveze. Pravila koja to uređuju sadržana su u Odluci o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluge („Narodne novine“, broj: 39/08).

Sukladno ovoj Odluci, poduzetniku se povjerava obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, temeljem jednog ili više službenih akata, kojima se određuje priroda javne usluge i trajanje obveza pružanja javne usluge, poduzetnik i područje na koje se odnosi, priroda isključivog ili posebnog prava danog poduzetniku, parametri za obračun, nadzor i kontrolu naknada, te dogovori u svezi s izbjegavanjem ili povratom prekomjerne naknade.

Iznos naknade ne smije premašivati iznos koji je nužan za pokrivanje troškova koji su nastali prilikom izvršavanja obveze pružanja javnih usluga, uzimajući u obzir relevantne prihode i razumnu dobit na vlastiti kapital uloženi u ispunjavanje tih obveza.

Troškovi koji se uzimaju u obzir uključuju sve troškove koji su nastali tijekom obavljanja usluge od općeg gospodarskog interesa i to na način: ukoliko su djelatnosti poduzetnika ograničene na usluge od općeg gospodarskog interesa, u obzir se uzimaju svi troškovi; ukoliko poduzetnik ujedno obavlja djelatnosti koje nisu usluge od općeg gospodarskog interesa, u obzir se uzimaju samo troškovi

¹⁹ Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 141/08 i 31/10.

povezani s uslugom od općeg gospodarskog interesa; troškovi povezani s ulaganjima i infrastrukturom uzimaju se u obzir ukoliko su takva ulaganja potrebna za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa.

Ukoliko poduzeće obavlja djelatnosti koje su i unutar i izvan opsega usluga od općeg gospodarskog interesa, na internim računima odvojeno se prikazuju troškovi i prihodi povezani s uslugom od općeg gospodarskog interesa i oni drugih usluga, kao i parametri za razvrstavanje troškova i prihoda.

Poduzetnik mora vratiti svaki prekomjeran plaćeni iznos naknade. Ukoliko iznos prekomjerne naknade ne premašuje 10 posto od iznosa godišnje naknade, takva se prekomjerna naknada može prenijeti u sljedeće godišnje razdoblje te odbiti od iznosa naknade koju je potrebno isplatiti za to razdoblje.

Potpore kopnenom, pomorskom i zračnom prometu ²⁰

Područje primjene i cilj potpore

Djelatnost kopnenog prometa - Pravila o potporama kopnenom prometu primjenjuju se na poduzetnike koji obavljaju usluge u željezničkom i cestovnom prometu odnosno prometu unutarnjim plovnim putovima, te uključuju pravila Protokola 6. SSP-a. Te potpore se mogu dodijeliti sukladno pravilima o horizontalnim potporama (za istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, sanaciju i restrukturiranje, zapošljavanje i usavršavanje), regionalnim potporama i potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa. Poduzetnicima se navedene potpore mogu dodijeliti za naknadu troškova obavljanja obvezne javne službe do visine koja je jednaka razlici između većih troškova od ostvarenih prihoda; za naknadu troškova infrastrukture poduzetnicima koji imaju obvezu pokrivanja troškova infrastrukture kojom se koriste i drugi poduzetnici koji tu obvezu nemaju; za istraživanja i razvoj učinkovitosti prometnih sustava i tehnologija; za otklanjanje prekomjernih kapaciteta koji uzrokuju ozbiljne strukturne probleme; te za naknadu dodatnih financijskih tereta poduzetnika u željezničkom prometu.

Djelatnost pomorskog prometa - Pravila o potporama pomorskom prometu primjenjuju se na poduzetnike brodovlasnike i poduzetnike koji obavljaju promet morem, a odnose se na nadoknadu viših troškova u odnosu na prihode na tzv. nerentabilnim linijama koje spajaju obalu s otocima (usluge od općeg gospodarskog interesa). Potpore se mogu dodijeliti za zaštitu okoliša, istraživanje i razvoj i inovacije, usavršavanje, sanaciju i restrukturiranje te za regionalne ciljeve, a ne mogu se dodijeliti malim i srednjim poduzetnicima i za zapošljavanje. Poduzetnicima čiji su brodovi upisani u Hrvatski registar brodova se navedene potpore mogu dodijeliti za mirovinsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje pomoraca, osim potpore za neto plaće pomoraca; troškove povratka pomoraca u domovinu do 50 posto ukupnih troškova; ulaganje u nova plovila sukladno pravilima za gradnju brodova i politikom sigurnosti na moru koja uključuje dodjeljivanje potpore za poboljšanje opreme na plovilima, ili za poticanje korištenja sigurnih i čistih brodova sa svrhom poticanja nadogradnje brodova zbog dostizanja standarda koji premašuju standarde o zaštiti i okolišu propisane međunarodnim konvencijama.

Djelatnost zračnog prometa - Pravila o potporama zračnom prometu primjenjuju se na zračne prijevoznike i na djelatnosti koje mogu koristiti zračnom prijevozniku i povezane su sa zračnim prometom, kao što su škole letenja, trgovine u slobodnim carinskim zonama, zrakoplovni kapaciteti, franchising i zrakoplovne naknade. Navedena pravila se ne primjenjuju na djelatnost proizvodnje zrakoplova, a mogu se dodijeliti za: zaštitu okoliša, istraživanje i razvoj, male i srednje poduzetnike, zapošljavanje i usavršavanje u zračnom prometu sukladno pravilima za horizontalne potpore, restrukturiranje poduzetnika u zračnom prometu sukladno pravilima za sanaciju i restrukturiranje, regionalne ciljeve poduzetnicima u zračnom prometu može se dodijeliti sukladno pravilima za regionalne potpore uz

²⁰ Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 141/08.

izuzetak potpore za tekuće poslovanje, osim direktnog subvencioniranja zračnih linija potporom za tekuće troškove poslovanja, za obvezu obavljanja javne službe od općeg gospodarskog interesa, te za određene kategorije putnika.

4.4.2. Potpore proizvodnji željeza i čelika

U razdoblju 2008. - 2010. godine u Republici Hrvatskoj nisu dodjeljivane potpore industriji željeza i čelika. Iznimno, Hrvatski fond za privatizaciju je nakon odlaska poljskog investitora iz Željezare Split, isplaćivao minimalne plaće radnicima ove željezare 2009. godine.

Tablica 25. Potpore proizvodnji željeza i čelika²¹ za razdoblje 2008. – 2010.

Proizvodnja željeza i čelika	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A2 otpis duga	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	0,0	0,0	2,2	0,3	0,0	0,0
UKUPNO	0,0	0,0	2,2	0,3	0,0	0,0
udio (%) u posebnim sektorima	0,00		0,06		0,00	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,00		0,04		0,00	
udio (%) u ukupnim potporama	0,00		0,03		0,00	
udio (%) u BDP-u	0,00		0,001		0,00	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

4.4.3. Potpore brodogradnji

U 2010. godini sektoru brodogradnje je dodijeljeno 1.244 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 91,3 milijuna kuna ili za 8 posto u odnosu na 2009. godinu. Potpore su pak u ovoj izvještajnoj godini manje za 648,1 milijun kuna ili za 34 posto u odnosu na 2008. godinu. Tijekom 2010. godine korisnici potpora su bila velika brodogradilišta (Brodosplit – Brodogradilište d.o.o., Brodosplit – BSO d.o.o., 3. Maj Brodogradilište d.d., Brodogradilište Kraljevica d.d., Brodogradilište Brodotrogir d.d. i Uljanik Brodogradilište d.d. Pula), ali i mala komercijalna brodogradilišta sukladno posebnom programu potpora.

Udio potpora sektoru brodogradnje u ukupno dodijeljenim sektorskim potporama u 2010. godini iznosi 30 posto, u ukupnim potporama za 2010. godinu iznosi 13,3 posto, dok njihov udio u BDP-u iznosi 0,37 posto.

²¹ Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori sektoru čelika objavljena u „Narodnim novinama“, broj: 134/08.

Tablica 26. Potpore sektoru brodogradnje za razdoblje 2008. – 2010.

Brodogradnja	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	376,1	52,1	283,1	38,6	4,0	0,5
D jamstva	1.516,0	209,9	869,6	118,5	1.240,0	170,2
UKUPNO	1.892,1	261,9	1.152,7	157,1	1.244,0	170,7
udio (%) u posebnim sektorima	39,46		30,14		30,01	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	31,82		22,96		23,15	
udio (%) u ukupnim potporama	19,79		13,26		13,26	
udio (%) u BDP-u	0,55		0,34		0,37	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Promatrano prema instrumentima dodjele potpora, od ukupnog iznosa dodijeljenih potpora na izdana državna jamstva se odnosi 1.240 milijuna kuna, dok se iznos od 4 milijuna kuna odnosi na subvencije maloj brodogradnji.

Državne potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima u 2010. godini u iznosu od 1.240 milijuna kuna odnose se na izdana jamstva poduzetniku Brodosplit – Brodogradilište d.o.o. u iznosu od 710,5 milijuna kuna, zatim 426,7 milijuna kuna Brodogradilištu Brodotrogir d.d., 59,3 milijuna kuna odnosi se na poduzetnika 3. Maj Brodogradilište d.d., 25,4 milijuna kuna na poduzetnika Uljanik Brodogradilište d.d. te 18,1 milijun kuna na poduzetnika Brodosplit – BSO d.o.o.

Iznos od 4 milijuna kuna u 2010. godini odnosi se na subvencije maloj brodogradnji, a te potpore su dodijeljene temeljem Operativnog programa poticanja konkurentnosti i inovativnosti u maloj brodogradnji za 2010. Potpore su primili poduzetnici Mf Primus Marine, Sas-Vektor, Pičuljan Marine, Radež, Belmarin Brodovi, Brodogradilište Cres, Brodogradnja Pičuljan, Remia – Plast, Adriatic Workboats d.o.o., Vineta, Dunkić, Euronautic International i ostali.

Tablica 27. Izdana državna jamstva sektoru brodogradnje za razdoblje 2008. – 2010. (mln HRK)

Redni broj	Opis	2008.	2009.	2010.
1	Izdana jamstva za kredite	1.330,7	765,2	1.113,6
2	Izdana jamstva za avanse	1.070,0	643,2	1.544,3
3	Izdana jamstva za sanaciju	79,4	0,0	0,0
4	Izdana jamstva za Uljanik Brodogradilište d.d.	0,0	614,0	326,3
5	Ukupna izdana državna jamstva (1.+2.+3.+4.)	2.480,1	2.022,4	2.984,2
6	Potpore u jamstvima za kredite (100% potpora) (1.)	1.330,7	765,2	1.113,6
7	Potpore u jamstvima za avanse (tržišna kamata) (2.)	105,9	73,6	101,0
8	Potpore u jamstvima za sanaciju (100% potpora) (3.)	79,4	0,0	0,0
9	Potpore u jamstvima za Uljanik Brodogradilište d.d. (razlika kamata) (4.)	0,0	30,7	25,4
10	Ukupna potpora u izdanim jamstvima (6.+7.+8.+9.)	1.516,0	869,6	1.240,0

Izvor: Ministarstvo financija, poduzetnici-brodogradilišta, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U Tablici 27. dan je prikaz svih državnih jamstava danih hrvatskim brodogradilištima u razdoblju 2008. – 2010. kao i izračun državne potpore u tim jamstvima sukladno pravilima o potporama kada se radi o državnim jamstvima²². Radi se o potporama sadržanim u izdanim državnim jamstvima za kredite brodogradilištima za financiranje izgradnje brodova i druge namjene, potporama sadržanim u izdanim jamstvima za uplaćene avanse naručitelja brodova, itd.

S obzirom na to da se radi o državnim jamstvima koja su dana za različite namjene, i iznosi potpora sadržanih u tim jamstvima su, polazeći od propisa o potporama, izračunati posebno za svaku od tih namjena. Primjerice, potpora sadržana u izdanim državnim jamstvima za financiranje gradnje brodova brodogradilištima u teškoćama gdje je rizik aktiviranja (protesta) jamstva vrlo visok, i jer bez danog državnog jamstva ta brodogradilišta ne bi mogla dobiti kredit od poslovnih banaka, iznosi 100 posto vrijednosti jamstva za takav kredit, dok je u slučaju izdavanja jamstava za primanje avansa od naručitelja broda, gdje je rizik aktiviranja jamstva znatno niži, iznos potpore jednak jednogodišnjoj kamati koja bi bila obračunata po procijenjenoj tržišnoj kamatnoj stopi u godini izdavanja jamstva²³.

I državna jamstva izdana za kredite poduzetniku Uljanik Brodogradilište d.d. se promatraju zasebno, jer se Uljanik Brodogradilište d.d. ne smatra poduzetnikom u teškoćama (pretpostavka je zato da će krediti biti uredno vraćeni), pa potpora sadržana u tim kreditima nije izračunata u stopostotnom iznosu jamstva.

Tablica 28. Aktivirana (protestirana) državna jamstva sektoru brodogradnje za razdoblje 2008. – 2010. (mln HRK)

Brodogradilište	2008.	2009.	2010.
3. Maj Brodogradilište d.d.	289,7	581,1	181,3
Brodogradilište Kraljevica d.d.	-	120,1	68,6
Brodosplit Brodogradilište d.o.o.	-	881,7	353,1
Brodosplit BSO d.o.o.	-	13,4	22,0
Brodotrogir d.d.	-	302,5	147,2
Ukupno aktivirana jamstva	289,7	1.898,9	772,2

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u AZTN-u

Treba naglasiti da aktivirana odnosno protestirana državna jamstva u sektoru brodogradnje u 2010. godini nisu uključena u izračun državne potpore za ovu godinu budući da se sukladno propisima potpora u danom jamstvu iskazuje kao potpora u godini u kojoj je to jamstvo dano, a ne kada je aktivirano. Slijedom toga, jamstva u iznosu od 772,2 milijuna kuna koja su aktivirana 2010. godine već su ranije iskazana kao potpora pa se ne mogu iskazivati dva puta.

²² Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva, objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 39/09.

²³ Procijenjena tržišna kamatna stopa jednaka je referentnoj kamatnoj stopi koja je bila na snazi u godini izdavanja jamstva, uvećanoj za 400 baznih bodova referentne marže za rizik kod poduzetnika čiji je kreditni rejting loš, odnosno koji je zapao u financijske teškoće (CCC i ispod), a razina kreditnog osiguranja visoka. Ova se metodologija primjenjuje budući da se u pravilu za primljene avanse, za razliku od kredita, ne plaća kamata. Tako izračunata procijenjena tržišna kamatna stopa u 2008. godini iznosila je 9,9 posto, u 2009. godini 11,45 posto, a u 2010. godini 7,79 posto.

Pravila o dodjeli potpora za brodogradnju²⁴

Područje primjene i cilj potpore

Pravila koja uređuju dodjelu potpora za sektor brodogradnje obuhvaćaju poduzetnike koji obavljaju djelatnost preuređenja, popravka i gradnje plovila (uključujući one koji su izravno ili neizravno povezani s tim poduzetnicima). U smislu ovih pravila, plovila su definirana kao trgovački brodovi od barem 100 BRT, koji služe za transport putnika i/ili proizvoda, brodovi od barem 100 BRT za obavljanje specijalnih usluga, teglenice snage barem 365 kW, ribarice od barem 100 BRT, kao i nezavršena plovila koja moraju ploviti.

Potpore brodograđevnoj djelatnosti moguće je dodijeliti:

- kao potpore u cilju zaštite okoliša i za poticanje istraživanja i razvoja te inovacija na osnovi pravila o horizontalnim potporama;

- za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (pod uvjetima da je poduzetnik izradio održiv program restrukturiranja, da je predviđen vlastiti doprinos poduzetnika restrukturiranju, da je takva potpora svedena na najmanju moguću mjeru, da je planirano smanjenje kapaciteta, te da se ne može ponovno dodijeliti prije isteka roka od deset godina);

- u obliku regionalnih potpora, isključivo namijenjenih za ulaganja u modernizaciju ili nadogradnju postojećih kapaciteta s ciljem unapređenja iskoristivosti uređaja i opreme (s intenzitetom potpore u iznosu do 22,5 posto opravdanih troškova ulaganja u područjima u kojima se regionalna potpora može dodijeliti);

- za zatvaranje kapaciteta, ukoliko se takvom potporom ostvaruje neopozivo i konačno smanjenje kapaciteta, u iznosu jednakom knjigovodstvenoj ili diskontiranoj vrijednosti amortizacije uređaja u iduće tri godine, pod uvjetom da kapaciteti ostanu zatvoreni u razdoblju od 10 godina (takva potpora daje se za opravdane troškove koji obuhvaćaju naknade za prijevremeno umirovljenje ili zbrinjavanje viška radnika, naknade za savjetodavne usluge za prijevremeno umirovljenje ili zbrinjavanje radnika, naknade za prekvalifikaciju, te naknade za prenamjenu brodogradilišta);

- za investicije u inovacije u brodogradnji moguće je dodijeliti do 20 posto opravdanih troškova ulaganja imajući u vidu stope rizika u vezi s projektom (opravdani troškovi u ovom slučaju su troškovi investicija i inženjerskih djelatnosti koje su isključivo i izravno u vezi s inovacijskim dijelom projekta);

- u svrhu državnog kreditiranja izvoza koje se daje domaćim, ali i inozemnim vlasnicima brodova ili trećima s ciljem preuređenja ili izgradnje plovila.

Potpore za sektor brodogradnje nije dozvoljeno dodijeliti kao regionalne potpore s ciljem otvaranja radnih mjesta povezanih s ulaganjem, te kao potporu za pokriće tekućih troškova poslovanja, niti za usavršavanje i zapošljavanje, niti malim i srednjim poduzetnicima.

4.4.4. Potpore turizmu

Prema podacima davatelja potpora u 2010. godini potpore turizmu iznose 157,7 milijuna kuna što je manje za 6,8 milijuna kuna ili 4 posto u odnosu na 2009. godinu, odnosno za 13,8 milijuna kuna ili 8 posto u odnosu na 2008. godinu. Udio ovih potpora u ukupnim sektorskim potporama u 2010. godini iznosi 3,8 posto. Udio navedenih potpora u ukupnim državnim potporama u 2010. godini iznosi 1,7 posto, dok njihov udio u BDP-u iznosi 0,05 posto.

²⁴ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 154/08.

Tablica 29. Potpore turizmu prema instrumentima za razdoblje 2008. – 2010.

Turizam	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	70,1	9,7	58,9	8,0	42,8	5,9
A2 otpis duga	0,0	0,0	3,6	0,5	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	8,7	1,2	9,0	1,2	0,0	0,0
D jamstva	92,7	12,8	93,0	12,7	114,9	15,8
UKUPNO	171,5	23,7	164,5	22,4	157,7	21,6
udio (%) u posebnim sektorima	3,58		4,30		3,80	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,88		3,28		2,93	
udio (%) u ukupnim potporama	1,79		1,89		1,68	
udio (%) u BDP-u	0,05		0,05		0,05	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore turizmu u 2010. godini su dodjeljivane u obliku jamstava i subvencija. Na jamstva se odnosi 114,9 milijuna kuna što iznosi 73 posto, a na subvencije 42,8 milijuna kuna ili 27 posto.

Potpore u obliku subvencija u iznosu od 42,8 milijuna kuna realizirane su kroz program Ministarstva turizma pod nazivom Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu „Poticaj za uspjeh“. Korisnici potpora iz ovog Programa su mali i srednji poduzetnici koji obavljaju ugostiteljsko turističku djelatnost, kao primjerice Mališa d.o.o. Senj, Makart 55 smještaj d.o.o. Zagreb, Eles d.o.o. Rijeka, Zadar gradnja d.o.o. Zadar, Villa Ružica d.o.o. Crikvenica, Laguna trade d.o.o. Rogoznica, Hotel Mauro d.o.o. Zagreb, Ture d.o.o. Postira, Eurodom trgovina d.o.o. Split, Hotel More d.o.o. Dubrovnik, Fos d.o.o. Fužine, Andro Internacional d.o.o. Omiš, Vrata Krke d.o.o. Šibenik i ostali.

U 2010. godini je aktiviran niz izdanih državnih jamstava, i to u iznosu od 114,9 milijuna kuna, koja se odnose na naplatu dospjelih kredita za koje su bila dana državna jamstva. Aktivirana jamstva najvećim se dijelom odnose na kredite dodijeljene temeljem Programa kreditiranja pripreme turističke sezone poduzetnicima koji pružaju usluge hotelskog smještaja. Državi su na naplatu stigli krediti niza poduzetnika: Jadran d.o.o. Crikvenica, ZRC Lipik d.d. Lipik, Hoteli Živogošće, Hoteli Plat, Hoteli Podgora, Hoteli Medena, Apartmani Medena, Vis d.d. Vis, Hoteli Omišalj, Modra Špilja, Hoteli Jadran d.d. Ploče, Hum d.d., Hoteli Baška voda, Šolta HT, Industrogradnja Grupa d.d., Hoteli Novi d.d., PZ Nova Zora, Hoteli Helios, President Zadar i Slunčica d.d.

Uz spomenute potpore turističkoj i ugostiteljskoj djelatnosti, tijekom 2010. godine kao i prethodnih godina, nadležno Ministarstvo turizma dodjeljivalo je i potpore sukladno pravilima koja vrijede za potpore male vrijednosti, a koje se zbog već ranije istaknutih razloga ne smatraju potporom u smislu Zakona o državnim potporama i metodološki stoga nisu uključene u izračun potpora. No, u stvarnosti i te su potpore rashod državnog proračuna, s jedne strane, a s druge, na selektivnoj su osnovi usmjerene na pomoć ovom gospodarskom sektoru. Tako je Ministarstvo turizma u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva u 2010. godini turizmu dodijelilo i 12,5 milijuna kuna potpora male vrijednosti temeljem niza programa (Poticaj za povećanje konkurentnosti turističkog tržišta – Poticanje manifestacija kao dijela turističke ponude, programi i projekti unapređenja kvalitete ugostiteljske industrije, program

„Razvoj turizma u malom gospodarstvu od 2001. do 2003. godine“, Razvoj selektivnih oblika turizma na moru „Plava brazda“, itd.).

4.4.5. Potpore ostalim djelatnostima

Potpore ostalim, nespomenutim djelatnostima u 2010. godini iznose 8,6 milijuna kuna što predstavlja smanjenje za 50,8 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu, te smanjenje za 126,1 milijuna kuna u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 30. Potpore ostalim sektorima prema instrumentima dodjele za razdoblje 2008. – 2010.

Ostale djelatnosti	2008.		2009.		2010.	
	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln	u mln
	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR
A1 subvencije	133,0	18,4	6,7	0,9	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	1,7	0,2	1,2	0,2	0,4	0,1
D jamstva	0,0	0,0	51,5	7,0	8,2	1,1
UKUPNO	134,7	18,6	59,4	8,1	8,6	1,2
udio (%) u posebnim sektorima	2,81		1,55		0,21	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,27		1,18		0,16	
udio (%) u ukupnim potporama	1,41		0,68		0,09	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,02		0,002	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini potpore ostalim djelatnostima dodijeljene su u najvećem opsegu u obliku jamstava u iznosu od 8,2 milijuna kuna, a iznos od 0,4 milijuna kuna dodijeljen je u kreditima pod povoljnijim uvjetima od tržišnih.

Poduzetnici kojima su dodijeljene pojedinačne potpore ostalim djelatnostima u 2010. godini su Đuro Đaković Specijalna vozila d.d. iz Slavonskog Broda kojem je dano državno jamstvo za kredit u iznosu od 8,2 milijuna kuna izdano za osiguranje obrtnih sredstava za podizanje dinamike proizvodnje na potrebnu razinu i TEF – Tvornica elektroda i ferolegura d.d. Šibenik u obliku kredita pod povoljnim uvjetima u iznosu od 350.000 kuna za razgradnju industrijskih kapaciteta.

4.4.6. Potpore za sanaciju i restrukturiranje

Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u 2010. godini iznose 27,8 milijuna kuna što predstavlja povećanje za 24,9 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu, te smanjenje za 47,1 milijun kuna ili 63 posto u odnosu na 2008. godinu. Udio u ukupnim

potporama dodijeljenih posebnim sektorima u 2010. godini iznosi 0,67 posto, u 2009. godini 0,08 posto, a u 2008. godini 1,56 posto.

Tablica 31. Potpore za sanaciju i restrukturiranje za razdoblje 2008. – 2010.

Sanacija i restrukturiranje	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A2 otpis duga	4,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
B1 udio u temeljnom kapitalu	34,1	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0
C1 povoljniji krediti	25,2	3,5	2,9	0,4	17,5	2,4
D jamstva	11,5	1,6	0,0	0,0	10,3	1,4
UKUPNO	74,9	10,4	2,9	0,4	27,8	3,8
udio (%) u posebnim sektorima	1,56		0,08		0,67	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,26		0,06		0,52	
udio (%) u ukupnim potporama	0,78		0,03		0,30	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,00		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

U 2010. godini potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama dodjeljivane su kroz povoljne kredite u iznosu od 17,5 milijuna kuna te jamstva u iznosu od 10,3 milijuna kuna.

Radi se o potporama koje su Hrvatski fond za privatizaciju odnosno Agencija za upravljanje državnom imovinom dodijelili u obliku povoljnih kredita (17,5 milijuna kuna) u cilju rješavanja problema vezanih uz nemogućnost isplata plaća radnicima poduzetnicima Adriachem Kaštel Sućurac, Bizovačke Toplice, Club Adriatic d.o.o., Dalmacijavino d.d., Dalmacijavino - Zadar d.o.o., HTP Korčula d.d., Slavonija MK d.d., Sušionica d.o.o. Vrpolje, Trimot Imotski, Uljanik Tesu Pula, Vinka d.d. Vinkovci, ZRC Lipik te Željezara Split d.d. Kaštel Sućurac. Zajednička je osobina većine navedenih poduzetnika da se suočavaju s teškoćama u poslovanju koje nisu u mogućnosti riješiti vlastitim resursima te se tek očekuju rješenja za njihov daljnji opstanak ili izlazak s tržišta. Stoga dane potpore nisu bile usmjerene na njihovo stvarno i dubinsko restrukturiranje sukladno pravilima koja vrijede za dodjelu potpora za sanaciju i restrukturiranje, već pretežito na rješavanje problema isplate plaća zaposlenicima.

U 2010. godini su aktivirana državna jamstva u iznosu od 10,3 milijuna kuna koja su dana za restrukturiranje poduzetnika Varteks d.d. Varaždin.

Pravila o dodjeli potpora za sanaciju i restrukturiranje²⁵

Područje primjene i cilj potpore

Potpore za se mogu dodijeliti poduzetnicima u teškoćama, osim u sektoru ugljena, čelika, poljoprivrede, ribarstva i marikulture. Poduzetnikom u teškoćama se smatra svaki poduzetnik koji nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima svojih vlasnika ili vjerovnika zaustaviti negativno poslovanje, a koja bi ugrozilo opstanak poduzetnika bez potpore države.

²⁵ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 20/07.

Potpore za sanaciju trebaju osigurati privremeno održanje poduzetnika na tržištu putem jamstava ili zajmova po tržišnim uvjetima, dok se ne pripremi plan restrukturiranja ili likvidacije. To je povratna potpora za održanje likvidnosti koja se dodjeljuje poduzetniku u teškoćama, potreban iznos za održavanje poslovanja je ograničen dok se ne izradi program restrukturiranja, ne više od 6 mjeseci, te se mora poštivati načelo jednokratne dodjele.

Potpore za restrukturiranje dodjeljuje se temeljem održivog plana restrukturiranja, uključujući reorganizaciju i racionalizaciju poslovanja, diversifikaciju i napuštanje neprofitnih djelatnosti, financijsko restrukturiranje i slično. Ta potpora se dodjeljuje poduzetniku u teškoćama sukladno programu restrukturiranja koji mora prikazati uspostavu dugoročne održivosti poduzetnika na tržištu nakon završetka restrukturiranja, uvođenja kompenzacijskih mjera zbog izbjegavanja prekomjernog narušavanja tržišnog natjecanja, potpora mora biti ograničena na najmanji iznos što podrazumijeva vlastiti doprinos poduzetnika restrukturiranju od 25 posto za male, 40 posto za srednje, do 50 posto za velike poduzetnike, a može se dodijeliti samo jednom.

4.4.7. Javno radiotelevizijsko emitiranje

Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje u 2010. godini iznose 1.182,5 milijuna kuna i više su za 49,4 milijuna kuna u odnosu na 2009. godinu, odnosno za 114 milijuna kuna u odnosu na 2008. godinu. Udio u ukupnim sektorskim potporama u 2010. godini iznosi 28,5 posto, a u ukupnim potporama 12,6 posto.

Tablica 32. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje za razdoblje 2008. – 2010.

Radiotelevizijsko emitiranje	2008.		2009.		2010.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	1.068,5	147,9	1.133,1	154,4	1.182,5	162,3
UKUPNO	1.068,5	147,9	1.133,1	154,4	1.182,5	162,3
udio (%) u posebnim sektorima	22,29		29,63		28,53	
udio (%) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	17,97		22,57		22,00	
udio (%) u ukupnim potporama	11,17		13,04		12,60	
udio (%) u BDP-u	0,31		0,34		0,35	

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo kulture; podaci obrađeni u AZTN-u

Hrvatska radiotelevizija korisnik je potpora sukladno Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji, te sredstava predviđenih sukladno Satelitskom programu za Sjevernu Ameriku za čije se financiranje izdvaja iznos od 3 milijuna kuna.

Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji ustanovljena je obveza plaćanja pristojbe za radiotelevizijsko emitiranje svih vlasnika radijskih i televizijskih prijemnika, s tim da visina pristojbe ne može biti viša od 1,5 posto prosječne neto mjesečne plaće, što je u 2010. godini iznosilo 80 kuna mjesečno. Uvjeti dodjele ove vrste potpore za obavljanje usluge od općeg

interesa, odnosno pružanja usluge javne televizije uređeni su sukladno Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“, broj: 68/08).

Pravila o dodjeli potpora javnim radijskim i televizijskim nakladnicima²⁶

Područje primjene i cilj potpore

Potpore javnim radijskim i televizijskim nakladnicima dodjeljuje se u pravilu za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa uz sljedeće uvjete: usluga mora biti jasno definirana kao usluga od općeg gospodarskog interesa (definicija); poduzetnik mora izričito biti zadužen za pružanje te usluge (zaduženje); te poduzetnik, kojem je povjereno obavljanje takve usluge, podliježe pravilima o tržišnom natjecanju, odnosno državnim potporama, u onoj mjeri u kojoj ga primjena tih pravila ne sprečava u obavljanju povjerenih zadaća (test razmjernosti).

Opravdanom se može smatrati definicija usluge od općeg gospodarskog interesa koja ispunjava demokratske, socijalne i kulturne potrebe, te jača pluralizam i kulturne i jezične raznolikosti društva.

Funkcija javnih usluga mora biti službenim aktom (zakonom, ugovorom i slično) povjerena jednom ili više poduzetnika, uz osiguranje djelotvornog nadzora nad ispunjenjem obveze pružanja javne usluge.

Financiranje javnih radijskih i televizijskih nakladnika može biti dvojno (koje kombinira javna i komercijalna sredstva, odnosno i prihode od oglašivanja) ili jednostruko, koje uključuje samo javna sredstva.

Državna potpora za obavljanje javnih usluga radijskih i televizijskih nakladnika mora biti razmjerna, odnosno ne smije premašiti troškove koji proizlaze iz obavljanja te javne usluge, uzimajući u obzir sve izravne i posredne prihode proizišle iz obavljanja takve usluge.

²⁶ Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 68/08. U 2010. godini na snagu je stupila nova Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge koja je objavljena u „Narodnim novinama“, broj: 31/10.

5. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Pravila o dodjeli potpora male vrijednosti²⁷

Potpore male vrijednosti je potpora dodijeljena pojedinom korisniku koja ne prelazi ukupan iznos od 1.500.000 kuna u razdoblju od tri fiskalne godine, bez obzira na oblik ili namjenu potpore, dok potpora dodijeljena pojedinom korisniku u sektoru cestovnog prometa ne smije premašiti 750.000 kuna u razdoblju od tri fiskalne godine, te ne smije biti dodijeljena za nabavu vozila. Za dodjelu potpora male vrijednosti nije potrebno odobrenje Agencije, jer one ne narušavaju trgovinu između Republike Hrvatske i članica Europske unije.

Potpore male vrijednosti ne mogu se dodijeliti u svrhu poticanja izvoza, poduzetnicima u proizvodnji čelika, za nabavu transportne opreme i sredstava te poduzetnicima u teškoćama.

Obveza je davatelja potpore male vrijednosti prilikom dodjele potpore izvijestiti korisnika kako se radi o potpore male vrijednosti, te o tome izvijesti Agenciju u roku 15 dana od dana dodjele. Davatelj potpore dužan je voditi evidenciju o dodijeljenim potporama male vrijednosti po pojedinim korisnicima te podatke čuvati deset godina od dana dodjele.

Tablica 33. Potpore male vrijednosti za razdoblje 2008. – 2010.

Potpore male vrijednosti	2008.	2009.	2010.
	u mln HRK	u mln HRK	u mln HRK
A1 Neposredne subvencije kamata	36,6	86,9	11,5
A1 Subvencije	274,9	313,1	302,7
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	284,2	172,6	229,6
A2 Otpis duga	3,2	0,9	0,1
A2 Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	0,2	1,5	19,4
B1 Kapitalna ulaganja	8,0	5,3	3,3
C1 Povoljni zajmovi	26,4	30,8	7,8
C1 Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	2,1	0,2	0,0
D Jamstva	16,7	9,7	11,9
D Plaćanja za opozvana jamstva	1,1	4,3	11,9
UKUPNO	653,4	625,4	598,2

Izvor: Ministarstvo financija, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u AZTN-u

Potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) u 2010. godini iznose 598,2 milijuna kuna, što je za 27,2 milijuna kuna ili 4,4 posto manje nego u 2009. godini i za 55,2 milijuna kuna ili 8,5 posto manje nego u 2008. godini.

Promatrano prema instrumentima dodjele, u 2010. godini najveći iznos potpora male vrijednosti s udjelom od 50,6 posto od ukupno dodijeljenih potpora odnosi se na subvencije, a kroz porezna oslobođenja i izuzeća dodijeljeno je 38,4 posto potpora. Najveći dio (507 milijuna kuna ili gotovo 85 posto) od ukupno dodijeljenih potpora male vrijednosti dodijelili su davatelji potpora

²⁷ Odluka o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti objavljena je u „Narodnim novinama“, broj: 45/07.

na razini središnje vlasti, dok se značajno manji dio (91,2 milijuna kuna ili oko 15 posto) odnosi na davatelje na lokalnoj razini.

Potpore male vrijednosti ne smatraju se potporama u smislu Zakona o državnim potporama jer se s obzirom na maksimalno dopušteni iznos od 1,5 milijuna kuna (200 tisuća EUR-a) smatra kako one ne mogu narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i EU odnosno država članica EU. No, kako hrvatski davatelji potpora značajna sredstva izdvajaju za dodjelu potpora male vrijednosti, Agencija ih uobičajeno iskazuje u svojim izvješćima. Pritom, treba imati na umu da se iznos tih potpora ne uključuje u ukupan iznos potpora. Također, Agencija ne nadzire uvjete pod kojima se dodjeljuju potpore male vrijednosti, ali su davatelji potpora dužni voditi evidenciju o dodjeli tih potpora po korisnicima i iznosima potpora i te podatke dostavljati Agenciji radi pripreme godišnjeg izvješća o potporama.

Na temelju zaprimljene dokumentacije i podataka davatelja potpora, u 2010. godini potpore male vrijednosti su dodjeljivali:

- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u ukupnom iznosu od 81,1 milijun kuna i to kroz: Program poticanja međunarodne konkurentnosti i internacionalizacije gospodarstva Republike Hrvatske od 2009. do 2010. godine u iznosu od 27 milijuna kuna, Program potpora održanju konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2010. godinu u iznosu od 25,6 milijuna kuna, Zakon o slobodnim zonama u iznosu od 14,1 milijun kuna, Pravilnik o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina (državne potpore male vrijednosti) iznos od 7 milijuna kuna, Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2010. godinu u iznosu od 6,7 milijuna kuna, Operativni program potpora industrijskim subjektima za usklađivanje tehnoloških kapaciteta s najbolje raspoloživim tehnikama (NRT) prema EU zakonodavstvu u iznosu od 500.000 kuna te Program kreditiranja pripreme turističke sezone 2010. godine u iznosu od 191.435 kuna. Potpore su dodijeljene u obliku subvencija u iznosu od 67 milijuna kuna te poreznih olakšica u iznosu od 14,1 milijun kuna;
- Temeljem Zakona o porezu na dohodak dodijeljeno je 23,6 milijuna kuna u obliku poreznih olakšica, a temeljem Zakona o brdsko-planinskim područjima dodijeljeno je 6,5 milijuna kuna, Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara 22,5 milijuna kuna, Zakona o područjima posebne državne skrbi 178,2 milijuna kuna, sve u obliku poreznih olakšica;
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dodijelilo je potpore male vrijednosti u ukupnom iznosu od 16,9 milijuna kuna, temeljem Uredbe o uvjetima, kriterijima, visini naknade i načinu ostvarivanja prava za postojeća i nova radna mjesta otočnim poslodavcima dodijeljeno je 7,5 milijuna kuna, temeljem Programa subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima u nacionalnoj plovidbi u razdoblju od 2010. do 2012. godine u ukupnom iznosu od 5,5 milijuna kuna, dok je 3,9 milijuna kuna dodijeljeno temeljem Programa izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodarka - malih poduzetnika u razdoblju od 2010. do 2012. godine. Radi se o subvencijama;
- Ministarstvo turizma dodijelilo je 12,4 milijuna kuna potpora sukladno sljedećim programima: „Upoznaj Hrvatsku 2010. godine“ u iznosu od 2,8 milijuna kuna, Poticaj za povećanje konkurentnosti turističkog tržišta - Poticanje manifestacija kao dijela turističke ponude u

iznosu od 2,3 milijuna kuna, Poticanje seoskog turizma - Selektivni oblici turizma na kontinentu „Zelena brazda“ 1,7 milijun kuna, Programi i projekti unapređenja kvalitete ugostiteljske industrije 1,5 milijuna kuna, Program „Razvoj turizma u malom gospodarstvu od 2001. do 2003. godine“ 1,2 milijuna kuna, Razvoj selektivnih oblika turizma na moru „Plava brazda“ u iznosu od 920.000 kuna, Program „Baština u turizmu“ 654.000 kuna, Program poticanja izrade izvornih suvenirna 630.000 kuna, Program kreditiranja turizma - Razvoj turizma na selu 389.121 kunu, Program „Turizam bez zapreka“ 170.000 kuna te Turistički projekti kojima su odobrena sredstva iz predpristupnih fondova EU i drugih međunarodnih fondova u iznosu od 60.000 kuna. Potpore su dodjeljivane kroz subvencije u iznosu od 11,1 milijun kuna te neposrednih subvencija kamata u iznosu od 1,2 milijuna kuna;

- Ministarstvo kulture dodijelilo je sukladno Operativnom planu poticaja malog i srednjeg poduzetništva za 2010. godinu odnosno programu „Poduzetništvo u kulturi“ subvencije u iznosu od 2 milijuna kuna;
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, odnosno Poslovno - inovacijski centar Hrvatske BICRO d.o.o., dodijelio je potpore temeljem Programa provjere inovativnog koncepta PoC, u obliku subvencija u iznosu od 2.098.884 kune;
- Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine dodijelilo 6,8 milijuna kuna subvencija;
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo dodijelila je ukupno 114,3 milijuna kuna sukladno sljedećim programima: Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva u iznosu od 61,6 milijuna kuna, Pravilnik o dodjeli jamstva HAMAG-a (potpora male vrijednosti) 23,7 milijuna kuna, Poduzetništvo žena 10,5 milijuna kuna, Razvoj obrtništva 5,7 milijuna kuna, Poduzetništvo mladih, početnika i osoba s invaliditetom 5 milijuna kuna, Poduzetničke potporne institucije 4,6 milijuna kuna, Zadružno poduzetništvo u iznosu od 2,5 milijuna kuna te Program izobrazbe i razvoja mreže konzultanata za malo gospodarstvo u iznosu od 610.653 kune. Pritom, potpore u iznosu od 114,3 milijuna kuna dodijeljene su u obliku subvencija u iznosu od 90,6 milijuna kuna, kroz dana jamstva 11,8 milijuna kuna te u obliku opozvanih jamstava 11,9 milijuna kuna.
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak je temeljem Pravilnika o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina dodijelila 533.258 kuna kredita uz kamatu povoljniju od tržišne.
- Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom dodijelio je 16,5 milijuna kuna subvencija kao poticaj i olakšicu poduzetnicima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom;
- Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost dodijelio je 13,6 milijuna kuna, i to u skladu s Programima državnih potpora u području zaštite okoliša. Potpore su dodjeljivane u obliku subvencija u iznosu od 8,6 milijuna kuna i povoljnih zajmova u iznosu od 5 milijuna kuna. Svrha dodjele potpora je poticanje čistijeg transporta, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, poticanje održive gradnje, provedba nacionalnih energetskih programa, uporaba otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada, poticanje čistije proizvodnje, izbjegavanje i

smanjivanje nastajanja otpada i emisije štetnih plinova, poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija i programa te poticanje održivog razvoja ruralnog prostora;

- Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara je dodijelio temeljem Programa sufinanciranja gospodarskih projekata u Gradu Vukovaru 9,7 milijuna kuna subvencija kao poticajnu mjeru radi brže obnove i razvoja Vukovara, koja obuhvaća sve gospodarske subjekte, bez obzira na vrstu gospodarske aktivnosti;
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je potpore u iznosu od 168.700 kuna u obliku snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa za zaposlene radnike kod fizičkih osoba.
- Županije, općine i gradovi dodijelili su potpore male vrijednosti u iznosu od 91,2 milijuna kuna.

Kao što proizlazi iz prikaza dodijeljenih potpora male vrijednosti, veliki broj davatelja potpora i u 2010. godini nastavio je s dodjelom potpora mala vrijednosti. Saznanja Agencije govore da se ova vrsta potpora dodjeljuje iz nekoliko razloga.

Prije svega, ne postoje ograničenja i uvjeti za dodjelu spomenutih potpora u smislu ciljeva i namjena, osim da se ne smije raditi o izravnoj izveznoj potpori, pa se one uglavnom dodjeljuju za pokriće operativnih troškova poslovanja, kao svojevrsna, pretežito bespovratna pomoć poduzetnicima od koje se ne očekuju učinci i rezultati, kao kod horizontalnih potpora koje se dodjeljuju radi ispunjenja određenih ciljeva i vezani su uz opravdane troškove ulaganja u te ciljeve (inovacije, istraživanje i razvoj, zaštita okoliša, zapošljavanje itd.). Drugo, za potpore male vrijednosti nije potrebno prethodno odobrenje Agencije pa davatelji nemaju obvezu unaprijed prijavljivati te potpore Agenciji. Treće, propis o dodjeli potpora male vrijednosti omogućuje da se potpore dodjeljuju i bez javnih natječaja i unaprijed određenih kriterija, što pojednostavljuje postupak dodjele. S obzirom na navedeno, najveći problem kod de minimis potpora je činjenica da se za njih ukupno izdvajaju visoka proračunska sredstva, no pojedinačno, financiraju najrazličitije svrhe u iznosima od onih gotovo simboličnih (nekoliko tisuća kuna) pa do maksimalnih od 1,5 milijuna kuna. Zbog toga je učinke tih potpora izrazito teško pratiti u smislu postignutih rezultata na tržištu odnosno u određenoj djelatnosti koju podupiru.

6. POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI

U Europskoj uniji (EU 27) u 2010. godini²⁸ države članice su za potpore izdvojile 0,6 posto BDP-a ili 73,7 milijardi eura (bez željezničkog prometa). Dodatno, za potpore kojima je cilj pomoći gospodarstvu u suočavanju s globalnom gospodarskom i financijskom krizom članice EU su izdvojile dodatnih 11,8 milijardi eura pa s tim iznosom udio potpora u BDP-u EU 27 iznosi 0,09 posto.

Financijskom sektoru u EU je u 2010. godini pružena financijska pomoć u iznosu od 1.105,2 milijarde eura, što čini 9 posto BDP-a EU 27. Od početka financijske krize odnosno listopada 2008. godine do kraja 2010. godine tom je sektoru u EU dodijeljeno 1.608 milijardi eura što čini 9,8 posto BDP-a EU 27. Potpore financijskom sektoru pretežito su davane u obliku jamstava, dokapitalizaciji ili otpisima dugova.

Državne potpore u EU odavno su dio ekonomskih i industrijskih politika država članica kojima one potiču konkurentnost svoga gospodarstva ili pak, u posljednjih nekoliko godina, dodjelom potpora financijskom sektoru doprinose financijskoj i ekonomskoj stabilnosti za vrijeme krize sprječavajući tako teške posljedice koje bi urušavanje financijskog sektora imalo za gospodarstvo i građane tih država članica. Zajednička i dugoročna opredijeljenost država članica EU, iskazana u brojnim zajedničkim dokumentima EU, pomaganje je sektorima koji im donose rast i razvoj, uz strogu kontrolu potpora koje narušavaju tržišno natjecanje, ne donose strukturne reforme i ne jačaju konkurentnost Europe. U središtu zajedničkog sustava, kako prije tako i danas, ostaje poznata sintagma o manjim iznosima, ali bolje usmjerenih potpora, koje će se pobrinuti samo za uklanjanje tržišnih neuspjeha, pri čemu se poseban naglasak stavlja na usluge od općeg gospodarskog interesa, ulaganje u istraživanje i razvoj, informacijsku tehnologiju i sustavnu posvećenost regionalnom razvoju. Dok, primjerice, potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u Republici Hrvatskoj čine 3 posto od ukupno dodijeljenih potpora sektoru industrije i usluga, u EU taj udio iznosi 18 posto. Regionalni razvoj u Republici Hrvatskoj se potiče sa 6 posto od ukupno danih potpora sektoru industrije i usluga, u EU ta podrška iznosi gotovo 24 posto. Za zaštitu okoliša EU daje 23 posto, Republika Hrvatska samo 0,5 posto od ukupnih potpora industriji i uslugama.

²⁸ *European Commission State aid Scoreboard 2010*, dostupno na stranicama Europske komisije http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/2011_autumn_en.pdf

Tablica 34. Republika Hrvatska i EU države članice – Potpore sektoru industrije i usluga (bez poljoprivrede, ribarstva i prometa) u 2010. godini

	Ukupno u mlrd €	Udio BDP (%)
EU 27	61,0	0,50
RH	0,5	1,20
Njemačka	14,7	0,59
Francuska	12,6	0,65
Španjolska	4,3	0,41
Ujedinjeno kraljevstvo	4,1	0,24
Italija	3,3	0,21
Švedska	2,6	0,76
Poljska	2,5	0,72
Austrija	2,1	0,72
Danska	2,0	0,83
Mađarska	1,9	1,94
Nizozemska	1,9	0,32
Belgija	1,8	0,52
Grčka	1,8	0,78
Portugal	1,5	0,90
Češka	0,9	0,65
Irska	0,9	0,56
Finska	0,8	0,43
Slovenija	0,3	0,89
Slovačka	0,2	0,37
Rumunjska	0,2	0,17
Cipar	0,1	0,51
Latvia	0,1	0,40
Litva	0,1	0,29
Luxemburg	0,1	0,18
Malta	0,1	1,12
Estonija	0,0	0,10
Bugarska	0,0	0,04

Izvor: Opća uprava za tržišno natjecanje (DG Competition)

Tablica 34. pokazuje kako su prema apsolutnim pokazateljima odnosno iznosima dodijeljenih potpora najveći davatelji potpora Njemačka i Francuska, dok ostale države članice usmjeravaju znatno manje sredstava za pomoć gospodarstvu. Pritom, podaci ukazuju kako bez obzira na visinu potpora, spomenute države imaju relativno nizak udio potpora u BDP-u, koji se kreće na razini nešto višoj od prosjeka EU. S druge strane, manje države članice izdvajaju znatno manje iznose za potpore ali i takvi, znatno niži iznosi potpora, rezultiraju relativno visokim udjelom potpora u BDP-u. Primjerice, udio potpora u BDP-u Mađarske iznosi 1,94 posto, Malte 1,12 posto, Portugala i Slovenije oko 0,9 posto.

Tablica 35. Republika Hrvatska i EU – Potpore poljoprivredi, ribarstvu i prometu u 2010. godini

	Ukupno u mlrd €	Udio BDP (%)
EU 27	12,7	0,10
RH	0,76	1,65
RH bez željezničkog prometa	0,64	1,40
Francuska	2,79	0,14
Finska	1,29	0,71
Nizozemska	1,25	0,21
Italija	1,23	0,08
Njemačka	1,22	0,05
Ujedinjeno kraljevstvo	0,74	0,04
Irska	0,70	0,46
Poljska	0,68	0,19
Španjolska	0,67	0,06
Mađarska	0,34	0,34
Belgija	0,32	0,09
Češka	0,24	0,17
Švedska	0,24	0,07
Austrija	0,19	0,07
Danska	0,18	0,08
Latvija	0,10	0,54
Rumunjska	0,10	0,08
Litva	0,08	0,28
Slovenija	0,08	0,21
Slovačka	0,06	0,09
Grčka	0,04	0,02
Bugarska	0,04	0,11
Cipar	0,03	0,17
Estonija	0,03	0,19
Portugal	0,03	0,02
Malta	0,02	0,30
Luxemburg	0,02	0,05

Izvor: DG Competition

Kada je riječ o potporama poljoprivredi, ribarstvu i prometu u 2010. godini vidljivo je da udio tih potpora u BDP-u EU iznosi 0,1 posto, a u Republici Hrvatskoj 1,4 posto.

Međutim, ovdje se radi samo o potporama iz nacionalnih proračuna država članica (ne uključujući željeznicu) dok se upravo na području poljoprivrede i prometa najveće potpore dodjeljuju iz europskih fondova odnosno EU proračuna, kojih Republika Hrvatska još nije korisnica.

U odnosu na dodjelu horizontalnih potpora na koje se u EU u 2010. godini odnosilo 85 posto ili 51,9 milijardi eura, kao što je već ranije spomenuto najveći se dio izdvaja za regionalne potpore (nešto više od 24 posto), potpore za zaštitu okoliša (oko 24 posto), potpore za istraživanje, razvoj i inovacije (oko 18 posto). Najveći davatelji potpora za horizontalne ciljeve su istodobno i najjače zemlje članice EU, Njemačka, Francuska, Španjolska koje za horizontalne potpore izdvajaju i po 20-tak milijardi eura.

Dugoročno, promatrajući razdoblje od 1980. godine do danas, državne potpore u EU ukazuju na trend smanjenja, s oko 2 posto BDP-a u osamdesetima pale su na oko 1 posto BDP-a EU u devedesetima, dok su se i dalje smanjivale u razdoblju od 2004. godine do 2008. godine i stigle na 0,5 posto do 0,6 posto BDP-a EU (uz iznimku rasta u 2006. godini kada su iznosile 0,8

posto). Od 2008. godine bilježi se lagani porast ovih vrijednosti, pa 2010. godine udjel u BDP-u EU stoji na oko 0,6 posto.

Brojke upućuju da je u 2010. godini 85 posto odnosno 51,9 milijardi eura potpora u EU dodijeljenih industriji i uslugama bilo namijenjeno horizontalnim ciljevima.

Zaključno, svi podaci dostupni iz EU upućuju i na neophodne promjene u sustavu dodjele potpora u Republici Hrvatskoj. Shvaćanje da je potpora odgovor na tržišne neuspjehe, ali prije svega i pokretač razvoja i konkurentnosti, treba postati dio gospodarske i industrijske politike. Neovisno od činjenice da će od 1. srpnja 2013. godine godišnja izvješća o potporama postati sastavni dio dokumenta sličnog naziva Europske komisije, za ostvarenje rečenih ciljeva je potrebno naglasiti potrebu edukacije i discipline davatelja potpora pri dodjeli potpora i obvezi dostavljanja podataka o potporama Agenciji.

Ne treba zaboraviti da u području nadzora dodjele potpora možda najbolje dolazi do izražaja i sam cilj stvaranja zajedničke politike potpora EU i jedinstvenog tržišta EU. Nadležna za kontrolu njihove zakonitosti, nadzor i povrat bila je i ostaje Europska komisija, jer je tako onemogućen tzv. "rat potpora" odnosno natjecanje u tome koja će država članica dodijeliti više potpora svom gospodarstvu i nacionalnim šampionima. No, iako Komisija ostaje odgovorna u odlučivanju o potporama u EU, nacionalno znanje i iskustvo tijela za zaštitu tržišnog natjecanja ostaje nenadomjestivo za Komisiju kako bi na brz i učinkovit način uspješno kontrolirala potpore u svim državama članicama. To se konkretno odnosi na vođenje registara potpora, praćenje *de minimis* potpora i skupnih izuzeća, prikupljanje podataka, suradnju s Komisijom, evidentiranje i notifikaciju potpora Komisiji, pomoć davateljima u izradi programa potpora itd. U takvim okolnostima zadaća Agencije, posebno se u ovom i nastupajućem razdoblju, odnosi na pomoć davateljima potpora pri upoznavanju s pravilima koja vrijede u EU (od 2005. godine i potpisivanja SSP-a i u Republici Hrvatskoj), posebno onima koja se odnose na skupna izuzeća, drugim riječima, potpore koje su sukladno pravilima dopuštene i stoga izuzete od primjene zabrane dodjele potpora. Druga važna zadaća Agencije je osigurati potpunu transparentnost u smislu vođenja registra potpora i njihovog nadzora.

7. PROCJENA POTPORA U 2011. GODINI

Podaci o državnim potporama s kojima raspolaže Agencija, uključujući programe potpora i pojedinačne potpore koje su odobrene tijekom 2011. godine, kao i ranije odobrene, a koje se primjenjuju u dužem vremenskom razdoblju, primjerice potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u djelatnosti prometa, osnova su za relativno pouzdanu procjenu iznosa i obilježja potpora u 2011. godini. Ova predviđanja podupiru i podaci stečeni uvidom u sredstva namijenjena za potpore pod određenim stavkama Državnog proračuna za 2011. godinu te dosadašnja praksa davatelja potpora. Drugim riječima, uzimajući u obzir navedene dostupne podatke, za očekivati je da će se iznos državnih potpora u 2011. kretati u rasponu od 8,7 do 9,5 milijardi kuna, što znači da će okvirno ostati na razini iz 2010. koja je detaljno prikazana u ovom izvješću. Sukladno tomu, a imajući u vidu podatke o kretanju BDP-a u prethodnom razdoblju, u 2011. udio potpora u BDP-u ostao bi na razini od oko 2,6 – 2,8 posto.

Budući da u 2011. godini, prema saznanjima i Agenciji dostupnim podacima, nisu izvršene značajnije strukturne reforme ili promjene u onim gospodarskim sektorima koji su pretežiti korisnici potpora, niti su Agenciji na odobrenje dostavljeni programi potpora kojima bi se značajniji iznosi potpora usmjerili prema horizontalnim ciljevima, nije za očekivati značajniju promjenu strukture potpora. Pritom, još jednom treba spomenuti kako Agencija ne nadzire dodjelu potpora u poljoprivredi i ribarstvu, pa u trenutku izrade ovog izvješća nema detaljnijih informacija o tome je li u 2011. nastavljen dosadašnji trend rasta ovih potpora ili je njihov iznos ostao na razini od oko 4 milijarde kuna. Uz pretpostavku zadržavanja spomenute razine, za očekivati je da će se udio potpora poljoprivredi i ribarstvu, sve do ulaska u EU i početka korištenja potpora za poljoprivredu i ribarstvu iz EU proračuna Zajedničke poljoprivredne politike i ostalih fondova, kretati na razini od 40 do 45 posto ukupno dodijeljenih potpora.

Kao što je već nekoliko puta naglašeno, u odnosu na potpore koje se dodjeljuju određenim gospodarskim sektorima, potpore u željezničkom i pomorskom prometu, potpore za radiotelevizijsko emitiranje i potpore za turizam su prema programima koje je odobrila Agencija ili se uobičajeno dodjeljuju iz Državnog proračuna, i u 2011. godini očekivano na razini od 2,4 do 2,6 milijarde kuna. Pritom je došlo do značajnijeg povećanja potpora zračnom prometu i zračnim lukama na razinu od oko 420 milijuna kuna, a najveći dio se odnosi na potporu za sanaciju Croatia Airlinesu koja je odobrena u obliku jamstva u iznosu od 305 milijuna kuna.

Potpore u brodogradnji, s obzirom na smanjene narudžbe brodova, u 2011. godini nisu rasle. Subvencije za velika brodogradilišta nisu odobravane već isključivo državna jamstva za financiranje novogradnji ili za avanse, dijelom i ona predviđena odobrenim planovima restrukturiranja velikih brodogradilišta u teškoćama. Pritom je, i u 2011. godini bilo aktiviranih državnih jamstava izdanih prethodnih godina. Također, aktivnosti Agencije za upravljanje državnom imovinom vezano uz pomoć poduzetnicima u teškoćama u državnom vlasništvu, osobito kada se radi o isplati plaća, nastavljene su i 2011. godini, pa premda ova Agencija još

nema podataka o visini tih potpora kao niti o visini aktiviranih jamstava pojedinim poduzetnicima na području turizma, prometa i slično, i u 2011. godini je značajan dio potpora bio usmjeren na te ciljeve.

U odnosu na potpore za horizontalne ciljeve, u 2011. godini nije bilo većih iskoraka u dodjeli tih potpora, ali su u odnosu na 2010. godinu Agenciji prijavljeni neki novi programi, primjerice program potpora za audiovizualnu djelatnost lokalnim radiju i televiziji, program potpora za proizvodnju biogoriva za prijevoz itd..

Značajnijih promjena nije bilo ni na području dodjele regionalnih potpora. Iznose potpora dodijeljenih na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te potpora male vrijednosti teže je procijeniti, premda se već sada, s obzirom na raspoložive podatke o proračunskim mogućnostima davatelja potpora može zaključiti da niti ove potpore nisu rasle u 2011. godini. No, pouzdaniji podaci o kretanjima na području regionalnih potpora, potpora na lokalnoj razini i potpora male vrijednosti bit će poznati tek nakon što davatelji tih potpora dostave konačne podatke o dodijeljenim i realiziranim potporama.

Na kraju, također treba istaknuti da se broj davatelja potpora ni u 2011. godini nije smanjio pa i nadalje potpore samo na razini Republike Hrvatske dodjeljuje oko dvadeset davatelja i to ministarstva, HBOR, razne agencije i fondovi itd.

8. ZAKLJUČAK

Pokazatelji iz Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2010. ukazuju da u Republici Hrvatskoj i dalje dominira naslijeđeni sustav potpora kojima se selektivno podupiru sektori u teškoćama, na štetu onih koji generiraju proizvodnju robe i usluga visoke dodane vrijednosti ili pak razvoj novih oblika poduzetništva. Bez promjena u takvom sustavu Republika Hrvatska se ne može nadati značajnijem gospodarskom oporavku, povećanju izvoza i investicijama, bile one domaće ili strane. No, pitanje je, s druge strane, na koji način restrukturirati i osnažiti one dijelove gospodarstva, korisnike sektorskih potpora bez dubinskih promjena u njihovu načinu poslovanja.

U 2010. godini došlo je do očekivanog rasta državnih potpora koje su u odnosu na prethodnu godinu povećane za 8 posto pa iznose 9,4 milijarde kuna. Mjereno udjelom u BDP-u radi se o povećanju s 2,6 posto, koliko je udio potpora iznosio u 2009. godini, na 2,8 posto, koliko iznosi u 2010. godini. Povećanje ukupnog izdvajanja za potpore uz istodobni pad zaposlenosti doprinijelo je i povećanju iznosa potpore po zaposlenome. Tako je u promatranoj godini svaki zaposleni u Republici Hrvatskoj izdvojio 6.790 kuna za potpore, što je za 13,3 posto više nego u 2009. godini.

Jedna od značajki kretanja na području potpora u razdoblju od 2003. do 2010. godine je kontinuirani rast potpora za poljoprivredu i ribarstvo čiji udio u ukupno dodijeljenim potporama je dosegao 42,7 posto, dok udio potpora za sve ostale gospodarske sektore – industriju i usluge, čini 57,3 posto ukupno dodijeljenih potpora. Nadalje, budući da u 2010. godini još uvijek nisu izvršena nužna restrukturiranja sektora poput željeznice i brodogradnje, ali i niza trgovačkih društava u vlasništvu države (poduzeća u portfelju Agencije za upravljanje državnom imovinom), tako i nadalje visok udio u ukupno dodijeljenim potporama imaju sektorske potpore. Njihov bi udio bio i veći kada bi se iz podataka o ukupno dodijeljenim potporama isključile sektorske potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa ili javnog interesa (kao što su potpore javnoj televiziji), te one koje dobivaju poduzetnici na području pomorskog i zračnog prometa. Tako ih, naime, prikazuje Europska komisija u izvješćima o potporama koje priprema i izrađuje za sve članice EU.

Već ranije spomenuti nizak udio horizontalnih potpora (uključujući regionalne potpore i one na lokalnoj razini), kako u ukupno dodijeljenim potporama (13 posto), tako i u onima koje su dodijeljene sektoru industrije i usluga (23 posto), pokazatelj je još uvijek nedovoljnog angažiranja države u poticanju industrijskog rasta, osobito kada se radi o ulaganju u znanje i primjenu suvremenih tehnoloških dostignuća, inovacije, zaštitu okoliša. Samo takva ulaganja mogu doprinosti povećanju izvozne konkurentnosti hrvatske industrije i povećanju BDP-a. No, upravo je postojeća razina hrvatskog BDP-a nedovoljna čak i za postojeću razinu prisutnosti državnih intervencija u pojedinim industrijskim sektorima i ne daje dovoljno mogućnosti za veća ulaganja u spomenute ciljeve. To znači da bi prioritete trebalo izmijeniti, a potpore u budućnosti preusmjeriti na ciljeve koji potiču istraživačko-razvojne i inovativne projekte s tržišnom perspektivom, što nije moguće bez značajnih i dubokih promjena.

Istovremeno, uzimajući u obzir da se u prethodnih nekoliko godina davatelji državnih potpora u sve većoj mjeri, premda s još uvijek ograničenim sredstvima, odlučuju programima potpora, osobito onima usmjerenim na zapošljavanje, nove investicije, zaštitu okoliša, malo i srednje poduzetništvo, poticati rast i razvoj djelatnosti kao što je turizam, mala brodogradnja, drvna, metalna, kemijska, tekstilna i druge industrije, razvidno je da treba uspostaviti i sustav praćenja učinaka i rezultata tih programa odnosno dodijeljenih potpora. U suprotnom, ukoliko davatelji potpora ne počnu sustavno pratiti učinke dodjele potpora polazeći od konkretnih pokazatelja, doći će u pitanje ciljevi i ove politike potpora. Drugim riječima, ukoliko se ne razvije pregledan i transparentan sustav praćenja učinaka dodijeljenih potpora, bit će teško objasniti i opravdati financijska sredstva koja se usmjeravaju za te namjene.

Imajući u vidu ovdje spomenuto, ova Agencija će tijekom 2012. godine, polazeći od svojih iskustava i stečenih znanja na ovom području, te najboljih praksi drugih država, pripremiti jedinstveni naputak kojim želi pridonijeti definiranju postupka za analizu učinaka potpora, bilo onih koje se dodjeljuju na temelju programa potpora, ili onih usmjerenih prema pojedinačnim korisnicima potpora, te na taj način pomoći davateljima potpora pri uvođenju vjerodostojnog sustava ocjene učinaka potpora u svojim resorima. Pritom, svaki će davatelj trebati jasno odrediti ciljeve određene mjere odnosno programa ili projekta potpore, trajanje mjere, razdoblje u kojem se mogu očekivati prvi učinci mjere potpore, izvršiti evaluaciju rezultata u svakoj godini primjene mjere ako se radi o višegodišnjim programima potpora te će se utvrditi egzaktni pokazatelji kojima će se mjeriti učinci svake potpore.

PRILOG 1.

Davatelji potpora na razini središnje države u 2010. godini
1. Ministarstvo financija
2. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
3. Ministarstvo kulture
4. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
5. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
6. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva
7. Ministarstvo turizma
8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
9. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
10. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
11. Agencija za upravljanje državnom imovinom (Hrvatski fond za privatizaciju)
12. Agencija za obalni linijski pomorski promet
13. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
14. Hrvatski audiovizualni centar
15. Hrvatska banka za obnovu i razvitak
16. Hrvatski zavod za zapošljavanje

PRILOG 2.

Instrumenti državne potpore

A – Subvencije, porezna izuzeća i oprost duga

Subvencije i porezna izuzeća, čine prvu skupinu u kojoj cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Ta skupina se dijeli na dvije podskupine:

- **A1** - subvencije (subvencije, neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilna nagodba i stečaj)
- **A2** - oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima, i to: olakšice s područja posebne državne skrbi - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području grada Vukovara - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja - niža stopa poreza na dobit, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba - niža stopa poreza na dobit, poticaji istraživanja i razvoja - umanjenje porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja.)

Osim subvencija i poreznih izuzeća u skupinu **A2** ulaze i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga.

B - Udjeli u vlasničkom kapitalu

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku, svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. U tu skupinu potpora ubrajaju se: državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima, odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika i sl. Ovdje se radi uglavnom o poduzetnicima u teškoćama, kojima država na ovaj način nastoji pomoći.

C – Financijski transferi

- **C1 - Povoljni zajmovi**- krediti koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvoj. U ovoj skupini nalaze se i **zajmovi poduzetnicima u teškoćama**.

D – Jamstva, opozvana jamstva

Obuhvaćaju državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima. Državno jamstvo u pravilu ne predstavlja potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u financijskim poteškoćama, da korisnik zajma

može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu.

Ovoj skupini pripadaju i **opozvana jamstva** kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva.

Navedeni instrumenti dodjele potpore predstavljaju samo najčešće korištene instrumente.

Metodologija ocjene elementa državne potpore

Skupina A1	
Subvencije	ukupna vrijednost primljene subvencije
Neposredne subvencije kamata	ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata)
Oprost duga po osnovi zajma	vrijednost otpisanoga duga
Prisilna nagodba i stečaj	procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročene slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja

Skupina A2	
Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera (npr.: porez na dobit kao opća mjera prema Zakonu o porezu na dobit), već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje; potpora je ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice
Snizavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća – u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj; potporu čini ukupni izračunati iznos
Odgode pri plaćanju poreza	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi* za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost
Otpis duga	iznos otpisanog duga
Odgode pri podmirenju duga	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi* za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost

Skupina B	
Ulaganja u vlastiti kapital	potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore
Kapitalna ulaganja i rizični kapital	element potpore nazočan je u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti; element potpore je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore; ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital
Pretvaranje duga u vlasnički udjel	element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika; potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, koja proizlazi zbog slabijeg položaja države
Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	potpora je razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje
Odricanje od isplate dobiti poduzetnika	dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne, predstavlja u cijelosti potporu

Skupina C1	
Povoljni zajmovi	razlika između referentne stope* i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost
Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	razlika između referentne stope* za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost; potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma

Skupina D	
Jamstva	razlika između tržišne cijene jamstva** i cijene državnog jamstva koja je niža; za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva
Opozvana jamstva	iznos opozvanog jamstva

Skupina E1	
Ostalo	

* referentna stopa utvrđuje se sukladno Odluci o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“, broj 114/08) koju Agencija redovito usklađuje i objavljuje na internetskoj stranici www.aztn.hr

** tržišna cijena jamstva izračunava se temeljem Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva („Narodne novine“, broj 39/09)

PRILOG 3.

Kategorije državnih potpora

Pravila	Kategorija	Namjena
HORIZONTALNA PRAVILA		
	Istraživanje i razvoj i inovacije	Projekti istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja Pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike Novo osnovani mali poduzetnici koji se bave inovacijama Inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici) Unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima Osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera
	Zaštita okoliša i ušteda energije	Postizanje višeg stupnja zaštite okoliša od obvezujućih standarda odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi Nabava novih transportnih vozila po standardima višim od obvezujućih odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi Prilagodba budućim obvezujućim standardima Istraživanja odnosno izrada studija neposredno vezanih za zaštitu okoliša Ušteda energije Obnovljivi izvori energije Kogeneracija i daljinsko grijanje Gospodarenje otpadom Sanacija onečišćenih područja Premještanje poduzetnika radi zaštite okoliša na postojećoj lokaciji Sustav trgovanja dozvolama Suzbijanje negativnih vanjskih učinaka zaštite okoliša putem smanjenja ili izuzeća od poreza za zaštitu okoliša za pojedine sektore ili kategorije poduzetnika uz mogućnost uvođenja viših poreza za ostale poduzetnike
	Mali i srednji poduzetnici	Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta vezanih uz projekt ulaganja Pokriće troškova osnivanja i tekućih troškova poslovanja vezanih samo za male ženske poduzetnike Prilagodba budućim obvezujućim standardima Savjetodavne usluge Sudjelovanje na sajmovima Pokrivanje troškova prava industrijskog vlasništva Novi mali poduzetnici koji se bave inovacijama Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije Ulaganja rizičnog kapitala od strane investicijskih fondova
	Zapošljavanje	Zapošljavanje invalidnih osoba ili osoba koje se teže zapošljavaju Pokriće dodatnih troškova zapošljavanja invalidnih osoba
	Usavršavanje	Posebno usavršavanje zaposlenika Opće usavršavanje zaposlenika
	Sanacija i restrukturiranje	Pomoć poduzetnicima u teškoćama kojima se temeljem ostvarivog i prihvaćenog plana restrukturiranja može osigurati dugoročni ostanak na tržištu
	Kultura i zaštita baštine	Poticanje kulture i zaštita baštine

POSEBNA SEKTORSKA	
Kopneni promet (željeznički, cestovni, unutarnji plovni putevi)	<p>Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na gradski, prigradski, regionalni i nacionalni prijevoz</p> <p>Investicijska ulaganja u razvoj kombiniranog prijevoza koja se odnose na ulaganja u infrastrukturu te nepomične i pomične objekte koji su neophodni za pretovar</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama</p>
Zračni promet	<p>Služba od općeg gospodarskog interesa za zračni prijevoz unutar države između regionalnih zračnih luka</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama</p>
Pomorski promet	<p>Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na pomorsku kabotažu</p> <p>Odobrovanje poreznih olakšica u cilju održavanja konkurentnosti brodara</p> <p>Pokriće troškova zapošljavanja koji se odnose na smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje</p> <p>Zamjena posade odnosno podmirenje dijela troškova povratka pomorca u domovinu</p> <p>Ulaganje u obnovu flote koja čine dio strukturalne reforme čiji je cilj smanjivanje kapaciteta flote</p> <p>Usavršavanje pomoraca te ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama</p>
Proizvodnja čelika	<p>Zatvaranje poslovanja (kapaciteta) poduzetnika</p> <p>Zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje radnika, pod uvjetom da se radi o djelomičnom ili potpunom zatvaranju kapaciteta</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama osim potpora za sanaciju i restrukturiranje</p>
Brodogradnja	<p>Prilikom djelomičnog ili potpunog zatvaranja kapaciteta mogu se pokriti sljedeći troškovi: zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje; savjetodavne usluge radnicima koji su proglašeni viškom odnosno prijevremeno umirovljeni; prekvalifikacija radnika; preuređenje brodogradilišta, zgrada, postrojenja i infrastrukture za svrhe različite od brodogradnje</p> <p>Prilikom potpunog zatvaranja kapaciteta putem zajmova i državnih jamstava okončanje nedovršenih poslova</p> <p>Regionalne potpore za nadogradnju ili modernizaciju postojećih poduzetnika zbog poboljšanja iskoristivosti postojeće opreme i uređaja</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama</p>
Javne radiodifuzijske usluge	<p>Usluge od općeg gospodarskog interesa koje su u izravnoj vezi s demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama društva i potrebom očuvanja medijskog pluralizma</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama</p>
Kinematografija i ostala audiovizualna djelatnost	<p>Proizvodnja filmova i TV programa koji su od značaja za razvoj kulture sukladno potvrđenim nacionalnim kriterijima</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama</p>
Poštanske usluge	<p>Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na univerzalne usluge, a ispunjava zahtjeve za kontinuitetom, tajnošću, neutralnošću, jednakosti postupanja i prilagodljivosti</p> <p>Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama</p>
Turizam	<p>Sve namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama</p>
REGIONALNA	
	<p>Početna materijalna i nematerijalna ulaganja</p> <p>Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja</p> <p>Naknada dijela troškova tekućeg poslovanja (postojanje dodatnih transportnih troškova, područja s naseljenošću ispod 8 stanovnika po km², udaljenost i nedostupnost pojedinih područja te za novoosnovane male poduzetnike)</p> <p>Veliki projekti ulaganja</p>

Razina državne potpore

Opis razine
1. Državna razina
2. Regionalna razina
3. Lokalna razina
4. Ostalo

PRILOG 4.

Popis izabranih odluka Agencije iz područja državnih potpora u 2010. godini

Klasa	UP/I 430-01/2009-03/002
Davatelj	Ministarstvo kulture
Naziv	Program financiranja nakladništva u 2010. godini
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	30. prosinca 2009. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Nakladništvo (kultura)
Instrument	Subvencija
Trajanje	Od 1. siječnja 2010. godine do 31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	17.500.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 14. siječnja 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 10/10. Predviđene potpore iz prijedloga Programa jesu potpore za izdavanje knjiga, potpore za izdavanje časopisa, potpore za književne manifestacije i subvencioniranje književnih programa u knjižarama kojima se subvencioniraju nezavisne knjižare. Ukupna planirana sredstva u predloženom Programu iznose 17.500.000 kuna, te su raspoređena na sljedeći način: za potporu za izdavanje knjiga planirana sredstva iznose 8.000.000 kuna, za potporu za izdavanje časopisa planirana sredstva iznose 6.000.000 kuna, za potporu za održavanje književnih manifestacija planirana sredstva iznose 3.000.000 kuna, za potporu za književne programe u knjižarama planirana sredstva iznose 500.000 kuna. Ove potpore moguće je dodijeliti do 100 postotnog iznosa opravdanih troškova ako se radi o projektima od značaja za razvoj hrvatske kulture.

Klasa	UP/I 430-01/2010-09/001
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvoj
Naziv	Program kreditiranja obrtnih sredstava
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	9. veljače 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Kredit pod povoljnijim uvjetima
Trajanje	31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	2.000.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 11. veljače 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 37/10. Prijedlog Programa temelji se na Odluci o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj: 56/09) i Odluci o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope („Narodne novine“, broj: 114/08). Odobrenjem kredita pod povoljnijim uvjetima od tržišnih, posebno poduzetnicima koji se bave proizvodnom djelatnošću i pružanjem usluga povezanih s proizvodnjom, nastoje se prevladati teškoće u gospodarstvu i ukloniti negativni učinci globalne gospodarske i financijske krize. Poduzetnici koji su se do 1. srpnja 2008. godine smatrali poduzetnicima u teškoćama ne mogu ostvariti pravo na kredit po poticajnoj kamatnoj stopi, osim ako su u teškoće, kao posljedicu gospodarske i financijske krize zapali nakon navedenog datuma. Sredstva kredita korisniku osiguravaju poslovna banka i HBOR u omjeru 60:40. Potpora u obliku kredita pod povoljnijim uvjetima od tržišnih dodjeljuje se uz uvjet da potpora sadržana u kreditu uključujući i sve ostale potpore male vrijednosti dobivene u razdoblju od 1. siječnja 2008. godine do 31. prosinca 2010. godine po pojedinom poduzetniku ne prelazi iznos od 500.000 eura u kunsjoj protivvrijednosti. Agencija je odobrila prijedlog Programa kreditiranja obrtnih sredstava.

Klasa	UP/I 430-01/10-02/001
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Odluka Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist Deutsche Bank AG, London za kreditno zaduženje poduzetnika Hrvatska elektroprivreda d.d. radi financiranja investicija i obrtnog kapitala
Korisnik	Hrvatska elektroprivreda d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	29. siječnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja električne energije (infrastruktura)
Instrument	Jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je izdala rješenje 11. veljače 2010. godine kojim se odbacuje zahtjev Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (dalje: Ministarstvo) za prethodno odobrenje državnog jamstva sadržanog u Odluci Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist Deutsche Bank AG, London (dalje: Banka) za kreditno zaduženje poduzetnika Hrvatska elektroprivreda d.d. (dalje: Poduzetnik) radi financiranja investicija i obrtnog kapitala u iznosu od 100.000.000 eura. Agencija je trebala utvrditi da li se državno jamstvo može smatrati potporom, odnosno, da li jamstvo može predstavljati potencijalni rashod za državni proračun. Poduzetnik HEP d.d. i ostali poduzetnici iz grupe HEP (HEP Operator prijenosa sustava d.o.o., HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., HEP Toplinarstvo d.o.o. i HEP Plin d.o.o.), kao korisnici predmetnog zajma, koji se uglavnom koristi za ulaganje u infrastrukturu, realizacijom jamstva ne ostvaruju ekonomsku prednost u mjeri u kojoj to može utjecati na narušavanje tržišnog natjecanja i na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske. Prethodno spomenuti poduzetnici jedini u Republici Hrvatskoj obavljaju regulirane energetske djelatnosti kao javnu uslugu, stoga se ne narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja, davanjem prednosti nekim poduzetnicima ili nekim proizvodima. U odnosu na dio zajma koji se odnosi na reprogramiranje duga razmatrano je može li državno jamstvo predstavljati potporu Banci. Naime, u određenim okolnostima zajmodavac, također, može imati izravno koristi od potpore, jer u slučaju dodjele jamstva, država stupa u pravni odnos i sa zajmodavcem. No, Poduzetnik je transparentno proveo postupak javne nabave, te je ponuda Banke izabrana kao najpovoljnija. Kako se nije izravno pogodovalo Banci, državno jamstvo ne predstavlja potporu zajmodavcu.

Klasa	UP/I 430-01/10-09/002
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvoj
Naziv	Prijedlog izmjene Programa kreditiranja obrtnih sredstava
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	4. ožujka 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Kredit pod povoljnijim uvjetima
Trajanje	31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenje donijela 25. veljače 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 37/10. Prijedlog izmjena Programa odnosi se na Program kreditiranja obrtnih sredstava koji je Agencija odobrila rješenjem od 11. veljače 2010. godine, klasa: UP/I 430-01/2010-09/01. Prijedlog izmjena Programa odnosi se na sljedeće izmjene: namjenu kredita (kreditna sredstva nije moguće koristiti za isplatu dividendi ili dobiti, za izmirenje obveza prema povezanim društvima/obrtima te za povrat pozajmica vlasnika), način kreditiranja i podnošenja zahtjeva za kredit (Uvjeti za sudjelovanje na aukcijama bit će propisani u Uputama, a pravo sudjelovanja na aukcijama imaju poslovne banke koje su sudjelovale u sindiciranom kreditu), promjenu visine kamatne stope za dio kredita iz sredstava HBOR-a te promjena utvrđivanja kamatne stope za dio kredita iz sredstava poslovne banke (prijedlogom izmjena Programa kamatna stopa se mijenja te iznosi 3,8 posto, umjesto prvotnih 4 posto), naknadu za obradu kreditnog zahtjeva (prema prijedlogu izmjena Programa naknada se naplaćuje prije korištenja kredita, jednokratno, a visina naknade ovisi o roku otplate kredita). Agencija je ocijenila da izmjene u prijedlogu Programa ne mijenjaju visinu, instrument i trajanje potpore, te je odobrila izmjene.

Klasa	430-01/10-01/001
Davatelj	Ministarstvo financija
Naziv	Prijedlog Zakona o jamstvenom fondu
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	
Datum i način pokretanja postupka	4. veljače 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	<p>Agencija je 25. veljače 2010. godine na zahtjev Ministarstva financija dala stručno mišljenje na Prijedlog Zakona o jamstvenom fondu za gospodarski oporavak i razvitak, koji je već bio usvojen u Hrvatskom saboru bez prethodnog obvezujućeg mišljenja Agencije. U stručnom mišljenju navedeno je da navedeni zakon predstavlja akt koji sadrži elemente potpora u obliku jamstava namijenjenih za pokriće dijela rizika kredita banaka s ciljem ublažavanja negativnih učinaka globalne financijske i gospodarske krize na hrvatsko gospodarstvo te bi trebao biti usklađen sa Zakonom o državnim potporama. U predmetnom zakonu nije izričito navedeno primjenjuju li se na državna jamstva koja predviđa pravila o potporama koja su donesena upravo radi ublažavanja posljedica globalne krize, dakle pravila iz Odluke o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj: 56/09) ili opća pravila o potporama u obliku jamstava sadržana u Odluci o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstava („Narodne novine“, broj: 39/09). Točka 4.3.2. Privremenog okvira daje mogućnost snižavanja premije koja se plaća za jamstva, a koja za male i srednje poduzetnike iznosi 25 posto, a za velike 15 posto. Iznos zajma ne smije prijeći ukupni godišnji iznos plaća korisnika (uključujući socijalne naknade, kao i trošak osoblja koje radi na lokaciji poduzetnika) za 2008. godinu. U slučaju poduzetnika osnovanih nakon 1. siječnja 2008. godine, iznos zajma ne smije prijeći procijenjeni godišnji iznos plaća za prve dvije godine poslovanja. U članku 9. predmetnog zakona utvrđeno je da državno jamstvo može iznositi najviše 50 posto iznosa glavnice kredita, što je sukladno Privremenom okviru, ali je istodobno propisano da jamstvo za pojedinačni kredit ne može iznositi više od 60 milijuna kuna. Sukladno propisima o potporama u obliku jamstava naknadno davanje jamstava na kredite koji su već ranije odobreni od poslovnih banaka moglo bi se također smatrati potporom, ali davateljima kredita odnosno bankama. Stoga davanje jamstava u slučaju reprogramiranja kredita mora biti izvršeno na način da se jasno i nedvojbeno isključi mogućnost da se time dodjeljuje potpora banci, kao davatelju kredita.</p>

Klasa	UP/I 430-01/10-01/01
Davatelj	Ministarstvo financija
Naziv	Prijedlog Uredbe o provedbi jamstvenih mjera za gospodarski oporavak i razvitak
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	5. ožujka 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	
Instrument	Jamstvo
Trajanje	31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	<p>Agencija je donijela rješenje 11. ožujka 2010. godine, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 42/10, kojim se utvrđuje da nije riječ o potpori. Razmatrajući odredbe Uredbe utvrđeno je da Uredba predviđa dodjelu jamstava temeljem dva različita programa i to programa jamstva koji u sebi ne sadrži potporu jer se radi o dodjeli jamstva po tržišnim uvjetima, te programa jamstava za ostale korisnike koji u sebi sadrži potporu. U odnosu na dodjelu jamstava koja se ne smatraju potporom, a koja se dodjeljuju poduzetnicima koji nisu u teškoćama na zadnji službeni izvještajni dan prije podnošenja zahtjeva za odobrenje kredita, utvrđeno je da dodjela ove vrste jamstava nije izričito predviđena Zakonom, iako način njihove dodjele Uredba detaljno propisuje. Agencija je primjenjujući odredbe točke 3.4. Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku državnih jamstava koja propisuje uvjete prema kojima se državno jamstvo ne smatra potporom, na Glavu II. Uredbe zaključilo sljedeće: uvjet prema kojem korisnici kredita ne smiju biti u teškoćama na zadnji službeni izvještajni dan prije podnošenja zahtjeva za odobrenje kredita, može se smatrati ispunjenim ako se prilikom odobravanja kredita/jamstva u potpunosti poštuje pravilo da nije riječ o poduzetniku u teškoćama, uvjet da jamstvo mora biti povezano s određenom financijskom transakcijom, u fiksnom iznosu, vremenski ograničeno i ne može pokrivati više od 80 posto iznosa zajma ispunjen je, uvjet da se visina naknade mora preispitati barem jednom godišnje i te ukoliko je potrebno, ovisno o stopi ostvarenog gubitka u programu, povećati iznos naknade, smatra se ispunjenim. U odnosu na državna jamstva iz Glave III. Uredbe koja se dodjeljuju poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na dan 1. srpnja 2008. godine, utvrđeno je da predstavljaju potporu. U Uredbi je navedeno da su jamstva za kredite namijenjene poduzetnicima koji nisu u teškoćama, a sami krediti namijenjeni su za financiranje novih investicija i dovršenje već započetih investicija, koji u strukturi mogu sadržavati i kredite potrebne za održivost investicije uključujući financiranje dijela obrtnih sredstava i reprogramiranje kredita danih za investicije i obrtna sredstva, ugovoreni nakon 1. srpnja 2008. godine.</p>

Klasa	UP/I 430-01/07-02/022
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Ocjena dodijeljene državne potpore za restrukturiranje poduzetniku Sloga tvornica obuće d.d. - u stečaju
Korisnik	Sloga tvornica obuće d.d. - u stečaju
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	27. ožujka 2007. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja obuće (restrukturiranje)
Instrument	Povrat državne potpore
Trajanje	
Iznos u kunama	32.608.030
Datum i način okončanja postupka	<p>Agencija je izdala rješenje 14. svibnja 2010. godine, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 66/10, kojim je naložila povrat državne potpore dane u postupku restrukturiranja poduzetnika Sloga Tvornica obuće d.d. Koprivnica (dalje: Poduzetnik), jer Poduzetnik nije ispunio sve uvjete propisane u programu restrukturiranja što je za posljedicu imalo otvaranje stečaja. U postupku ocjene dodijeljene državne potpore za restrukturiranje Poduzetniku, Agencija je utvrdila da Poduzetnik nije u cijelosti proveo sve mjere restrukturiranja sadržane u Programu restrukturiranja i konsolidacije Poduzetnika, odobrenom rješenjem Agencije, klasa: UP/I 430-01/2006-02/39, urboj: 580-03-07-43-11, od 9. svibnja 2007. godine, kojim je dana suglasnost o pretvaranju iznosa potraživanja Republike Hrvatske od 32.608.030 kuna, u temeljeni kapital poduzetnika. Utvrđene nepravilnosti koje poduzetnik nije izvršio temeljem navedenog programa restrukturiranja odnose se na sklapanje ugovora o kratkoročnom kreditu i sklapanje ugovora o prodaji nekretnine u Koprivnici kao i prodaji udjela Republike Hrvatske u temeljnom kapitalu poduzetnika do najkasnije 31. prosinca 2009. godine. Također, utvrđeno je da sredstva iz Ugovora o kratkoročnom zajmu od 9. studenoga 2007. godine, u iznosu od 9.000.000 kuna i Ugovora o kratkoročnom zajmu od 26. rujna 2008. godine, u iznosu od 7.000.000 kuna, zaključenih između Hrvatskog fonda za privatizaciju (dalje: HFP), kao vjerovnika i Poduzetnika, predstavljaju nezakonitu državnu potporu dodijeljenu poduzetniku iz članka 14. stavka 1. Zakona o državnim potporama. Dana 31. srpnja 2009. godine, nad Poduzetnikom je pokrenut stečajni postupak pri čemu je u stečajnu masu ušla cjelokupna imovina poduzetnika. Republika Hrvatska, u stečajnom postupku, potražuje iznos do 32.608.030 kuna, zbog činjenice da državna potpora za restrukturiranje nije postigla svoju svrhu. HFP je također prijavio potraživanja nastala temeljem navedenih ugovora o zajmovima. Agencija je utvrdila da su navedene državne potpore pravodobno prijavljene u stečajnu masu, no propušteno je prijaviti i obračunati zakonske zatezne kamate na navedena potraživanja, stoga Agencija nije mogla naložiti povrat i navedenih zakonskih zateznih kamata.</p>

Klasa	UP/I 430-01/10-83/001
Davatelj	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Naziv	Program za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	12. svibnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Potpore male vrijednosti
Instrument	Beskamatni zajmovi, subvencije i subvencije kamata.
Trajanje	1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2012. godine
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje 10. lipnja 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 80/10, kojim se odbacuje zahtjev za odobrenjem državne potpore jer ne sadrži državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama. Program se odnosi na dodjelu potpora male vrijednosti, sukladno Odluci o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti („Narodne novine“, broj: 45/07). Instrumenti potpore su beskamadni zajmovi, subvencije i subvencije kamata. Beskamadni zajam može najviše iznositi do 1.400.000 kuna, subvencija kamate ne može iznositi više od 800.000 kuna, dok se za subvenciju, ne može dodijeliti više od 200.000 kuna potpora po pojedinom projektu zaštite okoliša. Potpore male vrijednosti ne mogu se dodijeliti poduzetnicima u teškoćama, a maksimalni iznos potpore iz različitih izvora kao i temeljem različitih namjena ne može iznositi više od 200.000 eura po pojedinom poduzetniku u razdoblju od tri fiskalne godine.

Klasa	UP/I 430-01/2010-04/002
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Državno jamstvo poduzetniku Hrvatske ceste d.o.o. za kreditno zaduženje u iznosu od 120 milijuna eura
Korisnik	Hrvatske ceste d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	30. lipnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Infrastruktura
Instrument	Jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	<p>Agencija je izdala rješenje 1. srpnja 2010. godine kojim se odbacuje zahtjev Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (dalje: Ministarstvo) za prethodno odobrenje državnog jamstva sadržanog u Odluci Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist Grupe banaka za kreditno zaduženje poduzetnika Hrvatske ceste d.o.o. (dalje: Poduzetnik) radi financiranja investicija i obrtnog kapitala u iznosu od 120.000.000 eura. Državno jamstvo daje se za cjelokupni iznos kredita od 120 milijuna eura uz promjenjivu kamatnu stopu u visini 6 mjesečnog EURIBOR-a + 5,15 posto godišnje, efektivna godišnja kamatna stopa iznosi 6,86 posto, rok otplate je 7 godina, s počekom od 2 godine od dana potpisivanja ugovora. Sredstva iz ugovora o kreditu namijenjena su financiranju građenja i održavanja državnih cesta, te podmirivanju obveza iz ranije realiziranih kredita. Agencija je trebala utvrditi da li jamstvo može predstavljati potencijalni rashod državnog proračuna, da li jamstvo predstavlja potporu koja korisniku potpore donosi ekonomsku prednost koju isti ne bi ostvario kroz svoje redovno poslovanje, da se jamstvo dodjeljuje korisniku na selektivnoj osnovi (znači nije u pitanju opća mjera), da li dodjelom jamstva postoji mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja, u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske. Utvrđeno je da nisu ispunjeni svi uvjeti da se jamstvo može smatrati državnim potporom, jer će krajnju korist imati krajnji korisnici, a riječ je o općem dobru, te se ne može narušiti tržišno natjecanje. U određenim okolnostima i zajmodavac također može imati izravno koristi od državne potpore, jer u slučaju dodjele jamstva, država stupa u pravni odnos i sa zajmodavcem. No, Poduzetnik je transparentno proveo postupak javne nabave, te je ponuda Grupe banaka izabrana kao najpovoljnija. Kako se nije izravno pogodovalo Grupi banaka, državno jamstvo ne predstavlja državnu potporu niti zajmodavcu.</p>

Klasa	UP/I 430-01/09-02/02
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Programa poticanja međunarodne konkurentnosti i internacionalizacije gospodarstva Republike Hrvatske od 2009. do 2010.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	27. travnja 2009. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Potpore male vrijednosti
Instrument	Subvencija
Trajanje	31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	53.600.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 15. srpnja 2010. godine donijela rješenje kojim se utvrđuje da Program za poticanje međunarodne konkurentnosti i internacionalizacije gospodarstva Republike Hrvatske od 2009. do 2010. godine (dalje: Program) ne sadrži državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama. Program predviđa dodjelu potpore za sudjelovanje na sajmovima, za troškove studija ili savjetodavne usluge potrebe za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište, koje predstavljaju državne male vrijednosti sukladno Odluci o državnim potporama male vrijednosti („Narodne novine“, broj: 45/07). Program sadrži dvije vrste aktivnosti za: a) pojedinačnog poduzetnika i b) za različite oblike udruživanja gospodarstvenika prilikom zajedničkog nastupa na međunarodnim tržištima. Korisnici sredstava iz Programa, ne mogu biti poduzetnici u teškoćama sukladno Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje („Narodne novine“, broj: 20/07), poduzetnici od kojih je zatražen povrat dodijeljenih državnih potpora, odnosno poduzetnici u stečaju ili koji se nalaze u postupku likvidacije.

Klasa	UP/I 430-01/10-02/002
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativni program potpora za održavanje konkurentnosti tekstilne industrije, industrije kože i proizvoda od kože za 2010.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	20. srpnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Tekstilna industrija i industrija kože (regionalne potpore, potpore u financijskoj krizi)
Instrument	Subvencija
Trajanje	1. kolovoza 2010. do 31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	60.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 29. srpnja 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 97/10. Prijedlog Programa temelji se na Odluci o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi („Narodne novine“, broj: 56/09), Odluci o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 52/08), Odluci o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 52/08) i Odluci o objavljivanju pravila o državnim potporama male vrijednosti („Narodne novine“, broj: 45/07). Mjera subvencioniranja početnih ulaganja i modernizacije predviđa dodjelu regionalnih potpora za materijalna i nematerijalna ulaganja, vezanih uz unapređenje proizvodnih procesa. Regionalne potpore, namijenjene su za projekte početnih ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu. Visina regionalne potpore izračunava se temeljem materijalnih i nematerijalnih troškova ulaganja. Vlastiti financijski doprinos korisnika potpore mora iznositi najmanje 30 posto opravdanih troškova i ne smije sadržavati elemente državne potpore. Temeljem ove mjere, pojedini korisnik može ostvariti najviše do 2.500.000 kuna. Mjera subvencioniranja kamata na kredite predviđa dodjelu državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi iz Odluke o privremenom okviru. Predmetna sredstava ne mogu se odobriti: poduzetnicima u teškoćama, poduzetnicima u stečaju, poduzetnicima u postupku likvidacije, poduzetnicima koji imaju nepodmirenih obveza prema državnim institucijama ili zaposlenicima, poduzetnicima od kojih je zatražen povrat potpore ili koji se nalaze u postupku povrata potpore.

Klasa	UP/I 430-01/2010-14/001
Davatelj	Zagrebačka županija – Općina Pisarovina
Naziv	Jamstvo komunalnom poduzeću Poduzetnička zona Pisarovina d.o.o. za izgradnju odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Poduzetničke zone Pisarovina i naselja Pisarovina
Korisnik	Poduzetnička zona Pisarovina d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	24. kolovoza 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Infrastruktura
Instrument	Jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je izdala rješenje 23. rujna 2010. godine kojim se odbacuje zahtjev Općine Pisarovina (dalje: Općina) za prethodno odobrenje državnog jamstva sadržanog u Odluci o davanju suglasnosti Općini Pisarovina za davanje jamstva za zaduženje komunalnom poduzeću Poduzetnička zona Pisarovina d.o.o. (dalje: Poduzetnička zona). Jamstvo se daje na cjelokupni iznos zajma od 10.000.000 kuna uz valutnu klauzulu vezanu uz euro. Proveden je postupak javne nabave kojim je kao najpovoljniji ponuditelj izabrana Privredna banka Zagreb d.d. (dalje: Banka) Zajam će se odobriti na rok otplate kredita od 7 godina uključujući poček od dvije godine, uz redovnu promjenjivu kamatnu stopu u visini tromjesečnog EURIBOR-a uvećano za 3,50 postotnih poena. Utvrđeno je da ulaganje, koje se odnosi na dio sustava namijenjenog naseljima, ne predstavlja državnu potporu, jer se radi o ulaganju u infrastrukturu čiji su krajnji korisnici stanovnici naselja. U odnosu na poduzetnike, u konkretnom slučaju utvrđeno je da je riječ o investiranju u infrastrukturu, kojoj je pristup otvoren za sve korisnike/poduzetnike, potencijalne i stvarne, na nediskriminirajućoj osnovi. Agencija je utvrdila da se prilikom investiranja u infrastrukturu ne radi o potpori, jer Poduzetnička zona još nije u funkciji, a poduzetnici koji su kupili zemljišta na tom području tek trebaju izraditi projektnu dokumentaciju za izgradnju svojih pogona. Agencija je također utvrdila da ukoliko bi se poduzetnicima u Poduzetničkoj zoni i odobrio popust na komunalne usluge ispod tržišnih cijena ili kad bi primjerice bili oslobođeni od komunalnog doprinosa i slično, moglo bi se samo raditi o potpori male vrijednosti. U određenim okolnostima zajmodavac također može imati izravno koristi od državne potpore, jer u slučaju dodjele jamstva, država stupa u pravni odnos i sa zajmodavcem. No, poduzetnik je transparentno proveo postupak javne nabave, te je ponuda Banke banaka izabrana kao najpovoljnija. Kako se nije izravno pogodovalo Banci, državno jamstvo ne predstavlja državnu potporu zajmodavcu.

Klasa	UP/I 430-01/2010-02/003
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativni program poticanja konkurentnosti i inovativnosti u malo brodogradnji za 2010.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	24. rujna 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Mala brodogradnja (regionalne potpore)
Instrument	Subvencije
Trajanje	15. listopada 2010. godine do 31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	4.000.000.
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 7. listopada 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 118/10. Prijedlog Operativnog programa predviđa dodjelu regionalnih potpora za materijalna i nematerijalna ulaganja, u obliku subvencija. Potpora se odnosi na regionalnu potporu iz Odluke o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/08) i ne može se dodijeliti poduzetnicima u teškoćama. Također, sredstva dodijeljena poduzetnicima ne odnose se na poduzetnike koji obavljaju djelatnost brodogradnje obuhvaćenih Odlukom o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje („Narodne novine“, broj: 154/08). Regionalne potpore, namijenjene su za projekte početnih ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu koja se odnosi na osnivanje novog poduzetnika odnosno nove poslovne djelatnosti, proširenje već postojeće poslovne djelatnosti, temeljnu promjenu sveukupnog proizvodnog procesa postojeće poslovne djelatnosti i širenja raznolikosti proizvodnje poslovne djelatnosti u smislu novih dodanih proizvoda sukladno točkama 33. i 34. Odluke o regionalnim potporama. Regionalna potpora može se dodijeliti isključivo brodograditeljima koji nemaju i neće, imati kapacitete za izgradnju brodova obuhvaćenim definicijom iz Odluke o potporama brodogradnji. Izvori sredstava za provedbu Operativnog programa osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske. Program ima za cilj potaknuti konkurentnost poduzetnika iz sektora male brodogradnje putem poticanja aktivnosti tehnološkog razvoja brodogradilišta.

Klasa	UP/I 430-01/2010-09/003
Davatelj	Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR)
Naziv	Obnavljanje klauzule izuzeća za poslove izvozno kreditnog osiguranja
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	17. rujna 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Izvoznici
Instrument	Jamstvo
Trajanje	31. prosinca 2011. godine
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenje donijela 7. listopada 2010. godine, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 118/10. HBOR u ime i za račun Republike Hrvatske provodi poslove osiguranja od političkih i komercijalnih utrživih rizika temeljem odredbi Zakona o HBOR-u i Uredbi o osiguranju izvoza. Agencija je prilikom vođenja postupka, osim odredbi Zakona o državnim potporama, primijenila i odredbe Odluke o objavljivanju pravila o državnoj potpori za osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita („Narodne novine“, broj: 39/08). HBOR je pribavio od HKO d.d., Allianz osiguranja d.d., Croatia osiguranja d.d. i Triglav osiguranja d.d. očitovanja s ciljem potvrđivanja nefunkcioniranja tržišta osiguranja utrživih rizika u RH. Iz dostavljene dokumentacije i dostupnih podataka proizlazi da tržište osiguranja kratkoročnih izvoznih kredita u Republici Hrvatskoj u principu ne postoji te samim time HBOR ne predstavlja konkurenciju privatnim osiguravateljima. Naime, ocjenjeno je da se utrživi rizici, sve dok ne postoji tržište izvoznih osiguranja tržišnih rizika i dok ne postoje privatni osiguravatelji, privremeno smatraju neutrživim, odnosno da nema elemenata državne potpore. Temeljem dostavljene dokumentacije, Agencija je donijela rješenje kojim se odobrava primjena klauzule izuzeća na poslove izvozno kreditnog osiguranja od utrživih rizika HBOR-u do 31. prosinca 2011. godine, uz uvjet da je HBOR dužan dostavljati Agenciji podatke o razvoju tržišta izvozno-kreditnog osiguranja u Republici Hrvatskoj.

Klasa	UP/I 430-01/2010-02/004
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Prijedlog operativnog programa potpora proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda, proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka, proizvodnji proizvoda od gume i plastike i proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda za 2010.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	24. rujna 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda, proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka, proizvodnja proizvoda od gume i plastike i proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (regionalne potpore)
Instrument	Subvencija
Trajanje	15. listopada do 31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	7.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 7. listopada 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 118/10. S obzirom da se Operativni program odnosi na dodjelu regionalnih potpora, Agencija je primijenila Odluku o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 42/08) i Odluku o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/08). Operativni program predviđa dodjelu regionalnih potpora malim, srednjim i velikim poduzetnicima koji obavljaju sljedeće djelatnosti: proizvodnju kemikalija i kemijskih proizvoda, proizvodnju osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka, proizvodnju proizvoda od gume i plastike te proizvodnju ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Sredstva za provedbu Operativnog programa osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske. Opravdani troškovi za regionalne potpore jesu troškovi materijalnog ulaganja koji se odnose na opremu i strojeve, te troškovi nematerijalnog ulaganja koji predstavljaju troškove ulaganja koji su nastali transferom tehnologije u obliku stjecanja prava na patente, licence, tehnološko znanje ili stručno znanje koje nije zaštićeno patentom. Intenziteti državne potpore iz Operativnog programa odgovaraju intenzitetima određenim Odlukom o karti regionalnih potpora. Poduzetnicima u teškoćama se ne može dodijeliti potpora sadržana u Operativnom programu.

Klasa	UP/I 430-01/10-32/001
Davatelj	Grad Ploče
Naziv	Prijedlog odluke o poticanju poduzetništva Grada Ploča
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	6. srpnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Poduzetništvo (ulaganje, zapošljavanje)
Instrument	Jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija 7. listopada 2010. godine donosi zaključak kojim je obustavljen postupak pokrenut na zahtjev Grada Ploča radi ocjene nacrt Odluke o poticanju poduzetništva Grada Ploča (dalje: Odluka). S obzirom da je nacrt Odluke, izrađen temeljem odredbi iz Zakona o poticanju ulaganja („Narodne novine“, broj: 138/06), Agencija je navela da je takav način poticanja ulaganja, isključivo u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Agencija je uputila Grad Ploče na mogućnost poticanja ulaganja i zapošljavanja u obliku posebnog Programa izrađenog sukladno pravilima o regionalnim potporama, prema Odluci o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora („Narodne novine“, broj: 37/09). Agencija je zatražila dostavu očitovanja. Međutim, Grad Ploče nije dostavio zatraženo u predviđenom roku. S obzirom da Agencija i nakon ponovljenog zahtjeva od Grada Ploča nije zaprimila zatraženo očitovanje, smatra se da je Grad Ploče povukao svoj zahtjev, te je Agencija donijela zaključak o obustavljanju postupka.

Klasa	UP/I 430-01/2010-02/006
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativni program potpora razvoju proizvodnje metala, te gotovih metalnih proizvoda za 2010.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	24. rujna 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja metala, te gotovih metalnih proizvoda (regionalne potpore)
Instrument	Subvencija
Trajanje	15. listopada do 31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	6.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 14. listopada 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 120/10. Agencija je primijenila Odluku o karti regionalnih potpora („Narodne novine“, broj: 42/08) i Odluku o objavljivanju pravila o regionalnim potporama („Narodne novine“, broj: 58/08). Operativni program izrađen je temeljem studije „Program restrukturiranja industrije čelika u Republici Hrvatskoj 2007. – 2011.“, na osnovama strateškog dokumenta „Industrijska politika Republike Hrvatske u pripremi za članstvo u EU“, i „Analize dosadašnjeg razvoja i stanja metaloprerađivačke industrije u EU i Republike Hrvatske“. Cilj Operativno programa je promjena strukture proizvodnje prema višim kvalitativnim i cjenovnim razredima, stalna tehnološka modernizacija i primjenjivanje svjetskih standarda i vlastitih znanja, prilagođavanje kadrovske strukture novim tehnologijama, specijalizacija i okrupnjivanje tvrtki oko nositelja razvoja. Operativni program predviđa dodjelu regionalnih potpora za materijalna i nematerijalna ulaganja. Opravdani troškovi za regionalne potpore jesu troškovi materijalnih ulaganja koji se odnose na opremu i strojeve, te troškovi nematerijalnog ulaganja koji predstavljaju troškove ulaganja koji su nastali transferom tehnologije u obliku stjecanja prava na patente, licence, tehnološko znanje ili stručno znanje koje nije zaštićeno patentom. Intenziteti državne potpore iz Operativnog programa odgovaraju intenzitetima određenim Odlukom o karti regionalnih potpora. Poduzetnicima u teškoćama se ne može dodijeliti potpora sadržana u Operativnom programu.

Klasa	UP/I 430-01/2010-02/005
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Operativnog programa potpora sektorima proizvodnje računala, elektroničkih i optičkih proizvoda, električne opreme, strojeva i uređaja, motornih vozila, prikolica i poluprikolica za 2010.
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	24. rujna 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda električne opreme, strojeva i uređaja, motornih vozila, prikolica i poluprikolica (regionalne potpore)
Instrument	Subvencija
Trajanje	15. listopada do 31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	7.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela rješenje o odobrenju 14. listopada 2010. godine koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 120/10, Agencija je ocijenila da Operativni program sadrži državnu potporu, sukladno članku 3. stavku 2. Zakona o državnim potporama. Projekt predviđen u Operativnom programu ima za cilj potaknuti razvoj prerađivačke industrije, povećati njezin udjel u bruto društvenom proizvodu Republike Hrvatske, odnosno povećati zaposlenost i stvoriti uvjete za ravnomjeran regionalni razvoj. Operativni program predviđa dodjelu regionalnih potpora za materijalna i nematerijalna ulaganja. Opravdani troškovi za regionalne potpore jesu troškovi materijalnih ulaganja koji se odnose na opremu i strojeve, te troškovi nematerijalnog ulaganja koji predstavljaju troškove ulaganja koji su nastali transferom tehnologije u obliku stjecanja prava na patente, licence, tehnološko znanje ili stručno znanje koje nije zaštićeno patentom. Intenziteti državne potpore iz Operativnog programa odgovaraju intenzitetima određenim Odlukom o karti regionalnih potpora. Poduzetnicima u teškoćama se ne može dodijeliti potpora sadržana u Operativnom programu. Potpora se ne može dodijeliti poduzetniku nad kojim se provodi postupak nadzora dodijeljene državne potpore.

Klasa	UP/I 430-01/10-04/004
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Prijedlog za davanje odobrenja za državno jamstvo u korist Hrvatske poštanske banke d.d. za kreditno zaduženje HŽ Vuča vlakova d.o.o.
Korisnik	HŽ Vuča vlakova d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	15. srpnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Željeznički prijevoz
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	40.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela zaključak 21. listopada 2010. godine, kojim se Obustavlja postupak pokrenut na zahtjev Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (dalje: Ministarstvo), Uprave željezničkog prometa radi ocjene Prijedloga za davanje odobrenja na državno jamstvo u korist Hrvatske poštanske banke d.d. za kreditno zaduženje poduzetnika HŽ – Vuča vlakova d.o.o. (dalje: Poduzetnik), zbog povlačenja prijedloga za odobrenje državne potpore. Utvrđeno je da Vlada Republike Hrvatske planira dati državno jamstvo u korist Hrvatske poštanske banke d.d. za kreditno zaduženje Poduzetnika, u vrijednosti od 40.000.000 kuna u svrhu financiranja modernizacije mobilnih kapaciteta Poduzetnika. Iz dostavljenog Prijedloga i njegovih priloga, nije bilo moguće u potpunosti utvrditi smatra li se Poduzetnik poduzetnikom u teškoćama, pri čemu bi se državno jamstvo moglo odobriti samo kroz održivi Program restrukturiranja, stoga je Agencija zatražila od Ministarstva očitovanje i dokumentaciju na temelju kojih bi bilo moguće donijeti meritornu odluku. S obzirom da se Ministarstvo nije niti nakon ponovljenog zahtjeva za dostavom dokumentacije očitovalo, sukladno Zakonu o državnim potporama, smatra se da je davatelj potpore povukao zahtjev.

Klasa	UP/I 430-01/10-04/003
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Prijedlog za davanje odobrenja za državno jamstvo u korist Hrvatske poštanske banke d.d. za kreditno zaduženje HŽ Cargo d.o.o.
Korisnik	HŽ Cargo d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	15. srpnja 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Željeznički prijevoz
Instrument	Državno jamstvo
Trajanje	
Iznos u kunama	100.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je donijela zaključak 21. listopada 2010. godine, kojim se Obustavlja postupak pokrenut na zahtjev Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (dalje: Ministarstvo), Uprave željezničkog prometa radi ocjene Prijedloga za davanje odobrenja na državno jamstvo u korist Hrvatske poštanske banke d.d. za kreditno zaduženje poduzetnika HŽ – Cargo d.o.o. (dalje: Poduzetnik), zbog povlačenja prijedloga za odobrenje državne potpore. Utvrđeno je da Vlada Republike Hrvatske planira dati državno jamstvo u korist Hrvatske poštanske banke d.d. za kreditno zaduženje Poduzetnika, u vrijednosti od 100.000.000 kuna u svrhu financiranja modernizacije mobilnih kapaciteta Poduzetnika i tekuću likvidnost. Iz dostavljenog Prijedloga i njegovih priloga, nije bilo moguće u potpunosti utvrditi smatra li se Poduzetnik poduzetnikom u teškoćama, pri čemu bi se državno jamstvo moglo odobriti samo kroz održivi Program restrukturiranja, stoga je Agencija zatražila od Ministarstva očitovanje i dokumentaciju na temelju kojih bi bilo moguće donijeti meritornu odluku. S obzirom da se Ministarstvo nije niti nakon ponovljenog zahtjeva za dostavom dokumentacije očitovalo, sukladno Zakonu o državnim potporama, smatra se da je davatelj potpore povukao zahtjev.

Klasa	430-01/2010-02/008
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Nacrt prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biogorivima za prijevoz
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	
Datum i način pokretanja postupka	11. listopada 2010. godine
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja biogoriva
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je dala mišljenje, 21. listopada 2010. godine, o Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biogorivima za prijevoz. U navedenom mišljenju utvrđeno je da predmetni nacrt prijedloga Zakona ne sadrži državnu potporu iz članka 3. stavka 2. Zakona o državnim potporama, već da isti samo predstavlja pravnu osnovu za donošenje budućeg programa državne potpore. S obzirom da spomenuti nacrt prijedloga zakona predviđa da će se poticanje proizvodnje biogoriva detaljno urediti podzakonskim aktima, utvrđeno je da bi ti akti trebali biti usklađeni sa Zakonom o državnim potporama i pravilima o državnim potporama za zaštitu okoliša iz Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša („Narodne novine“, broj: 154/08).

Klasa	430-01/2009-00/01
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Nacrt konačnog prijedloga Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	
Datum i način pokretanja postupka	25. veljače 2009. godine
Sektor, kategorija i namjena	Usluge od općeg gospodarskog interesa (emitiranje)
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	<p>Agencija je na Nacrt konačnog prijedloga Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, budući da isti sadrži državnu potporu u obliku naknade za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, 21. listopada 2010. godine, dala prethodno obvezujuće mišljenje, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 124/10, u kojem navodi da financiranje Hrvatske radiotelevizije putem radiotelevizijske pristojbe predstavlja državnu potporu jer RTV pristojba, bez obzira što se ne radi o izravnom proračunskom izdatku, predstavlja potencijalni rashod države, jer je obveza plaćanja RTV pristojbe svakom RTV pretplatniku nametnuta zakonom, te se kao takva može poistovjetiti s plaćanjem poreza i doprinosa. Također je utvrđeno da pritom dolazi i do davanja selektivne ekonomske prednosti i narušavanja tržišnog natjecanja. Kod financiranja javne usluge važno je utvrditi ima li takvo financiranje učinak na tržišno natjecanje. Iznos javne naknade za obavljanje djelatnosti pružanja javnih usluga ne smije prelaziti neto troškove obavljanja te djelatnosti, uzimajući u obzir druge izravne ili neizravne prihode proizašle iz obavljanja te djelatnosti. Agencija je utvrdila da su ispunjeni zahtjevi o testu razmjernosti koji služi za ocjenjivanje eventualnog prekomjernog financiranja, kao i za obranu opravdanih plaćanja naknade za poslove od općeg gospodarskog interesa, s obzirom da se samo na temelju točne podjele troškova i prihoda može odrediti je li javno financiranje ograničeno na pokriće neto troškova obavljanja javne usluge. Prekomjerne naknade koje nisu nužne za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa smatraju se neusklađenim državnim potporama koje moraju biti vraćene. Javni nakladnici mogu zadržati i godišnju prekomjernu naknadu iznad neto troškova javne usluge u mjeri u kojoj je to potrebno za osiguravanje financiranja javnih usluga. Taj iznos može iznositi do deset posto godišnjih proračunskih troškova pružanja javne usluge. Sve prekomjerne kompenzacije iznad ovog iznosa moraju biti vraćene. Iznimno, mogu se dopustiti prekomjerna financiranja i iznosa preko deset posto proračunskih troškova pružanja javnih usluga u opravdanim slučajevima, uz uvjet da je ta prekomjerna naknada posebno unaprijed i obvezujuće određena u svrhu jednokratnog velikog troška potrebnog za ispunjavanje obveze pružanja javne usluge.</p>

Klasa	UP/I 430-01/10-04/005
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Program potpora brodarima unutarnje plovidbe u nacionalnom prijevozu
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	17. studenog 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Potpore male vrijednosti
Instrument	Subvencije
Trajanje	31. prosinca 2010. godine
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 2. prosinca 2010. godine donijela rješenje kojim se odbacuje zahtjev Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za donošenje odobrenja državne potpore male vrijednosti, budući da je uvidom u Program potpora brodarima unutarnje plovidbe u nacionalnom prijevozu utvrđeno da isti ne sadrži državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama, odnosno da sadrži potporu male vrijednosti u skladu s Odlukom o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti („Narodne novine“, broj: 45/07). Sredstva iz Programa namijenjena su za poticanje brodara u nacionalnoj plovidbi koji imaju odobrenje za komercijalni prijevoz. Korisnik potpore ne može biti poduzetnik u teškoćama i ne može u razdoblju od 3 fiskalne godine ostvariti sredstva ukupne potpore veća od 200.000 eura u kunskoj protuvrijednosti.

Klasa	UP/I 430-01/10-02/007
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Mjere osnivanja i rada fondova za gospodarsku suradnju
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	Program
Datum i način pokretanja postupka	5. listopada 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Fondovi rizičnog kapitala (Mali i srednji poduzetnici)
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	1.000.000.000
Datum i način okončanja postupka	Agencija je 18. studenog 2010. donijela rješenje kojim se odbacuje zahtjev za ocjenom Mjera osnivanja i rada fondova za gospodarsku suradnju, Prospekta i Statuta otvorenog investicijskog fonda rizičnog kapitala s privatnom ponudom Quaestus Private Equity Kapital II i Prospekta i Statuta Nexus FGS otvorenog investicijskog fonda rizičnog kapitala s privatnom ponudom jer ne sadrže državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama. Budući da ulaganja Vlade Republike Hrvatske predstavljaju državna sredstva, Agencija je razmatrala da li ta sredstva predstavljaju državnu potporu. U svojoj ocjeni postojanja državne potpore Vijeće je uzelo u obzir Odluku o objavljivanju pravila o državnim potporama za poticanje ulaganje rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike („Narodne novine“, broj: 91/08; dalje: Odluka o rizičnom kapitalu) koja određuje moguće postojanje potpore na tri razine: 1) potpora ulagateljima (u ovom slučaju ne postoji potpora jer svi ulagači dijele jednake silazne i ulazne rizike stoga ne postoji selektivnost niti ekonomska prednost u odnosu na ulagatelje), 2) potpora fondu i upravitelju fonda (fond ne može biti korisnik državne potpore, jer se sredstva koja privatni i kvalificirani ulagatelji ulažu u fond dalje ulažu u krajnje korisnike; fondovi nisu korisnici potpore, iako predstavljaju zasebnu imovinu, jer je njihova jedina svrha transfer sredstava za krajnje korisnike/poduzetnike; na nepostojanje potpore u korist upravitelja fondova ukazuje činjenica da naknada upravitelju fonda odražava tržišnu naknadu, da upravitelj fonda ne dobiva nikakva sredstva od strane države, te da je upravitelj fonda izabran u postupku javno natječaja); 3) potpora poduzetnicima u koje fond ulaže (ulaganja koja se financiraju putem javnih sredstava ispunjavaju uvjete za ulaganje po principu privatnog investitora i ne predstavljaju državnu potporu, ukoliko su izvršena u isto vrijeme i pod uvjetima koji se mogu usporediti s privatnim ulagačem koji je također uložio značajna sredstva).

Klasa	UP/I 430-01/10-04/006
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Prijedlog izmjene mjera Očuvanja prometne povezanosti regija 2007. – 2011.
Korisnik	Croatia Airlines d.d.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	24. studenog 2010. godine na prijedlog davatelja
Sektor, kategorija i namjena	Zračni prijevoz (Usluge od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	Subvencija
Trajanje	31. prosinca 2011. godine
Iznos u kunama	85.529.787 za 2007. godinu; 119.367.053 kune za 2008. godinu; 100.701.573 kune za 2009. godinu; 98.838.959 kuna za 2010. godinu; 125.081.410 kuna za 2011. godinu.
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenjem od 2. prosinca 2010. godine, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 6/11, odobrila državnu potporu sadržanu u prijedlogu izmijene mjere Očuvanje prometne povezanosti regija 2007. – 2011. Agencija je rješenjem UP/I 430-01/2006-04/044 od 6. rujna 2007. godine („Narodne novine“, broj: 122/07) poduzetniku Croatia Airlines d.d. odobrila državnu potporu u obliku naknade za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa sadržana u mjeri Očuvanje prometne povezanosti regija 2007. - 2011. Odluka Agencije temeljena je na odluci Vlade Republike Hrvatske od 25. siječnja 2007. godine, kojom je poduzetnik Croatia Airlines d.d. zadužen za obavljanje domaćeg linijskog zračnog prometa u navedenom razdoblju, te je dužan godišnje ostvarivati 6.857 letova uz predviđene troškove od 81.693.681 kune na zračnim linijama u Republici Hrvatskoj. Iz redovnih godišnjih izvješća Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (dalje: Ministarstvo) proizlazilo je kako je poduzetniku Croatia Airlines d.d. za razdoblje od 2007. do 2009. godine isplaćeno 326.774.666 kuna umjesto predviđenih 245.081.044 kune, što predstavlja prekomjernu naknadu nastalih troškova, te je Agencija utvrdila da pojedini razlozi povećanja troškova ne predstavljaju i opravdane razloge za povećanje naknade te je od ukupnog prekoračenog iznosa od 86.727.410 kuna prihvaćeno kao opravdan iznos od 60.517.369 kuna, dok je godišnja planirana naknada za 2010. i 2011. godinu u iznosu od 125.049.000 kuna, odnosno 125.081.410 kuna prihvaćena kao opravdana, kako je to i predloženo od strane Ministarstva. Iz tog razloga bilo je potrebno planiranu naknadu za 2010. godinu u iznosu od 125.049.000 kuna umanjiti za 26.210.041 kunu, pa se do kraja važenja programa poduzetniku Croatia Airlines d.d. može ukupno isplatiti za 2010. i 2011. godinu iznos od 223.920.369 kuna, odnosno 98.838.959 kuna za 2010. godinu te 125.081.410 kuna za 2011. godinu. Naknada za uslugu od općeg gospodarskog interesa ne smije se prelijevati na druge komercijalne djelatnosti poduzetnika, dok s druge strane, poduzetnik ima obvezu voditi odvojeno knjigovodstvo za prihode i troškove domaćih linija.

Klasa	430-01/2010-04/008
Davatelj	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Naziv	Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu s konačnim prijedlogom zakona
Korisnik	
Program/pojedinačna mjera	
Datum i način pokretanja postupka	29. studenog 2010. godine
Sektor, kategorija i namjena	Pomorski prijevoz (usluge od općeg gospodarskog interesa)
Instrument	
Trajanje	
Iznos u kunama	
Datum i način okončanja postupka	<p>Agencija je dala mišljenje, 2. prosinca 2010. godine, o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu s konačnim prijedlogom zakona (dalje: Nacrt prijedloga zakona). Uvidom u članak 2. Nacrta prijedloga zakona utvrđeno je da isti sadrži elemente državnih potpora u obliku naknada za javne usluge, čija dodjela mora biti usklađena s Uredbom o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu („Narodne novine“, broj: 132/06 i 145/08; dalje: Uredba). Navedeni članak 2. propisuje da će se za održavanje postojećih nekoncesioniranih linija na kojima se od ostvarenih prihoda ne mogu pokriti ukupni troškovi prijevoza, razlika sredstava osigurati u Državnom proračunu RH (dalje: Državni proračun) temeljem ugovora kojeg sklapa brodar i Agencija za obalni linijski pomorski promet, a kojim se utvrđuje visina potpore i ostali uvjeti za održavanje predmetnih linija sukladno člancima 49. do 51. Zakona o prijevozu u linijskom prometu („Narodne novine“, broj: 33/06, dalje: Zakon). Članak 49. Zakona propisuje da se potpora daje kada se na određenoj liniji od ostvarenog prihoda ne mogu pokriti stvarni troškovi, a s ciljem osiguranja javnog prijevoza na toj liniji. Člankom 50. Zakona propisano je da je svaki koncesionar dužan platiti naknadu za koncesiju, neovisno o eventualnoj potpori koju može dobiti, dok je Člankom 51. Zakona navedeno da se sredstva za osiguranje potpore osiguravaju u Državnom proračunu za državne linije, u proračunu županija za županijske linije i u proračunu općine, odnosno grada za lokalne linije. U članku 3. Nacrta prijedloga zakona predloženo je produljenje roka za davanje koncesija za određeni broj državnih linija s pet na sedam godine, s time da se obuhvate sve državne linije. Budući da se ugovori o javnim uslugama zaključeni prije datuma pristupanja RH u EU mogu nastaviti primjenjivati do 31. prosinca 2016. godine, potrebno je odstupiti od primjene propisanih rokova do deset godina kako je navedeno u članku 32. Zakona, jer bi prema tim rokovima većina koncesija trajala duže od 2016. godine.</p>

Klasa	UP/I 430-01/2007-00/38
Davatelj	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
Naziv	Naknadno odobrenje državne potpore dodijeljenih poduzetniku Rockwool Adriatic d.o.o.
Korisnik	Rockwool Adriatic d.o.o.
Program/pojedinačna mjera	Pojedinačna
Datum i način pokretanja postupka	2. studenog 2007. godine po službenoj dužnosti
Sektor, kategorija i namjena	Proizvodnja kamene vune
Instrument	Subvencija
Trajanje	31.prosinca 2011. godine
Iznos u kunama	17.885.961,38
Datum i način okončanja postupka	Agencija je rješenjem od 30. prosinca 2010. godine, koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj: 30/11 odobrila državne potpore poduzetniku Rockwool Adriatic d.o.o. (dalje: poduzetnik), koje su dodijeljene poduzetniku tijekom 2004. i 2005 godine. Riječ je o potporama koje su dodijeljene bez prethodnog odobrenja Agencije, pa je u postupku koji je Agencija pokrenula po službenoj dužnosti ustanovljeno da se radi o ukupnom iznosu nešto manjem od 18 milijuna kuna. Potpore su dodijeljene u obliku carinskih i poreznih olakšica koje je dalo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (dalje: Ministarstvo) te u obliku oslobođenja od plaćanja naknade za priključak na sustav pitkom vodom i naknade za komunalni doprinos koje je temeljem odluka dalo Općinsko vijeće Općine Pićan. Također, utvrđeno je da su potpore sadržane i u cijeni po kojoj poduzetnik 2005. godine kupio zemljište od Općine Pićan za gradnju tvornice, a koja je prema procjeni vještaka bila za oko 4 milijuna kuna niža od tada važeće tržišne cijene. U postupku je, primjenom pravila o regionalnim potporama, utvrđena i visina porezne olakšice koju poduzetnik ima pravo iskoristiti do 31. prosinca 2015. godine, a koju mu je također odobrilo Ministarstvo. Utvrđeno je da su potpore u obliku poreznih i carinskih povlastica, kupnje zemljišta po cijeni nižoj od tržišne, oslobođenja od plaćanja naknada za priključenje na sustav pitkom vodom i komunalni doprinos, kako po namjeni, tako i po visini odnosno intenzitetu potpore, dopuštene sukladno pravilima za regionalne državne potpore iz Uredbe o državnim potporama („Narodne novine“, broj: 121/03).